

Sadržaj**Stranica****Izveštaj o poslovanju za godinu koja je završila 31. decembra 2022.**

Ključni pokazatelji poslovanja	1
Osnovne informacije o ProCredit Banci	3
Izveštaj o poslovnoj aktivnosti Banke	7
Izveštaj o očekivanom poslovnom razvoju Banke	11
Objave u skladu za zahtjevima zakona o računovodstvu i reviziji odjeljak c	14

Finansijski izvještaji za godinu koja je završila 31. decembra 2022.

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje finansijskih izvještaja	16
Izveštaj nezavisnog revizora	17
Izveštaj o dobiti ili gubitku	23
Izveštaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	24
Izveštaj o finansijskoj poziciji	25
Izveštaj o promjenama na kapitalu	26
Izveštaj o novčanim tokovima	27
Bilješke uz finansijske izvještaje	
- Opći podaci	28
- Osnova pripreme	29
- Značajne računovodstvene politike	31
- Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti	29
- Upravljanje finansijskim rizikom	51
- Fer vrijednost finansijskih instrumenata	81
- Ostale bilješke uz finansijske izvještaje	84

Ključni pokazatelji poslovanja

ProCredit Bank d.d. Sarajevo (.000 BAM)	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.	Promjena
BILANS STANJA			
Gotovina, sredstva kod CB BiH i drugih banaka	267.323	185.165	44%
Kredit i avansi dati klijentima	541.481	504.322	7%
Ostala imovina	62.845	19.989	214%
Depoziti od klijenata	665.517	457.656	45%
Primljene pozajmice (sub dug uključen)	128.005	180.898	-29%
Ostale obaveze	4.006	3.900	3%
Kapital	74.121	67.023	11%
Ukupan bilans stanja - finansijska pozicija	871.649	709.476	23%

BILANS USPJEHA			
Neto prihod od kamata	20.966	16.463	27%
Rezervisanja za kreditne gubitke	-2.203	-2.882	-24%
Neto prihod od naknada i provizija	4.602	4.283	7%
Operativni prihodi	28.431	23.552	21%
Operativni rashodi	-18.361	-17.619	4%
Rezultat period	7.088	2.677	165%

POKAZATELJI POSLOVANJA			
Povrat na prosječan kapital (RoAE)	10,0%	4,8%	
Koeficijent trošak/prihod	65%	76%	-12 pp
Depoziti/kredit (bruto)	119%	87%	32 pp

DODATNI POKAZATELJI			
RWA - Rizikom ponderisana aktiva	417.772	373.820	11,8%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	17,8%	17,1%	0,7 pp

OPERACIJE			
Broj uposlenih	170	139	22%
Poslovne jedinice	6	6	

NAŠA MISIJA

Biti vodeća banka za mala i srednja preduzeća

Poslovna godina ukratko

POBOLJŠANJE TRŽIŠNE POZICIJE

- Koncept "Housebank" kao katalizator podrške MSE preduzećima u konkurentnim tržišnim uslovima
- Snažan rast kreditnog portfolija 7%
- Udio "zelenih kredita" 20%
- Rast depozita od 45%
- Udio NPLa 2,7%
- Dodatno smanjen interni uticaj na okoliš

UVID U 2023

- Planirani dalji rast broja klijenata
- Iznadprosječan rast kredita i depozita
- Dalje povećanje udjela "zelenih kredita" u ukupnom kreditnom portfoliju
- Unaprijeđenje koeficijenta troškovi/prihod
- Rast operativnih prihoda,
- Koeficijent adekvatnosti kapitala iznad zakonskih limita

OSNOVNE INFORMACIJE O PROCREDIT BANCICI

Strategija

ProCredit banka fokusirana je na pružanje bankarskih usluga malim i srednjim preduzećima kao i uslugama direktnog bankarstva fizičkim licima. Banka posluje unutar ProCredit Grupe koja posluje na području Jugo-Istočne Evrope, Istočne Evrope, Južne Amerike i Njemačke. Vlasnik Banke je ProCredit Holding sa sjedištem u Frankfurtu na Majni, Njemačka.

Kroz poslovne aktivnosti nastoji se ostvariti stabilan povrat na investirani kapital dioničara uz istovremenu doprinos ekonomskom, društvenom i ekološkom razvoju na području poslovanja. Biznis strategija Banke bazirana je na dugoročnoj vezi sa našim klijentima i uposlenicima kao i konzervativnom apetitom za rizike. Banka ne vrši špekulativne poslovne aktivnosti.

Samoodrživost je jedna od ključnih komponenti poslovne strategije Banke sa željom da poslovne aktivnosti imaju pozitivan efekat i doprinos ka samoodrživošću okoliša i društva u cjelini. Svaka banka unutar grupe koordinira vlastite aktivnosti koristeći sveobuhvatan sistem upravljanja okolišem. Analizira se uticaj na okoliš, kako vlastitih aktivnosti tako i aktivnosti naših klijenata. Unutar ovog procesa, podstičemo projekte čistog ili zelenog investiranja, posebno u projekte energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije.

Banka ima za cilja da ispuni ulogu „Housebank-matične banke“ našim klijentima. Kao takvo, cilj je da budemo njihov prvi kontakt za bankarske usluge kreditiranja, depozita i platnog prometa. Naši klijenti, mala i srednja preduzeća uglavnom zahtijevaju finansiranje koje se kreće od 50.000 do 3 miliona EUR-a. Specijalizovani u finansiranju malih i srednjih preduzeća banka prepoznaje posebne zahtjeve klijenata za bankarskim uslugama, nudeći čitav niz usluga finansiranja, depozitnog i transakcionog poslovanja. Našu klijentsku grupu čine inovativne kompanije koje pokazuju dinamičan rast i razvoj kao i stabilnu i formalizovanu strukturu. Putem naših aktivnosti želimo da doprinesemo kreiranju novih radnih mjesta, povećanju inovativnih kapaciteta i investiranju u ekološki prihvatljive projekte. Posebna pažanja je data „zelenom“ finansiranju i lokalnoj proizvodnji, posebno u poljoprivredi. Naš pristup je zasnovan na pažljivom odabiru klijenata, koji posluju stabilno, transparentno i društveno odgovorno. Vjerujemo da naši klijenti značajno doprinose formalnom sektoru, društvenom i ekonomskom razvoju. Istovremeno, banka ima jasne zahtjeve prema klijentima po pitanju etike poslovnih praksi kao i odgovornosti prema okolišu.

Pored poslovanja sa malim i srednjim preduzećima, Banka teži promovisanju direktnog bankarstva za fizička lica. Sveobuhvatnost „online“ usluga omogućava razvoj dugoročne saradnje sa klijentima. Banka uopšteno ne pruža usluge gotovinskih transakcija na šalterima, i klijenti banke mogu koristiti usluge putem digitalnih kanala što je u uslovima pandemije bilo izrazito korisno za sve strane.

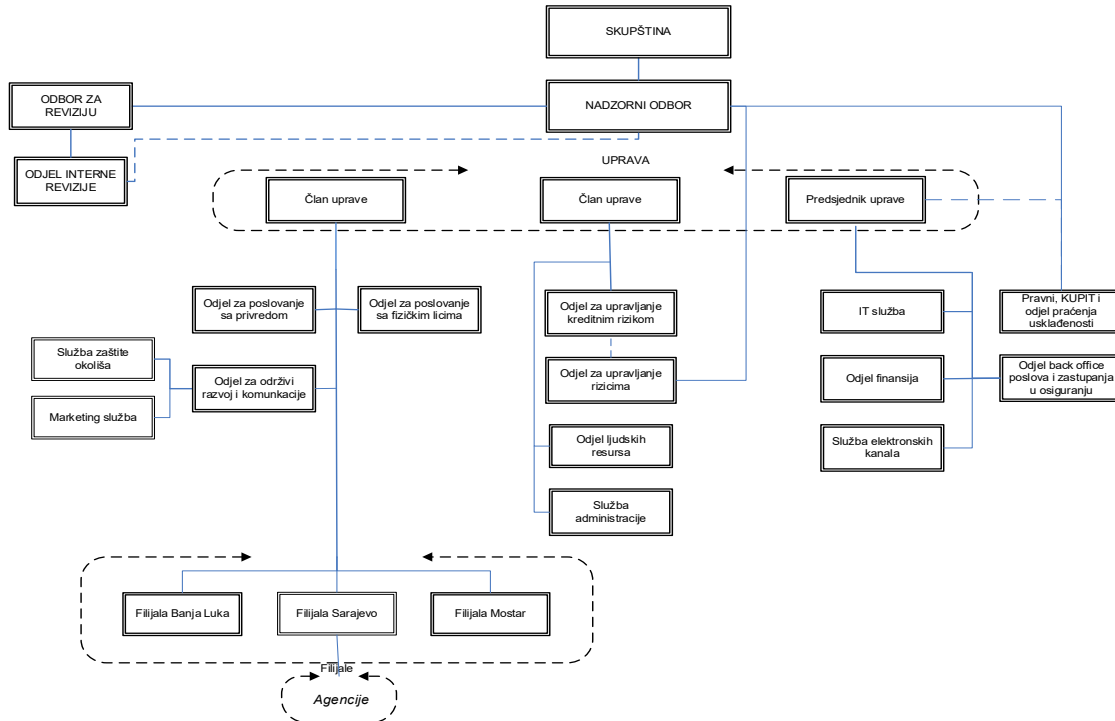
Risk strategija Banke odražava jasno definisan poslovni model, visok stepen diverzifikacije, pažljiv izbor i kontinuiran trening uposlenih. Kvalitet i motiviranost uposlenih je jedan od ključnih faktora postizanja poslovnih ciljeva. Izbor uposlenih vrši sa posebnom pažnjom nudeći mogućnost dugoročne karijere. U cilju obezbjeđenja kontinuirane edukacije, grupacija ima razvijen program različitih treninga koji se održavaju unutar vlastitih trening centara. Dodatno, implementiran je Kodeks ponašanja kojim su definisane korporativne vrijednosti, privrženost zajedničkim vrijednostima međusobnog poštovanja i odgovornog ponašanja u svakodnevnim aktivnostima.

Vlasnik Banke

ProCredit banka u 100% vlasništvu je ProCredit Holding-a, koji je registrovan kao ograničeno partnerstvo. Najznačajniji dioničari Holdinga su: Zeitinger Invest GmbH 17.0%, KfW 13.2%, DOEN Participaties B.V. 12.5%, International Finance Corporation IFC 10.0%, TIAA 8.6% i preostali dio je na slobodnoj kotaciji.

Najveći pojedinačni dioničar jeste Zeitinger Invest GmbH, Frankfurt na Majni, koji je i ključni inicijator formiranja ProCredit Grupe. KfW je jedna od najznačajnijih razvojnih banka sa ciljem unapređenja ekonomskog, društvenom i ekološkog života širom planete u ime Savezne Republike Njemačke. Drugi dioničari su razvojno orjentisane institucije koje imaju aktivnosti širom svijeta. Razvojne opredijeljenosti institucije su ključne u formiranju poslovnog modela ProCredit grupe i Banke.

Organizaciona struktura Banke i pravila korporativnog upravljanja

Dio ukupne misije ProCredit Grupe je da postavi standarde u finansijskom sektoru u kome posluje sa ciljem da napravi razliku, ne samo u segmentu koji pokriva i kvalitetu finansijskih usluga koje pruža, već i u vidu poslovne etike i ekoloških pitanja koja su potpuno integrisana u poslovni model. Korporativne vrijednosti imaju ključnu ulogu u tom pogledu.

Uspostavljeno je pet osnovnih principa na kojima se zasniva poslovanje Banke:

- Transparentnost,
- Kultura otvorene komunikacije,
- Društvena odgovornost i tolerancija,
- Visoki profesionalni standardi i
- Lični integritet i posvećenost.

Ovi principi predstavljaju osnovu korporativne kulture i aktivno se primjenjuju u svakodnevnom poslovanju.

Pravni i regulatorni okvir korporativnog upravljanja

Pri implementaciji sistema korporativnog upravljanja Banka se kreće u okviru regulatorne osnove uspostavljene Zakonom o bankama Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon), Zakonom o privrednim društvima, odlukama Agencije za bankarstvo Federacije BiH i Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija), kao i važećim propisima kojima se uređuje tržište vrijednosnih papira.

Istovremeno, dobra praksa korporativnog upravljanja oslanja se i nadograđuje kroz implementaciju iskustava iz prakse korporativnog upravljanja grupacije kojoj Banka pripada. ProCredit Holding AG & Co. KGaA, kao nosilac Grupe, primjenjuje korporativno upravljanje u skladu sa međunarodnom najboljom bankarskom praksom i regulatornim standardima Njemačke, uzimajući u obzir lokalno zakonodavstvo zemalja u kojima posluju članice ProCredit Grupe.

Banka ima i usvojenu Politiku korporativnog upravljanja čija je aktuelna verzija od 31. decembra 2021. godine.

Dioničari i Skupština

Banka ima jednog dioničara, ProCredit Holding AG&Co.KGaA, Njemačka, te ovlaštenja Skupštine vrši dioničar.

Tokom 2022. godine, Skupština je održala tri sjednice, od kojih dvije vanredne koje su održane u svrhu imenovanja eksternih revizora za reviziju informacionih sistema Banke, odnosno za reviziju finansijskih izvještaja i ocjenu provođenja zakonskih i propisanih obaveza banke na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, te razrješenja i imenovanja novog člana Nadzornog odbora Banke.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor čini pet članova koje imenuje i razrješava Skupština Banke, od kojih su najmanje dva nezavisna u skladu sa definicijom Zakona o bankama i Odluke o sistemu internog upravljanja u banci Agencije za bankarstvo FBiH. Četiri člana Nadzornog odbora Banke aktivno poznaju jedan od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH, a jedan od članova ima prebivalište na teritoriji BiH.

Članovi Nadzornog odbora imenuju se istovremeno na period od četiri godine uz mogućnost ponovnog izbora. Aktuelni mandat članova ističe 31. maja 2023.godine.

Nadzorni odbor imenuje odbor za reviziju, a sam neposredno izvršava zadatke odbora za naknade, odbora za imenovanja i odbora za rizike.

Odbor za reviziju ima tri člana i pruža stručnu pomoć Nadzornom odboru u vršenju nadzora nad poslovanjem Banke i radom uprave Banke, te za svoj rad direktno odgovara Nadzornom odboru, a članove imenuje Nadzorni odbor na period od četiri godine, uz mogućnost imenovanja na dva uzastopna mandata.

Uprava

Upravu Banke čine predsjednik i dva člana uprave, koji organizuju, vode poslovanje i zastupaju Banku. Članovi Uprave Banke zastupaju i predstavljaju Banku u pravnom prometu na način da sve pravno-obavezujuće dokumente potpisuju najmanje dva člana Uprave Banke, tako da nijedan član Uprave ne može biti ovlašten da Banku zastupa pojedinačno u cjelokupnom obimu poslova iz njene djelatnosti.

Nadzorni odbor imenuje i razrješava Upravu Banke i nadzire njen rad. Mandat uprave ističe 8. novembra 2023. godine. U toku 2022. godine, Uprava je održala ukupno 35 sjednica na kojima je diskutovala o temama iz svog domena odgovornosti.

Kontrolne funkcije

Banka ima kontrolne funkcije koje je Nadzorni odbor uspostavio na način da budu nezavisne, odnosno funkcionalno odvojene od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, odnosno od poslovnih procesa i aktivnosti koje ove kontrolne funkcije prate, kontrolišu i ocjenjuju: funkcija upravljanja rizicima, funkcija praćenja usklađenosti i funkcija interne revizije.

Bankarska tajna

Lica koja u obavljanju poslova i vršenju dužnosti iz svog djelokruga imaju pristup podacima koji se smatraju bankarskom tajnom dužna su da te podatke čuvaju i ne smiju ih upotrebljavati za svoju ličnu korist niti ih mogu saopćavati trećim licima.

Navedena lica dužna su da čuvaju bankarsku tajnu i nakon prestanka radnog odnosa u Banci, prestanka njihovog angažovanja u Banci, odnosno prestanka statusa na osnovu kojeg su ostvarili pristup tim podacima

Objavljivanje podataka

Banka jednom godišnje javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne podatke, koji su od značaja za informisanje javnosti o finansijskom stanju i poslovanju, te su isti objavljeni i dostupni su na web stranici Banke.

Finansijski izvještaji

Banka sastavlja godišnje finansijske izvještaje, koji istinito i objektivno odražavaju njen finansijski rezultat i finansijski položaj u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Banka objavljuje izvještaj društva za reviziju u skraćenom obliku, u roku od 15 dana po njegovom prijemu, na svojoj web stranici i u jednom ili više dnevnih listova dostupnih na cijeloj teritoriji BiH, kao i revidirane godišnje finansijske izvještaje zajedno sa svojim izvještajem o poslovanju (zajedno godišnji izvještaj) u roku od šest mjeseci od isteka poslovne godine na koju se oni odnose.

Detaljnije informacije o korporativnoj strukturi Banke nalaze se u Bilješci 1 uz finansijske izvještaje.

IZVJEŠTAJ O POSLOVNOJ AKTIVNOSTI BANKE

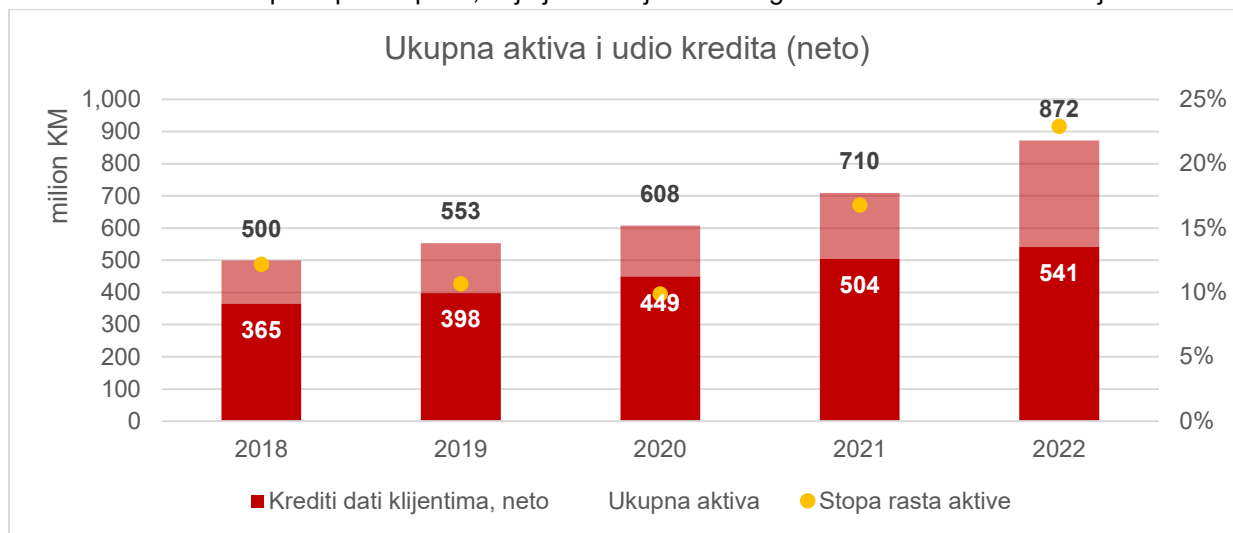
Razvoj poslovnih operacija

Banka je u prošloj godini ostvarila pozitivan finansijski rezultat, kao proizvod svih aktivnosti koje su poduzimane tokom 2022. godini a i u ranijim godinama. Iako su posljedice COVID-19 bile vidljive i u 2022. godini, prvenstveno zbog poremećenih kanala distribucije i cijena, kao i negativni efekti koje je proizveo rat u Ukrajini i s tim povezani poremećaji na ekonomske tokove širom svijete. Banka je uspjela ostvariti očekivanu profitabilnosti kao i snažan rast poslovne aktive i stabilnih, lokalnih izvora. Ukupan bruto kreditni portfolio rastao je za 7% u odnosu na 2021. godinu, što predstavlja iznadprosječan rast u odnosu na bankarsko tržište. Depoziti klijenata posebno bilježe pozitivan rast i razvoj, rastući za više od 45% ili preko 200 miliona KM. Banka je ostvarila pozitivan finansijski rezultat od 7,1 miliona KM, dok je godinu ranije ostvaren rezultat u iznosu od 2,7 miliona KM. Ostvareni rezultati ojačavaju stabilnu poziciju banke i otvaraju prostor za daljim razvojem poslovanja, posebno u dijelu ostvarenja većeg stepena samoodrživosti. Banka u svom poslovanju posebno vodi računa o energetski i ekološki prihvatljivim projektima te je značajan dio kreditnog portfolia čine „green“ ili „zeleni“ krediti, odobreni za ekološki prihvatljive projekte.

Banka u skladu sa misijom i strategijom u fokusu svoga poslovanja postavlja pružanje usluga malim i srednjim preduzećima, što se reflektuje i na strukturi aktive, a posebno kreditnog portfolia. Najveći dio kreditnog portfolia jesu krediti odobreni pravnim licima te je to razlog zašto Banka izvještava razvoj kreditnog i depozitnog portfolia bez razdvajanja na segmente poslovanja prema tipu klijenta. Prikazani operativni podaci će uključivati kredite i depozite od pravnih i fizičkih lica.

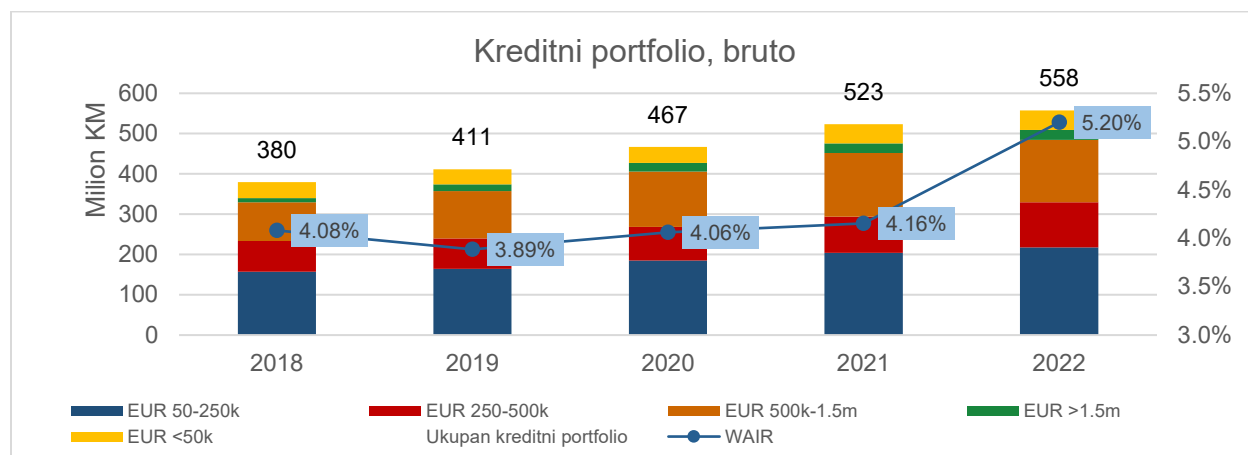
Aktiva

Ukupna aktiva Banke je porasla za 23%, od čega je naznačajniji rast novca i novčanih ekvivalenata kao rezultat značajnog rasta depozita klijenata. Dodatno, ostvaren je i rast kredita datih klijentima. U odnosu na raniji period Banka je tokom 2022. godine, izvršila veće ulaganje u trezorske zapise, u cilju optimiziranja aktive i likvidonosnih potreba i pozicije, kao i efikasnijeg upravljanja troškovima. Banka od drugih stavki aktive posjeduje vlastite nekretnine na kojima nije bilo novih značajnih ulaganja. Banka posjeduje manji broj nekretnina stečenih u postupku naplate, koje je sa krajem 2021. godine svela na tehničku vrijednost.

Ukupna aktiva banke i neto kreditni portfolio

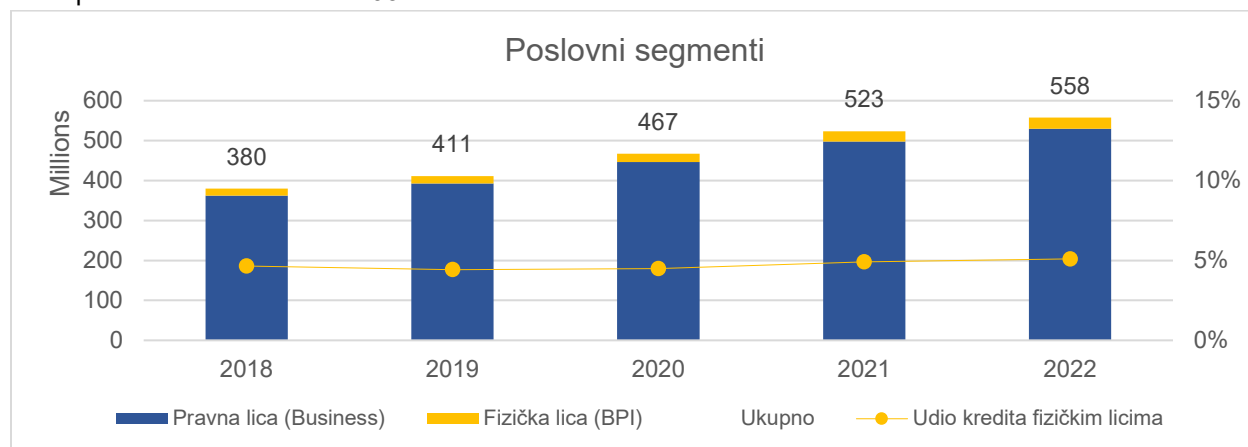
Portfolio kredita odobrenih klijentima rastao je za 34 miliona KM ili za 7% što predstavlja jednu od većih stopa rasta na tržištu. Ukupan rast kredita datih klijentima je blago ispod planiranih. Iako je Banka do prve poslovine godine ostvarila rast u skladu sa planom, u drugoj polovini godine usporen je rast. Uzrok smanjenog rasta krajem godine jestu kretanja cijena na date kredite, tj. kretanja na referentnim kamatnim stopama (EURIBOR). Klijenti usporavaju investicione aktivnosti u uslovima rastućih cijena i kamatnih stopa. Banka očekuje određenu stagnaciju investicionih aktivnosti i rasta datih kredita i u prvoj polovini 2023. godine. Uz ovakva očekivanja Banka je u novom ciklusu planiranja umanjila ranije definisana očekivanja i smanjila stope očekivanog rasta kreditne aktive. Ciljevi za naredni period će biti održavanje postojećih nivoa imovine te plasmane kredita u zdrave projekte. Posebnu pažnju Banka će usmjeriti na kreditiranje energetske efikasne projekata, gdje postoji povećana potražnja zbog rasta cijena električne energije. U dijelu upravljanja kreditnim rizicima Banka ima konzervativne apetite za rizikom, te svi odobreni krediti prolaze proces detaljne kreditne analize i ocjene.

Kreditni portfolio, po iznosu odobrenih kredita

Banka u dijelu kreditnog portfolia isti razvrstava prema vrsti klijenta i prema visini kreditne izloženosti u banci. Taj parametar se koristi i kod prikazivanja ukupnog kreditnog portfolia Banke kako je prikazano u pregledu iznad.

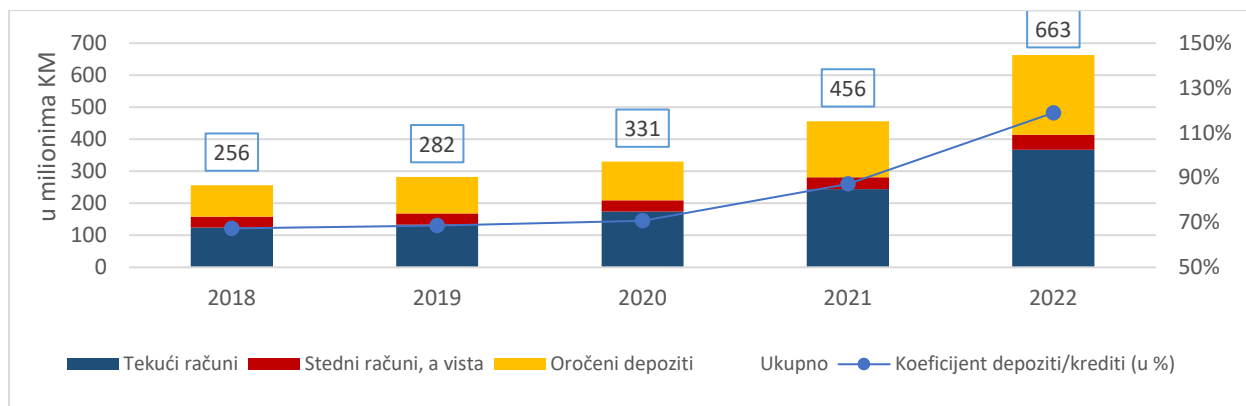
Tabelarni prikaz ispod predstavlja razvrstavanje kreditnog portfolia po vrsti klijenta. Kako je poslovni model banke okrenut prvenstveno prema pravnim licima, najveći dio odobrenih kredita jeste prema pravnim subjektima, tj. malim i srednjim preduzećima (Business). Odobreni krediti ovakvim subjektima imaju učešće u ukupnim kreditima veće oko 95%.

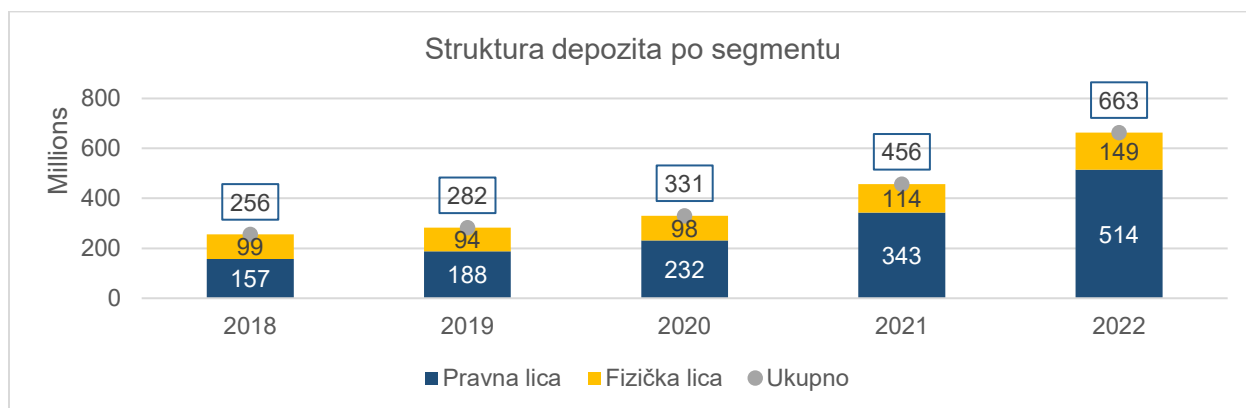
Kreditni portfolio, po vrsti klijenata

Obaveze i kapital

Pasiva ili obaveze Banke se najvećim dijelom sastoje od depozita klijenata i obaveza za primljene kredite od finansijskih institucija. Depoziti klijenata su najznačajnija pozicija izvora finansiranja i sa krajem 2022. godine čine preko 80% (2021: 71%). Rast depozita u odnosu na prošlu godinu bio je 207 miliona KM ili preko 45%, istovremeno je poboljšana i udio depozita u odnosu na druge izvore. Rast depozita ostvaren je na tekućim i na oročenim računima. Odnos depozita i kredita poboljšana je u 2022 na 119% (2021: 87%).

Depoziti klijenata

Depoziti klijenata po segmentu klijenta

Drugi izvori finansiranja, krediti uzeti od finansijskih institucija, smanjeni su u odnosu na 2021. godinu za 29% i smanjen je ukupan udio ovih obaveza u izvorima u odnosu na prethodnu godinu. Banka koristi pozajmice od povezanih lica ProCredit Holding-a, a kratkoročne izvore od ProCredit Bank Njemačka. Ostali kreditori Banke su relevantne međunarodne finansijske institucije. Tokom 2022. godine aktivne su pozajmice od finansijskih institucija Evropske Unije (EBRD i CEB). Na kraju godine Banka je uzela i subordinisani dug of GGF (Green for Growth Fund) u cilju održavanja regulatornih kapitalnih zahtjeva i otvaranja prostora za budući rast.

Banka je krajem 2021. godine izvršila dokapitalizaciju. Vlasnik Banke izvršio je uplatu dodatnog kapitala u vrijednosti od 12,7 miliona KM (6,5m EUR). Istovremeno je izvršena konverzija subordinisanog duga u kapital u vrijednosti od 8,8 miliona KM (4,5m EUR). Izvršena ulaganja imaju za cilj ojačavanje tržišne pozicije Banke te podršku rastu aktive. Dodatno, pozicija subordinisanog duga uz saglasnost regulatora može se koristiti kao dodatni kapital što dodatno ojačava poziciju regulatornog kapitala Banke te ispunjenja svih kapitalnih zahtjeva regulatora.

Operativni rezultat

Dobit perioda za 2022. godinu iznosi 7,1 miliona KM (2021: 2,7 miliona KM), što rezultira povećanim povratom na kapital. Neto kamatni prihod rastao je za 4,3 miliona KM ili 21% u odnosu na prethodnu godinu. Rast kreditnog portfolia je primarni generator rasta prihoda do trećeg kvartala, dok je naredno povećanje prihoda i kamatne marže rezultat povećanje varijabilne kamatne stope koja je vezana za EURIBOR. Banka je izvršila izmjene tokom mjeseca oktobra i na dijelu portfolia sa varijabilnim stopama izvršila povećanje. Neto kamatna marža u 2022. godini porasla je za 1.3 procentni poen u odnosu na godinu ranije.

Pozitivan razvoj kamatnog prihoda osnovni je elemenat povećane profitabilnosti banke, uz povećane prihode od naknada i drugih bankarskih usluga koje su rasle tokom 2022. godine. Banka je imala i manje troškove rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke. Banke je u situaciji pandemije prepoznala određene industrije gdje su mogući povećani kreditni rizici, te u skladu sa tim izvršila povećanje rezervi. Dodatno, početkom 2022. godine zbog ratnih dešavanja u Ukrajini kao i inflatornih pritisaka, te promjena cijena kredita Banka je radila stresne scenarije koji su dali uvid u i potrebu stvaranja dodatnih rezervisanja kreditnih rizika. U odnosu na prethodnu godinu, neto troškovi rezervi manji su za 600 hiljada KM ili 21%.

Razvoj neto prihoda od naknada i provizija zabilježio je rast od 19%, najveći kontributor jeste povećanje broja klijenta i veći broj transakcija. Kako Banka 100% transakciono bankarstvo radi putem digitalnih platformi tokom pandemije ovaj način obavljanja usluga doprinio je povećanom broju korisnika usluga. Banka očekuje pozitivan razvoj i u narednom periodu, a rezultat su povećanog obima transakcija i novih klijenata koji koriste konkurentne prednosti ino plaćanja koje Banka nudi.

Administrativni i troškovi uposlenih zajedno, održani su na istom odnosu kao i u 2021. godini. Zabilježen je rast troškova uposlenih za 17%, te je uzrokovan povećanjem broja uposlenih i rasta plata uposlenih tokom godine. A sa strane administrativnih troškova, u zbiru je smanjen iznos za 6%, međutim u strukturi najveća promjena je u troškovima novih IT projekata, marketinga u cilju povećavanja vidljivosti Banke kao i promociji digitalnog koncepta. Dodatno je Banka promovisala različite projekte u cilju očuvanja okoliša bilo direktnim akcijama ili putem kreditiranja ekološki prihvatljivih projekata.

Finansijski položaj Banke kao i ostvareni rezultat u 2022. godini pokazuju stabilan model i poslovne aktivnosti, uz ranije evidentirano povećanje kapitala daje osnovu za nastavak razvoja samoodrživog poslovnog modela u narednom periodu. Banka je tokom čitavog perioda bila u skladu sa svim obavezama i zahtjevima regulatora.

IZVJEŠTAJ O OČEKIVANOM POSLOVNOM RAZVOJU BANKE

Makroekonomsko okruženje i situacija na tržištu

Tokom 2022. godine makroekonomski pokazatelji pretrpjeli su više izmjena prognoza i ostvarenih vrijednosti. Efekti pandemije COVID-19 iz 2020. godine još su bili vidljivi najviše u neoporavljenim distributivnim tokovima i cijenama, da bi se ekonomsko okruženje dodatno poremetilo ratnim dešavanjima u Ukrajini, dodatno izazivajući pritisak na inflatorna kretanja, a onda i povezanim efektima mjera za suzbijanje inflacije koje su prijesvega imale uticaj na kretanja referentnih kamatnih stopa. Inflatorni trendovi povećanih cijena u Bosni i Hercegovini uticali su na niz mjera koje su poduzete od strane vlasti i privrednika. Prva od mjera jesu poticaji na isplate naknada u cilju ublažavanja efekata, a druge jesu i povećanja plata uposlenima koja se ogledala kroz rastuće prosječne plate, kao i povećane minimalne plate i penzije. Po izvještaju Agencije za statistiku BiH sa krajem 2022. godine, zabilježena je inflacija od 14.8%. Projekcije kretanja cijena/inflacije koje je uradio Međunarodni monetarni fond (MMF/IMF) u narednom periodu trebale bi se kretati od 5% u 2023 ka 2% do 2025. godine. Kod procjena privredne aktivnosti i bruto nacionalnih računa, u BiH je sa trećim kvartalom zabilježen BDP od 2,6% (izvor Agencija za statistiku BiH) uz očekivanje završetka godine na 2,4%¹. Međunarodni Monetarni Fond predviđa ukupni rast BDP za 2023. od 2%, a dalji rast 2024. godine na 3%.

Oporavak ekonomske aktivnosti reflektovao se i na povećanu robnu razmjenu sa inostranstvom. Ukupan izvoz sa krajem 2022. godine porastao je za 26% u odnosu na isti period prošle godine, a uvoz je porastao za 33%. Pokrivenost uvoza izvozom je na nivou od oko 63%. Industrijska proizvodnja je također porasla za posmatrani period, u decembru 2022. godine u odnosu na decembar 2021 zabilježen je rast od 1.7%. Maloprodajna djelatnost zabilježila je porast aktivnost za 14%.

Poslovanje bankarskog tržišta u 2022. godinu pokazalo je djelomičan oporavak. Rast depozitnog portfolia nastavljen uz stope koje su ispod ostvarenih u godini ranije, 5,0%. Na strani kreditne aktive, također je zabilježeno povećanje od 4,7%, što je iznad kretanja ranije dvije godine. Međutim, zbog kretanja referentnih kamatnih stopa i kontinuiranog rasta očekuje se usporeniji rast odobrenih kredita. Manjak motivacije pravnih lica da investiraju u uslovima rastućih cijena dovest će do pada ili relativnog zadržavanja postojećih izloženosti. Sa strane prikupljenih depozita, banke će izvršiti usklađivanje i na strani cijena depozita što će dovesti do izmjene u struktur. Više će biti zastupljeni jeftiniji proizvodi (tekući a vista štedni računi). Banke su ostvarile veću profitabilnost u trećem kvartalu, najviše zbog izmjena i povećanja nekamatonosnih prihoda. Kamatni prihodi u prvoj polovini 2023. godine će biti povećan zbog rasta kamatnih stopa, da bi se u drugoj polovini, a i u narednim godinama mogao očekivati porast kamatnih rashoda zbog usklađenja cijena na depozitima. Ukoliko se ne desi značajniji rast kreditnog rizika zbog povećanih stopa Banka će ostvariti stabilnu profitabilnost.

Očekivani poslovni razvoj Banke

U 2022. godini Banka je značajno povećala udio u ukupnoj aktivi kao i datim kreditima. Kako u odnosu prethodnu godinu, tako i na tržište. Ostvaren je značajan rast kreditnog portfolia, koji je bio iznad tržišnog prosjeka. Za 2023. godinu predviđamo nastavak poboljšanja pozicije na tržištu, rast kreditnog portfolia i izvora finansiranja kroz depozite klijenata. Potencijal za dugoročan, profitabilan i održiv rast se već dijelom ostvario u toku prethodnih godina, te se predviđa i u narednom periodu. Banka je imala značajnu podršku vlasnika u cilju ulaganja novog kapitala i podrške upravljanju što odražava dugoročnu odlučnost za

¹ <https://www.imf.org/en/Countries/BIH>

prisustvom. Pored očekivanog rasta, fokus ostaje na očuvanju i ojačavanju naše saradnje sa klijentima. Uz nadu da će naši klijenti i dalje ostati stabilni pored turbulentnog ekonomskog okruženja.

Za narednu godinu, kao i na srednji rok (2023-2027), Banka predviđa nastavak rasta kreditnog portfolia u skladu sa trendovima koji bi bili u intervalu od 6 do 8%. Ranije projekcije banke su bazirane više na historijskim kretanjima, a Banka u trenutnom planu poslovanja predviđa nešto manji rast od prethodnih godina, najviše zbog okruženja rastućih kamatnih stopa. Dodatno, kako je Banka posvećena društvenom i ekološkom poslovanju, udio zelenih kredita u ukupnom portfoliu očekujemo na nivou od 21% uz nastavak aktivnosti promovisanja i očuvanja okoliša. Očekivanje je zasnovano na rastućoj potrebi za energetsom efikasnosti i energijom iz obnovljivih izvora.

Banka planira i značajan rast na strani depozita, provođenjem aktivnosti na prikljupljanju novih nekreditnih klijenata, pravnih i fizičkih lica. Digitalni poslovni koncept kao i jednostavan pristup uslugama omogućava privlačenje novih klijenata koji su u uslovima pandemije prepoznali prednosti nešalterskog poslovanja. Planirano je povećanje od 18,6%, što je po poduzetim aktivnostima i rezultatima u proteklim godinama opravdano i ostvarivo.

Pored depozita kao osnovnog izvora finansiranja, Banka koristi i primljene krediti i pozajmice kao podršku rasta kreditnog portfolia i za upravljanje likvidnošću i ročnom usklađennošću. Planirano je postepeno smanjivanje izloženosti dugu (pozajmice i krediti) za 2023 i naredne godine. Sa krajem 2022. godine Banka je smanjila ovaj vid izvora za 29%. U narednom periodu se očekuje smanjenje u rasponu od oko 30%. Banka je u zadnjem kvartalu ugovorila subordinisani dug u cilju podrške kapitalu za predviđeni rast ukupne i rizikom ponderisane aktive.

Dokapitalizacija koja je provedena krajem 2021. godine u iznosu od 12,7 miliona KM uz konverziju subordinisanog duga od 8,8 miliona KM značajno je osnažila kapitalnu poziciju banke te stopu adekvatnosti povećala na preko 17.1% (2021: 14.5%). Iznad pomenuta realizacija nove linije subordinisanog duga u iznosu od 7,9 miliona KM je u cilju održavanja visoke stope adekvatnosti i u uslovima zahtjeva regulatora uvedenih kroz SREP analizu. Banka je u SREP pregledu za 2020. godinu informisana o mogućim dodatnim kapitalnim zahtjevima od 1.25%.

Za 2023. godinu očekujemo pozitivno kretanje kamatnog i neto kamatnog prihoda u skladu sa očekivanjima rasta prihodovne aktive i projiciranih kretanja kamatnih stopa. Predviđen je rast neto kamatnog prihoda u 2023. od preko 30%, zbog usklađenih varijabilnih stopa sa EURIBOR-om, puni efekat se očekuje u 2023 godini. Banka će zadržati odgovornu poziciju prema klijentima, te će i na najmanji znak ugroženosti klijenta povećanim referentnim stopama izvršiti usklađivanje cijena i otplatnog plana u skladu sa kapacitetom klijenta.

Prihodi od naknada kao i ostali nekamatonosni prihodi su planirani uz određen rast u 2023. kao i narednim godinama. Planiran je rast koji prati i plan rasta novih klijenata. A rast nekamatonosnih prihoda projiciran je u intervalu od 3-6%. Na strani rashoda od naknada i provizija, povećana je pretpostavka rasta zbog povećanog korištenja garantnih linija za koje Banka plaća određenu nakanadu. Istovremeno na strani rashoda predviđena su kretanja u skladu sa inflatornim očekivanjima, te implementaciji novih digitalnih servisa Banke, sa rastom u 2023 od 18%, da bi u narednm periodu održavali na nivou uz uvažavanje inflatornih očekivanja. Troškovi zaposlenih odražavaju očekivanja blagog povećanja broja uposlenih i redovnih revizija plata, trend kretanja se može očekivati u prosjeku od 3%. Banka posebno planira i redovne troškove kontinuiranih edukacija koje Banka provodi, kako interno unutar razvijenih trening centara tako i eksternih specifičnih treninga.

Navedena očekivanja stvaraju pretpostavke za pozitivan razvoj koeficijenta trošak/prihod.

Projekcija kretanja kreditnih rezervisanja za očekivane kreditne gubitke planiranja su u sličnom nivou kao u 2022. godini zbog mogućih efekata na povećanje kreditnih rizika izazvanog povećanim kamatnim stopama na kredite. Iako je Banka u inicijalnim analizama uticaja procjenila minimalan rizik po klijente, rastuća stopa referenčnih kamata kao i promjene na tržištu mogu izazvati lančani efekat rasta cijene zaduženja i time dijelom povećati rizik izloženosti prema klijentima.

Prilikom planiranja i očekivanih rezultata Banka prati ključne pokazatelje uspješnosti poslovanja da bi odredila adekvatnost planova i potrebnih aktivnosti za ispunjenje planskih veličina. Osnovni pokazatelji praćenja uspješnosti i realizacije planiranoga jesu pokazatelji profitabilnosti, povrata na kapital i aktivu. Kretanja neto kamatnog prihoda i marži, prosječnih kamatnih stopa i prosječnih troškova po izvoru rashoda. Udjela troškova u operativnim prihodima (Cost to Income Ratio) kao pokazatelja efikasnosti poslovanja i modela. Dodatno, veoma bitni pokazatelji su kretanje operativnih pokazatelja, rast ukupne aktive, rast kreditnog portfolija, rast depozita. Praćenje planiranih ciljeva i pokazatelja se koristi u usklađivanju poslovnih odluka i aktivnosti ukoliko Banka značajno odstupa od planskih vrijednosti.

Rezime finansijskih i operativnih pokazatelja	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Bilans uspjeha (u hiljadama KM)					
Neto kamatni prihod	27.997	29.308	30.993	32.980	35.304
Ukupno operativni prihodi	35.006	37.070	39.582	41.971	44.560
Troškovi zaposlenih	-6.967	-7.180	-7.394	-7.610	-7.828
Ostali troškovi uključujući amortizaciju	-14.628	-16.283	-16.818	-17.082	-17.341
Ukupno operativni rashodi	-21.595	-23.463	-24.212	-24.692	-25.169
Dobit/(Gubitak) prije oporezivanja	10.974	11.427	13.380	15.577	17.577
Porezi	-1.152	-1.200	-1.405	-1.636	-1.846
Dobit/(Gubitak) nakon oporezivanja	9.821	10.227	11.975	13.942	15.732
Sruktura imovine					
Likvidna imovina / Depoziti od klijenata	43%	42%	42%	42%	43%
Depoziti od klijenata / Ukupni dati kredit klijentima, bruto	133%	138%	142%	145%	147%
Zarade					
ROAA	1%	1%	1%	1%	1%
ROAE	12%	12%	12%	12%	12%
Finansijske margine					
Kamatni prihod / Prosječna ukupna imovina	3,58%	3,69%	3,72%	3,74%	3,76%
Prosječan trošak na izvore	0,61%	0,87%	0,99%	1,09%	1,17%
Neto kamatni prihod / Prosječna ukupna imovina	3,03%	2,90%	2,82%	2,76%	2,71%
Neto kamatni prihod / Prosječni krediti dati klijentima	4,86%	4,76%	4,66%	4,58%	4,53%
Koeficijent efikasnosti					
Odnos troškova i prihoda (CIR), prije umanjenja vrijednosti	61,7%	63,3%	61,2%	58,8%	56,5%
Stope rasta					
Ukupni kreditni portfolio	6,3%	7,6%	8,2%	8,3%	8,2%
Depoziti dati klijentima	18,6%	12,0%	11,1%	10,3%	9,7%

OBJAVE U SKLADU SA ZAHTJEVIMA ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI ODJELJAK C

U prethodnim poglavljima dat je pregled razvoja poslovanja u prethodnoj godini kao i planiranih očekivanja Banke u narednom periodu poslovanja. Kako je i navedeno Banka posluje najvećim dijelom sa pravnim licima, malim i srednjim preduzećima što i predstavlja osnovni poslovni segment Banke. Banka pored pružanja klasičnih finansijskih usluga aktivno radi na promociji i pružanju direktnih i digitalnih usluga u bankarstvu. Najveći dio usluga pruženih klijentu radi se putem direktnog i digitalnog pristupa gdje je to moguće. Aktivan je i pristup razvijanja specifičnih proizvoda za svoje klijente a koji su u skladu sa poslovnim modelom i modelom digitalnog bankarstva. Pored usluga koje se koriste putem digitalnih platformi i aplikacija, Banka ne radi posebna istraživanja i razvoj.

Također, u skladu sa potrebom odgovaranja na zahtjeve iz člana 42. zakona o računovodstvu i reviziji Banka nije vršila niti planira vršiti otkup vlastitih dionica. Kretanje i plan kapitala objašnjen je u prethodnim paragrafima.

Banka u svom poslovanju ima značajnu izloženost kreditnom riziku, kao i rizicima likvidnosti, riziku druge strane, operativnim, tržišnim i drugim rizicima. Način na koji se vrši upravljanje ovim rizicima detaljno je prezentovan i opisan u objavljenom finansijskom izvještaju.

Banka nije imala značajnih događaja koji su nastali nakon datuma bilansa a koji mogu imati uticaj na finansijske izvještaje sa 31. decembrom 2022. godine. Banka ima redovne poslovne transakcije koje su usklađene sa poslovnim modelom Banke i ne odstupaju od redovnog poslovnog toka. Banka posluje kao jedan operativni segment.

Ovaj izvještaj se treba čitati kao cjelina sa finansijskim izvještajem i bilješkama uz finansijske izvještaje, da bi se razumio rizični profil Banke kao i apetiti za preuzimanje i upravljanje rizicima.

Amir Salkanović, predsjednik
uprave

Amina Durmo Trlin, član uprave

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje finansijskih izvještaja

Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje, koji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke, te rezultate njezinog poslovanja i novčanog toka, u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir prikladnih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih pretpostavki i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna da Nadzornom odboru podnese godišnje finansijske izvještaje nakon čega Nadzorni odbor iste treba odobriti za podnošenje Skupštini Banke na usvajanje.

Finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 23 do 111 odobreni su od strane Uprave Banke na sjednici Uprave održanoj dana 26. aprila 2023. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Banke

Predsjednik Uprave

Amir Salkanović

Član Uprave

Amina Durmo Trlin

ProCredit Bank d.d. Sarajevo
Franca Lehara
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
27. aprila 2023.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja ProCredit Bank d.d. Sarajevo ("Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2022. godine, izvještaj o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu, te bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2022. godine i njenu finansijsku uspješnost te njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom)* kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja od klijenata

Na dan 31. decembra 2022. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja: 558 miliona KM, pripadajuće umanjeње vrijednosti: 16 miliona KM i, za tada završenu godinu, gubici od umanjeња vrijednosti priznati u bilansu uspjeha: 2,2 miliona KM (31. decembra 2021.: bruto vrijednost kredita i potraživanja: 524 miliona KM, pripadajuće umanjeње vrijednosti: 19 miliona KM i, za tada završenu godinu, gubici od umanjeња vrijednosti priznat u bilansu uspjeha: 2,8 miliona KM).

Vidjeti Bilješku 3 Značajne računovodstvene politike, Bilješku 4 Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti, Bilješku 5.1 Kreditni rizik te Bilješku 20 Krediti i potraživanja dati klijentima.

Ključno revizijsko pitanje

Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu Uprave o očekivanim kreditnim gubicima (eng. „ECLs“) unutar kredita i potraživanja od klijenata (zajedno, „kreditni“, „izloženost“) na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa umanjeња vrijednosti zahtjeva kompleksnu i subjektivnu procjenu od strane Uprave.

Banka obračunava ispravku vrijednosti za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovina („FBA“), koji objedinjuju zahtjeve MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ sa propisanim minimalnim zahtjevima za rezervisanja.

Umanjenje vrijednosti prihodujućih izloženosti (nivo kreditnog rizika 1 i nivo kreditnog rizika 2 po hijerarhiji računovodstvenog okvira) i neprihodujućih (nivo kreditnog rizika 3) izloženosti ispod 100 hiljada BAM, određuju se temeljem tehnika modeliranja koje se zasnivaju na ključnim parametrima kao što su vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD) i izloženost u trenutku statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD) i uzimajući u obzir historijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditne kvalitete i informacije o predviđanjima budućih kretanja (zajedno „kolektivno umanjeње vrijednosti“).

Kako je naša revizija adresirala pitanje

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, obavljene, gdje je to bilo primjenjivo, uz pomoć naših revizijskih stručnjaka za upravljanje finansijskim rizicima i informacione tehnologije (IT), između ostalog, uključivale su:

- Pregled Bančine metodologije i modela umanjeња vrijednosti te procjenu njihove usklađenosti sa relevantnim zahtjevima regulatornog okvira i okvira za finansijsko izvještavanje. Kao dio toga, identifikovali smo relevantne modele, pretpostavke i izvore podataka, i procijenili da li su modeli, pretpostavke, podaci i njihova primjena odgovarajući u kontekstu navedenih zahtjeva. Također smo preispitali Upravu o adekvatnosti razine detalja same metodologije sagledavanjem faktora relevantnih za Banku;
- Postavljanje relevantnih upita zaposlenicima iz odjela upravljanja rizicima i odjela informacionih tehnologija (IT) Banke, kako bismo razumjeli proces umanjeња vrijednosti, korištenih IT aplikacija, izvora ključnih informacija i pretpostavki o podacima koji su korišteni u modelu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka. Također, uz pomoć naših IT stručnjaka, proveli smo procjenu i testiranje IT kontrolnog okruženja Banke na sigurnost i pristup podacima;
- Testiranje dizajna i implementacije odabranih kontrola vezanih za odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući, ali ne ograničavajući se na identifikaciju događaja koji uzrokuju značajno povećanje kreditnog rizika, nastanak gubitka i statusa neizmirenja obaveza, primjerenost klasifikacije između prihodujućih i neprihodujućih kredita i primjerenost njihove segmentacije u grupe sličnih rizika, izračun dana kašnjenja i procjene vrijednosti kolaterala.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje (<i>nastavak</i>)
<p>Očekivani kreditni gubitci za pojedinačno značajne izloženosti (iznad 100 hiljada BAM) klasifikovane u nivo kreditnog rizika 3 (neprihodujuće) procjenjuju se na individualnoj osnovi temeljem analize diskontiranih novčanih tokova. Ovaj proces uključuje subjektivnost i brojne značajne pretpostavke, uključujući i vjerovatnoću priljeva od prodaje pripadajućeg kolaterala i minimalnog perioda potrebnog za prodaju kolaterala.</p> <p>U kolektivnu i individualnu procjenu uključena su i posebna pravila FBA u vezi sa različitim minimalnim stopama rezervisanja.</p> <p>Dok je kreditno okruženje u 2022. godini odražavalo oporavak od pandemije COVID-19, ono je takođe odražavalo nepovoljne promjene u ekonomskim izgledima, poremećaje na tržištu energije i drugih roba i usporavanje ekonomskog rasta, kao i povišene inflatorne pritiske i povećanje kamatnih stopa.</p> <p>Uzimajući u obzir sve gore navedene faktore, uključujući značajno višu procjenu neizvjesnosti koja proizilazi iz trenutnih volatilnih ekonomskih izgleda, smatrali smo da je umanjenje vrijednosti datih kredita povezano sa značajnim rizikom materijalno pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, te je zahtjevalo našu povećanu pažnju tokom revizije. U skladu s tim, smatrali smo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Za umanjenja vrijednosti koje se računa na kolektivnoj osnovi: <ul style="list-style-type: none"> — Preispitivanje cjelokupnog pristupa modeliranju pri obračunu ECL-a, uključujući preispitivanje ključnih parametara rizika (PD, EAD i LGD) korištenih od strane Banke, pozivajući se na historijske ostvarene gubitke uslijed statusa neizmirenja obaveza, FBA definisane stope (gdje primjenjivo) i takođe uzimajući u razmatranje bilo kakva potrebna prilagođavanja kako bi se odrazile očekivane promjene okolnosti; — Razumijevanje relevantnih budućih informacija i makroekonomskih projekcija korištenih od strane Banke u procjeni umanjenja vrijednosti. Neovisna procjena informacija putem potkrepljujućih upita Upravi i javno dostupnih informacija; ● Za umanjenje vrijednosti koje se računa na individualnom nivo, na uzorku baziranom na rizičnim obilježjima: <ul style="list-style-type: none"> — Uzimajući u obzir poslovanje dužnika, tržišne uslove i historijat plaćanja, kritičko preispitivanje, pozivanjem na prateću dokumentaciju (kreditne spise) i kroz razgovor sa voditeljima odnosa s klijentima i nositeljima funkcije upravljanja kreditnim rizikom, postojanja bilo kakvih naznaka potrebne reklasifikacije u nivo kreditnog rizika 2 ili nivo kreditnog rizika 3; ● Za umanjenje vrijednosti u cjelini: <ul style="list-style-type: none"> — Razmatranje adekvatnosti očekivanih kreditnih gubitaka u odnosu na različite minimalne zahtjeve za rezervisanja propisane od strane FBA; — Kritičko preispitivanje adekvatnosti sveukupnih rezervacija za umanjenje vrijednosti, uključujući razvoj pokrivenosti izloženosti rezervacijama i udio bruto prihodujućih i neprihodujućih izloženosti u ukupnoj bruto izloženosti. — Ispitivanje da li Bančine objave u vezi sa umanjenjem vrijednosti i objavama povezanim s kreditnim rizikom u finansijskim izvještajima na odgovarajući način uključuju i opisuju relevantne kvantitativne i kvalitativne informacije zahtijevane primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže Izveštaj o poslovanju koji je sastavni dio Godišnjeg izvještaja Banke, ali ne uključuje financijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvještaju.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije, i u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Vezano za Izveštaj o poslovanju proveli smo procedure koje su zahtijevane Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine („Zakon o računovodstvu i reviziji“). Ove procedure uključuju razmatranje je li Izveštaj o poslovanju usklađen sa finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu.

Na osnovu procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije finansijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju informacije sadržane u Izveštaju o poslovanju za finansijsku godinu za koji su pripremljeni finansijski izvještaji, usklađene su, u svim značajnim odrednicama, s finansijskim izvještajima.

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Banke te okruženja u kojem ono posluje, a koje smo stekli tokom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izveštaju o poslovanju. U tom smislu mi nemamo nešto za izvijestiti.

Odgovornosti uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- zaključujemo o primjerenosti upravnog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima ProCredit Bank d.d. Sarajevo (*nastavak*)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažirani partner u reviziji, koja je rezultirala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju

27. april 2023. godine

Registrovani revizori

Zmaja od Bosne 7-7a

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

U ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Manal Bećirbegović

Izvršni direktor

Vedran Vukotić

FBiH ovlaštenu revizor

Broj licence: 3091134217

Izvještaj o dobiti ili gubitku za godinu koja je završila 31. decembra 2022.

(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	01.01.- 31.12.2022	01.01.- 31.12.2021
Prihodi od kamata obračunati korištenjem efektivne kamatne stope	7	25.075	20.725
Ostali kamatni prihodi		122	135
Rashodi od kamata	8	(4.231)	(4.397)
Neto prihodi od kamata		20.966	16.463
Prihodi od naknada i provizija	9	8.289	7.068
Rashodi od naknada i provizija	10	(3.688)	(2.785)
Neto prihodi od naknada i provizija		4.601	4.283
Neto prihod od kursnih razlika	11	2.230	1.769
Ostali operativni prihodi	12	633	1.037
Neto prihod iz redovnog poslovanja		28.430	23.552
Administrativni troškovi	13	(9.536)	(9.180)
Troškovi zaposlenih	14	(5.874)	(5.181)
Amortizacija	21,22,23	(1.504)	(1.531)
Ostali operativni rashodi	15	(1.446)	(1.727)
Rashodi iz redovnog poslovanja		(18.360)	(17.619)
Dobitak prije umanjenja vrijednosti i poreza na dobit		10.070	5.933
Umanjenje vrijednosti, neto	16	(2.203)	(2.882)
DOBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT		7.867	3.051
Porez na dobit	17	(780)	(374)
NETO DOBIT PERIODA		7.087	2.677
Zarada po dionici (u KM)	32	0,86	0,36

Izveštaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

u '000 BAM	01.01.- 31.12.2022	01.01.- 31.12.2021
Neto dobit	7.088	2.677
Ostala sveobuhvatna dobit		
Pozicije koje su ili mogu biti reklasifikovane u račun dobiti i gubitka		
<i>Promjene u rezervi za fer vrijednost (FVOCI dužnički instrumenti)</i>		
Neto promjena fer vrijednosti	-	-
Neto iznos prenesen u račun dobiti ili gubitka	-	-
Pozicije koje se neće reklasifikovati u račun dobiti i gubitka		
<i>Promjene u rezervi za fer vrijednost (vlasnički instrumenti)</i>		
Neto promjena fer vrijednosti	10	6
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit za godinu	10	6
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu	7.098	2.683

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2022.

(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Imovina			
Gotovina	18	9.380	8.357
Stanje računa kod Centralne banke BiH	18	200.819	155.908
Kreditni i potraživanja od banaka	18	57.123	20.900
Kreditni dati klijentima, neto	20	541.481	504.322
Ulaganja u hartije od vrijednosti			
po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	19	49.255	5.082
Akontacija tekućeg poreza na dobit		-	375
Ulaganja u investicione nekretnine	21	1.300	2.110
Nekretnine i oprema	22	10.880	10.787
Nematerijalna imovina	23	344	445
Ostala imovina i potraživanja	24	1.067	1.190
Ukupano imovina		871.649	709.476
Obaveze			
Obaveze prema bankama	25	13.793	29.217
Obaveze prema finansijskim institucijama	26	106.293	151.681
Obaveze prema klijentima	27	665.517	457.656
Subordinisani dug	28	7.918	-
Rezervisanja	29	1.379	1.512
Tekuća obaveza poreza na dobit		351	148
Ostale obaveze	30	2.277	2.240
Ukupno obaveze		797.528	642.454
Kapital			
Dionički kapital	31	91.663	91.663
Dionička premija		293	293
Zakonske rezerve		228	228
Akumulirani gubitak		(18.100)	(25.188)
Rezerva fer vrijednosti		37	27
Ukupno kapital		74.121	67.023
Ukupno obaveze i kapital		871.649	709.476

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama na kapitalu na dan 31. decembar 2022.
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

u '000 BAM	Dionički kapital	Dionička premija	Zakonske rezerve	Akumulirani gubitak	Rezerva fer vrijednosti	Ukupno kapital
Stanje na dan 31. decembar 2020.	71.126	293	228	(27.865)	21	43.803
Neto dobit perioda	-	-	-	2.677	-	2.677
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
<i>Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>	-	-	-	-	6	6
Ukupna sveobuhvatna dobit perioda	-	-	-	2.677	6	2.683
Transakcije sa dioničarima Banke						
Povećanje dioničkog kapitala (Bilješka 31)	20.537	-	-	-	-	20.537
Stanje na 31. decembar 2021.	91.663	293	228	(25.188)	27	67.023
Stanje na dan 01. januar 2022.	91.663	293	228	(25.188)	27	67.023
Neto dobit perioda	-	-	-	7.088	-	7.088
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
<i>Neto dobiti i gubici od promjene fer vrijednosti vlasničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>	-	-	-	-	10	10
Ukupna sveobuhvatna dobit perioda	-	-	-	7.088	10	7.098
Stanje na dan 31. decembar 2022.	91.663	293	228	(18.100)	37	74.121

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2022. godine
(svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Neto dobit prije poreza		7.868	3.051
<i>Usklađenja za:</i>			
Amortizacija		1.504	1.531
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, neto		2.203	2.882
Neto gubitak otpisa nekretnina i opreme		-	83
Promjena rezervisanja, neto		83	305
Neto (dobit) od prodaje stečene imovine		(110)	(341)
Umanjenje vrijednosti stečene imovine		39	591
Neto kamatni prihod		(20.966)	(16.463)
		(9.379)	(8.361)
<i>Promjene na operativnoj imovini i obavezama:</i>			
Neto promjena obavezne rezerve kod CBBH		(14.291)	(6.710)
Neto promjena depoziti kod drugih banaka		(2.444)	-
Neto promjena kredita datih klijentima, prije umanjnja vrijednosti		(39.287)	(55.875)
Neto promjena ostale imovine i potraživanja, prije umanjnja vrijednosti		(124)	1.253
Neto promjena obaveza prema bankama		(15.424)	(11.538)
Neto promjena obaveza prema klijentima		207.861	127.144
Isplate rezervisanja		(216)	(315)
Neto promjena ostalih obaveza		36	384
Plaćeni porez na dobit		(332)	(313)
Primljene kamate		24.892	18.866
Plaćene kamate		(3.384)	(4.736)
		147.908	59.799
NETO NOVAC KORIŠTEN U POSLOVNIM AKTIVNOSTIMA			
NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Nabavka vrijednosnih papira po amortiziranom trošku		-	-
Dospjeće vrijednosnih papira po amortiziranom trošku		5.018	5.001
Nabavka vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		(49.175)	(5.013)
Nabavka nekretnina i opreme		(456)	(237)
Nabavka nematerijalne imovine		-	-
		(44.613)	(249)
NETO NOVAC KORIŠTEN U INVESTICIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Prilivi iz obaveza prema drugim finansijskim institucijama		25.189	24.448
Otplate obaveza prema drugim finansijskim institucijama		(62.659)	(61.212)
Plaćene obaveze po najmovima		(401)	(367)
Povećanje dioničkog kapitala		-	20.537
		(37.871)	(16.594)
NETO NOVAC KORIŠTEN U FINANSIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
NETO (SMANJENJE) / POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH			
EKVIVALENATA			
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	<i>18</i>	125.158	82.202
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE	<i>18</i>	190.582	125.158

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

ProCredit Bank d.d. Sarajevo ("Banka") je registrovana kao dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini.

Banka je dio globalne mreže finansijskih institucija kojom upravlja ProCredit Holding AG & Co. KGaA koji je ujedno i 100%-tni vlasnik.

Banka obavlja sve bankarske aktivnosti prema Zakonu o bankama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a glavne djelatnosti uključuju komercijalno kreditiranje, primanje depozita, poslove sa stranim valutama i usluge platnog prometa u zemlji i inozemstvu te poslovanje sa fizičkim licima i poduzetnicima. Banka je razvojno orijentisana komercijalna banka koja nudi usluge malim i srednjim privrednim licima i fizičkim licima.

Registrovano sjedište Banke je u ulici Franca Lehara bb. Sarajevo, Bosna i Hercegovina. Na dan 31. decembar 2022. godine Banka je imala 170 zaposlnih (31. decembar 2021: 139 zaposlenih).

Banka posluje putem podružnica, Kontaktnog Centra i 24/7 (samoposlužnim) zonama, kako bi klijentima pružila sveobuhvatne i lakše dostupne usluge.

Podružnice

Sarajevo, Franca Lehara bb
Mostar, Biskupa Čule bb
Banja Luka, Prvog krajiškog korpusa 54

Agencije

Sarajevo, Ilidža, Ibrahima Ljubovića 20
Bijeljina, Majevička 102
Tuzla, Aleje Alije Izetbegovića 2

Nadzorni odbor, Uprava Banke i Odbor za reviziju

Tokom 2022. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora bili su:

Nadzorni odbor

Gian Marco Felice	Predsjednik
Eriola Biboli	Član od 04. novembra 2022. godine
Vladimir Rajić	Član do 04. novembra 2022. godine
Wolfgang Bertelsmeier	Član
Aida Soko	Član
Emilija Spirovska	Član

Tokom 2022. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Odbora za reviziju bili su:

Odbor za reviziju

Emanuela Caushi Azemi	Predsjednik
Stevče Kuzmanovski	Član
Maja Mihajlova	Član

Tokom 2022. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Uprave bili su:

Uprava Banke

Amir Salkanović	Predsjednik
Amina Durmo - Trlin	Član
Srđan Ožegović	Član

2. OSNOVA PRIPREME

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („F BiH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakonu o bankama FBiH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama FBiH propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija je usvojila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „*Finansijski instrumenti*“ („MSFI 9“). Odluka ima utjecaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Banka je u skladu sa odredbama Odluke na dan 31. decembar 2022. godine kreirala veće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 4.126 hiljada KM (2021.: 4.668 hiljada KM) u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat internog modela Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka, usklađen sa zahtjevima MSFI 9, sa detaljima kako slijedi:

- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 – razlika u iznosu od 876 hiljada KM (2021.: 1.219 hiljada KM),
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 – razlika u iznosu od 926 hiljada KM (2021.: 591 hiljada KM),
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) – razlika u iznosu od 2.316 hiljada KM (2021.: 2.846 hiljada KM), od čega se iznos od 490 hiljada KM (2021.: 1.087 hiljada KM) odnosi na izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom, a iznos od 1.826 hiljada KM (2021.: 1.759 hiljada KM) na izloženosti koje su obezbjeđene prihvatljivim kolateralom,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 26. Odluke za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja – razlika u iznosu od 8 hiljada KM (2021.: 12 hiljada KM).

2. OSNOVA PRIPREME (nastavak)

2.1. Izjava o usklađenosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje efekte prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u FBiH i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Imovina	(4.034)	(4.449)
Obaveze	(92)	219
Kapital	(4.126)	(4. 668)

Napomena: pozitivni iznosi predstavljaju povećanje, a negativni smanjenja.

Ovi finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Banke na sjednici Uprave odžanoj na dan 26. aprila 2023. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

2.2. Osnova mjerenja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog ili amortizovanog troška osim za finansijsku imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja se iskazuje po fer vrijednosti.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama ('000 KM) u hiljadama. koja je i Bančina funkcionalna valuta i valuta prezentiranja, zaokružena na najbližu hiljadu. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1.95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Iako su prosudbe i procjene su bazirane na najboljem poznavanju aktuelnih događaja od strane Uprave stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke kontinuirano se preispituju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene ukoliko promjena utječe samo taj period ili u periodu promjene procjene i budućim periodima, ako utječu i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Bilješki 4.

2.5 Pretpostavka vremenske neograničenosti poslovanja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, koja podrazumijeva da će Banka biti sposobna realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u sklopu redovnog poslovanja. Uprava je zaključila da raspon mogućih ishoda koji se uzimaju u obzir pri donošenju ove presude ne dovodi do materijalnih neizvjesnosti povezanih za događajima ili uvjetima koji mogu dovesti u značajnu sumnju sposobnost Banke da nastavi sa poslovanjem po principu neograničenog poslovanja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Računovodstvene politike Banke opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim finansijskim izvještajima.

3.1 Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom kurseva važećih na dan utvrđivanje fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Banka vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2022.
USD	1,72563	1,83371
EUR	1,95583	1,95583

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina. Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

“Amortizovani trošak“ je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospijeca i za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjenje vrijednosti).

“Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine” je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obaveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obaveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom kreditno-usklađene efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine. Izračun kamatne stope na vraća se na bruto osnovicu čak ako se kreditni rizik imovine popravi.

Prezentacija

Prihod od kamata obračunat metodom efektivne kamatne stope u izvještaju o dobiti ili gubitku uključuje:

- kamatu na finansijsku imovinu i obaveze koji se mjere po amortiziranom trošku
- kamatu na dužničke vrijednosne papire koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Ostali prihodi uključuju zatezne i kaznene kamate.

Rashodi od kamata prezentovani u izvještaju o dobiti ili gubitku uključuju rashod od kamata na finansijske obaveze koje se mjere po amortiziranom trošku, te negativnu kamatu na finansijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obvezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Banka priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

Tabela u nastavku prikazuje prirodu i vrijeme ispunjavanja obaveza prema kupcima uključujući značajne uvjete plaćanja i povezane politike priznavanja prihoda.

Vrsta usluge	Priroda i vrijeme ispunjavanja obaveza. uključujući značajne uvjete plaćanja	Priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15
Bankarske usluge u poslovanju sa stanovništvom i pravnim osobama	<p>Banka pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima. uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama.</p> <p>Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Banka utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi.</p> <p>Naknade koje se zasnivaju na transakcijama sa stranim valutama i prekoračenjima se naplaćuju od klijenta u trenutku nastanka transakcije.</p> <p>Usluge se naplaćuju na mjesečnoj osnovi na bazi utvrđenih naknada koje se revidiraju godišnje od strane Banke.</p>	<p>Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža.</p> <p>Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.</p>

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Banke može biti djelimično u okviru zahtjeva MSFI 9 i djelomično u okviru zahtjeva MSFI 15. Ako je to slučaj, Banka prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru zahtjeva MSFI 9, a na ostatak primjenjuje zahtjeve MSFI 15.

3.4. Neto prihod od kursnih razlika

“Neto prihod od kursnih razlika” obuhvata dobitke umanjene za gubitke od promjene kursa za transakcije u stranim valutama te usljed usklađivanja monetarnih pozicija u stranim valutama.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.5. Najmovi

Na početku sklapanja ugovora, Banka ocjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži komponentu najma. Ugovor jeste ili sadrži komponentu najma ako prenosi pravo kontrole nad upotrebom utvrđene imovine u određenom vremenskom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi se procijenilo prenosi li ugovor pravo kontrole nad korištenjem identificirane imovine, Banka koristi definiciju najma prema zahtjevima MSFI 16 „Najmovi“.

Ova politika primjenjuje se na ugovore sklopljene (ili izmjenjene) na dan ili nakon 1. januara 2019.

i) Najmovi gdje je Banka najmoprimac

Banka priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu od datuma početka ugovora o najmu. Imovina s pravom korištenja inicijalno se mjeri po trošku koji je jednak početnoj vrijednosti obaveze za najam usklađeno za bilo koja plaćanja najma izvršena na dan ili prije početka ugovora o najmu, plus bilo koji direktni troškovi nastali i procjena troškova koji bi mogli nastati prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine. Obaveza za navedene troškove nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korištenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

Nakon početnog priznavanja, imovina s pravom korištenja se amortizuje primjenom linearne metode do datuma kraja ugovora o najmu ili na period koji je izvjesno očekivati da će zakup biti aktivan. Pored navedenog, imovina s pravom korištenja se periodično smanjuje za iznos umanjnja vrijednosti, ukoliko je primjenjivo, ili usklađeno za određeno ponovno mjerenje obaveza po najmu.

Obaveza po najmu, inicijalno se mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena na dan početka ugovora o najmu, korištenjem kamatne stope iz ugovora ili u slučaju da ovakva stope ne može biti lako određiva, inkrementalne stope zaduživanja. Općenito, Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja od 1,13% do 1,61% za najam ostale opreme i (0,89% - 3,65%) za poslovne prostore kao diskontnu stopu. Banka određuje inkrementalnu stopu zaduživanja kao kamatnu stopu koju plati za posudbu sredstava slične vrijednosti kao imovina s pravom korištenja, u sličnom ekonomskom okruženju, pod sličnim uvjetima i odredbama.

Plaćanja po osnovu najma uključena u mjerenje obaveze po osnovu najma obuhvataju sljedeća plaćanja:

- fiksna plaćanja uključujući u suštini fiksna plaćanja;
- promjenjiva plaćanja koja zavise od određenog indeksa ili stope i koja su početno mjerena prema tom indeksu ili stopi na prvi dan trajanja najma;
- iznose koji se očekuju da prispiju na plaćanje najmoprimcu u okviru garantovanog ostatka vrijednosti; i
- cijenu korištenja opcije otkupa ukoliko postoji realna vjerovatnoća da će najmoprimac iskoristiti tu opciju, i kazne za raskid najma, ukoliko period trajanja najma pokazuje da je najmoprimac iskoristio tu opciju.

Obaveza po najmu mjeri se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamate. Preispituje se kad dođe do promjene budućih plaćanja najma koja proizlaze iz promjene indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni Banke za iznos za koji se očekuje da će biti plativ za garantovani ostatak vrijednost, u slučaju da Banka promijeni svoju procjenu da li će se iskoristiti opciju kupovine, produženja ili ukidanja ili ako postoji revidirana fiksna najamnina u osnovi.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.5. Najmovi (nastavak)

Kada se obaveza po najmu ponovno mjeri na ovaj način, vrši se odgovarajuće usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se nastala razlika evidentira kroz bilans uspjeha u slučaju da je knjigovodstvena vrijednost imovina s pravom korištenja svedena na nulu.

Banka prikazuje imovinu s pravom korištenja u okviru 'Nekretnine i oprema' a obaveze za najam u okviru 'Ostalih obaveza' u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Najmovi s rokom dospijea kraćim od 12 mjeseci i najmovi imovine male vrijednosti

Banka je izabrala da ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu za najmove s rokom dospijea kraćim od 12 mjeseci i najmove imovine male vrijednosti. Banka priznaje plaćanja po ovim najmovima kao trošak po linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

ii) Najmovi gdje je Banka najmodavac

Banka priznaje plaćanja po najmu primljenih u okviru operativnih najмова kao prihod po linearnoj osnovi tokom trajanja najma.

3.6. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekućeg i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Banka inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinirane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Banka postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.7.1 Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Banka klasifikuje svoju finansijsku imovinu na temelju svog poslovnog modela (tj. svrhom upravljanja finansijskom imovinom) i karakterističnih ugovorenih novčanih tokova (eng. ("Solely Payments of Principle and Interest". u daljem tekstu "SPPI test" ili "SPPI") u sljedećim kategorijama mjerenja:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVPL)

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod.

Određivanje poslovnog modela

Napravljeno je razdvajanje između poslovnih modela:

- "držanje radi naplate": Finansijska imovina koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova
- "držanje radi naplate i radi prodaje": Finansijska imovina koja se drži radi ujedno i radi naplate ugovorenih novčanih tokova i/ili prodaje finansijske imovine, i
- "ostali poslovni model": Ovaj poslovni model se koristi za finansijsku imovinu koja nije alocirana niti u poslovni model "držanja radi naplate" niti "držanje radi naplate i radi prodaje"

Banka provodi procjenu cilja poslovnog modela u kojem se imovina drži na razini portfolija (tj. na temelju grupe finansijske imovine) jer to najbolje odražava način upravljanja poslovanjem i pružanje informacija Upravi. U obzir se uzimaju sljedeći kriteriji:

- poslovna i risk strategija Banke.
- način na koji se ocjenjuje i izvještava razvoj poslovnog modela Upravi i Nadzornom odboru Banke. i
- ako je u prethodnom periodu bilo prodaje, učestalost, obim, vrijeme i razlozi za te prodaje, kao i očekivanja u pogledu budućih prodajnih aktivnosti.

Kao rezultat toga, stavke bilansa stanja dodijeljene poslovnom modelu "držanje radi naplate" su: sredstva kod Centralne banke", "Tekući računi kod drugih banaka", "Krediti i potraživanja dati bankama", "Krediti i potraživanja dati klijentima" i "Ostala imovina". Ulaganje u vrijednosne papire raspoređeno je u poslovni model "držanje radi naplate" ili „držanje radi naplate i radi prodaje“.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje (nastavak)

Procjena jesu li ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (SPPI)

Ispitivanje karakteristika ugovornih novčanih tokova sa stajališta isključivo plaćanja glavnice i kamata jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinačnoj kategoriji mjerenja. SPPI test provodi se u svrhu utvrđivanja da li kamatna stopa na nepodmirenu glavnicu odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike zaduživanja, troškova kreditiranja i profitne marže.

SPPI test se provodi:

- za svaku finansijsku imovinu, dodijeljenu poslovnom modelu čija je svrha držanje finansijske imovine za plaćanje ugovornih novčanih tokova i poslovni model u svrhu prikupljanja ugovornih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine na dan njegovog početnog priznavanja,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima kada je izvorna imovina znatno izmijenjena i stoga ponovno priznata kao nova imovina,
- pri uvođenju novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranog trajanja kredita i uvjeta u vezi s potrebom naknadnog praćenja vrijednosti bilo koje finansijske imovine koja bi iz njih mogla nastati.

Vlasnički instrumenti imaju ugovorene novčane tokove koji ne ispunjavaju kriterij SPPI- a, Banka raspoređuje svoje vlasničke instrumente po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

- **Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku.

Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Bilješki 5.1.1.

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju „Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope“.

Finansijska imovina po amortizovanom trošku na datum izvještavanja uključuju: novac i novčane ekvivalente, obaveznu rezervu kod Centralne Banke BiH, date kredite i potraživanja od klijenata i ostalu imovinu.

- **Finansijska imovina mjerena po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i kursnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobiti ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha, osim vlasničkih ulaganja za koje se dobiti i gubici ne reklasifikuju na bilans uspjeha, već se izravno prenose na zadržanu dobit. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit na datum izvještavanja uključuje ulaganje u hartije od vrijednosti, odnosno dužničke i vlasničke vrijednosne papire.

Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Dodatno, Banka ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnog priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

Na datum izvještavanja Banka nije imala finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

(ii) Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelimično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Banka prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljene naknade (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu uspjeha.

Svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaje se u bilansu uspjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaje u zadržanu dobit.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iii) Modifikacija finansijske imovine

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope, produženje trajanja instrumenta zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika.
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati, odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

Banka će da, u slučaju stavke finansijske aktive koja predstavlja dužnički finansijski instrument (vrijednosni papiri i dati krediti i potraživanja), utvrdi da li je izvršena modifikacija značajna, odnosno da li je razlika između sadašnje vrijednosti preostalih modifikovanih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope i sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope veća od 10%.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Banka također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala usljed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna, te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Banka prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu uspjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCI imovine). Dobit ili gubitak nastao usljed neznačajne modifikacije se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja vrijednosti kredita.

(iv) Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 ističe model „tri faze kreditnog rizika“ u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se, odnosno od 01. januara 2020. godine bazirano je, na modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata). Od 1. januara 2020. godine Banka primjenjuje novu Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koju je izdala Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem Banka priznaje očekivane kreditne gubitke prema minimalnim stopama kako je zahtijevano Odlukom ili iznosima obračunatim prema internom modelu Banke u zavisnosti od toga šta je više.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Preračun i mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka prema internom modelu Banke predstavlja područje značajnog prosuđivanja i podrazumijeva metodologiju, modele i ulazne podatke. Sljedeće komponente izračuna ECL-a imaju najznačajniji efekat na kreditni gubitak: status neispunjenja obaveza, značajno povećanje kreditnog rizika, vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD), gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (engl. Loss Given Default, dalje: LGD), i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (engl. Exposure at Default, dalje: EAD). Banka redovno pregleda i vrednuje modele i ulazne podatke za modele kako bi smanjila razlike između očekivanih procjena kreditnog gubitka i stvarnog iskustva sa kreditnim gubicima.

Pogledati Bilješku 5.1.1. za više detalja u vezi sa primjenjenim internim modelom umanjena vrijednosti.

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

Kao što je obavljeno u Bilješci 2.1 Banka od 1. januara 2020. godine mjeri očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Zahtjevi odluke na području umanjena vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da ima određenih specifičnosti, na primjer propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivoe kreditnog rizika, kako je opisano u nastavku:

1. Nivo kreditnog rizika 1:

Banka izloženosti raspoređene u fazu kreditnog rizika 1 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti,
- b) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 – 0,1% izloženosti,
- c) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 – 0,1% izloženosti,
- d) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz navedenih odredbi Odluke, Banka primjenjuje tako utvrđen veći iznos.

2. Nivo kreditnog rizika 2:

Banka za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena:

- a) 5% izloženosti,
- b) iznosa utvrđenog u skladu sa internom metodologijom Banke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

3. Nivo kreditnog rizika 3:

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka raspoređenih u Nivo 3 ovise od činjenice da li je izloženost osigurana prihvatljivim kolateralom ili ne, te u skladu s tim, minimalne stope su kako slijedi:

a) izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	25%
od 271 do 365 dana	40%
od 366 do 730 dana	60%
od 731 do 1460 dana	80%
preko 1460 dana	100%

b) izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	45%
od 271 do 365 dana	75%
od 366 do 456 dana	85%
preko 456 dana	100%

Izuzetno, ukoliko je Banka poduzela odgovarajuće pravne radnje i može dokumentovati izvjesnost naplate iz prihvatljivog kolaterala u naredne tri godine, povećanje nivoa očekivanih kreditnih gubitaka nije dužna vršiti iznad 80% izloženosti. Pri tome procjena budućih novčanih tokova iz prihvatljivog kolaterala svedenih na sadašnju vrijednost mora biti veća od 20% tog potraživanja. U slučaju da Banka ne naplati potraživanja u navedenom periodu od tri godine, dužna je knjigovodstveno evidentirati očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

U slučaju restrukturiranih izloženosti Banka će svih 12 mjeseci perioda oporavka zadržati očekivane kreditne gubitke na nivou pokrivenosti koji je bio formiran na datum odobrenja restrukture, a koji ne može biti niži od 15% izloženosti. Za treću i svaku narednu restrukturu ranije restrukturirane izloženosti koja je u trenutku restrukture bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 ili POCI imovine, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

Za izloženosti koje se odnose na slučajeve kada dužnik nije izvršio svoju obavezu prema Banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivani kreditni gubitak u iznosu od 100% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od iznosa koji proizlaze iz odredbi Odluke, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira te iznose.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.1 Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja, primjenjuju se prema tabeli kako slijedi:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
nema kašnjenja u materijalno značajnom iznosu	0,5%
do 30 dana	2%
od 31 do 60 dana	5%
od 61 do 90 dana	10%
od 91 do 120 dana	15%
od 121 do 180 dana	50%
od 181 do 365 dana	75%
preko 365 dana	100%

3.7.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Banka klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno rasporedi u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Banka nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinirani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.2. Finansijske obaveze (nastavak)

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada, i samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modifikovanog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka usklađuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije. Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

3.7.3 Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Banka ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.7.4. Specifični finansijski instrumenti

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, stanja na žiro računima kod drugih banaka kao i sredstva oročena kod drugih banaka originalno na period do 3 mjeseca od datuma nastanka.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali i procenjeni nadoknadivi iznosi.

“Kredit i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku (pogledati Bilješku 3.7.1). Inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.7.4. Specifični finansijski instrumenti (nastavak)

Ulaganja u hartije od vrijednosti

Ulaganja u hartije od vrijednosti u izvještaju o finansijskoj poziciji uključuje vlasničke i dužničke instrumente koji se na dan izvještavanja mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od Banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu. “Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.8. Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Banku i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka. Zemljište se ne amortizuje.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi:

Procijenjeni vijek trajanja nekretnina i opreme bio je kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2022	Procijenjeni vijek 2021
Zgrade	40 godina	40 godina
Računari	3 – 7 godina	3 – 7 godina
Namještaj i oprema	5 – 10 godina	5 – 10 godina
Bankomati	5 – 8 godina	5 – 8 godina
Vozila	3 – 5 godina	3 – 5 godina
Ostala oprema	2 – 7 godina	2 – 7 godina

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha u periodu u kojem su nastali.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.9. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjena vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine.

Procijenjeni vijek trajanja je kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2022	Procijenjeni vijek 2021
Nematerijalna imovina	5-10 godina	5-10 godina

3.10. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjena vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

	Procijenjeni vijek 2022	Procijenjeni vijek 2021
Zgrade	40 godina	40 godina

Prihod od zakupa od ulaganja u investicijske nekretnine klasifikuje se unutar 'Ostalih operativnih prihoda' u izvještaju o bilansu uspjeha.

3.11 Imovina stečena naplatom potraživanja

Banka može priznati sredstvo koje je prvobitno primljeno kao kolateral po kreditu nakon ispunjenja ugovornih odredbi ili poduzetih određenih pravnih radnji. Kad su oba ispod navedena uvjeta ispoštovana, određena aktiva će biti priznata u bilansu stanja Banke:

- Nakon što se završe pravne radnje oko stjecanja
- Nakon što Banka postane vlasnik imovine.

Banka klasifikuje imovinu stečenu naplatom potraživanja u skladu sa MSFI 5 te se naknadno mjeri po manjoj vrijednosti između neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i fer vrijednosti umanjeno za troškove prodaje.

Prema zahtjevima nove Odluke od 1. januara 2020. godine, ukoliko Banka ne proda stečenu materijalnu imovinu dužna je vrijednost iste svesti na 1 KM u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja, a za imovinu koja je evidentirana prije 1. januara 2019. godine, dužna je istu svesti na 1 KM u roku od dvije godine od dana početka primjene nove Odluke.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.12 Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Banka preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.13 Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Banka ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odlivi resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obaveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Banke smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke; trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.14. Obaveze za zaposlene

i. Obaveze za doprinose

Banka u svom svakodnevnom poslovanju za svoje zaposlene plaća penziono i zdravstveno osiguranje i porez na platu koji se računa na bruto plate, topli obrok, regres i troškove prijevoza a sve u skladu sa zakonskom regulativom. Banka ove doprinose uplaćuje u državne fondove za zdravstveno i penziono osiguranje prema stopama koje se primjenjuju tokom godine obračunate na bruto plate.

Banka je obavezna plaćati doprinose za javno penziono osiguranje. Nakon što izvrši uplatu, Banka nema dalje obaveze po tom osnovu. Stalni doprinosi predstavljaju troškove godine u kojoj dospijevaju i kao takvi su uključeni u troškove zaposlenih. Troškovi navedenih uplata priznaju se u bilansu uspjeha u istom periodu kao i povezani troškovi plata.

ii. Kratkoročna primanja zaposlenih

Obaveze plaćanja kratkoročnih primanja zaposlenima računaju se na nediskontovanoj osnovi i knjiže se u vrijeme pružanja date usluge.

Rezervisanje se knjiži za iznos za koji se očekuje da će biti plaćen kao kratkoročni bonus ili kao dio plana podjele zarade ukoliko Banka ima sadašnju pravnu ili izvedenu obavezu koja je nastala na osnovu prošlih usluga koje je zaposleni pružio i ukoliko ta obaveza može na pouzdan način biti procijenjena.

iii. Dugoročna primanja zaposlenih

Prema propisima, prilikom odlaska u penziju zaposlenici Banke imaju pravo na jednokratnu beneficiju čiji iznos zavisi od godina starosti, godina radnog staža, te plate koju su primali u Banci.

Takve uplate se tretiraju kao ostala dugoročna primanja zaposlenih, a obaveza knjižena u izvještaju o finansijskom položaju predstavlja sadašnju vrijednost imovine za pokriće beneficije (ukoliko je ima), uključujući korekciju za neiskazane aktuarske dobitke i gubitke te trošak prošlih usluga.

Ovu obavezu na godišnjoj osnovi računa nezavisni aktuar koristeći metodu projiciran kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost utvrđene obaveze plaćanja beneficije utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih odliva novca primjenom prosječne kamatne stope koja je slična stopi prinosa korporativnih obveznica u Federaciji Bosne i Hercegovine i prosječnoj kamatnoj stopi dugoročnih depozitnih računa u komercijalnim bankama u zemlji.

Aktuarski dobitci i gubici nastali uslijed korekcije na osnovu iskustva i promjenama u aktuarskim pretpostavkama iskazuju se odmah po nastanku u izvještaj o bilansu uspjeha kao i trošak prošlih obaveza.

3.15. Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih dionica klasifikovanih u poziciju kapitala i rezervi i denominiran je u BAM. Dividende se priznaju kao obaveza u periodu u kojem su objavljene.

Dionička premija

Dionička premija predstavlja akumuliranu pozitivnu razliku između nominalne vrijednosti i iznosa primljenog za izdate dionice.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.15. Kapital i rezerve (nastavak)

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve su kreirane u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine koji zahtijeva da se 10% godišnje dobiti prenosi u zakonske rezerve dok one ne dosegnu 25% upisanog dioničkog kapitala. Ukoliko zakonske rezerve do kraja pete poslovne godine ne dostignu visinu od 25% upisanog dioničkog kapitala, za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo je obavezno povećati prijenos u rezerve na 20% godišnje dobiti, sve dok zakonske rezerve ne dostignu iznos od 25% dioničkog kapitala. Zakonske rezerve mogu se koristiti za pokriće gubitaka sadašnje i prošlih godina.

Zadržana dobit / akumulirani gubitak

Sva dobit (nakon raspoređivanja) ili gubitak za godinu prenosi se u zadržanu dobit/akumulirane gubitke.

3.16. Zarada po dionici

Banka objavljuje osnovnu i razrjeđenu zaradu po dionici (eng. earnings per share „EPS“).

Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Banke ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Banka nema povlaštene dionice.

3.17 Novi standardi i tumačenja

Brojni novi standardi i dodaci standardima su na snazi za godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. januara 2023. godine. Banka smatra da novi standardi i dodaci standardima neće imati značajan utjecaj na finansijske izvještaje u razdoblju prve primjene.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Banka u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolia Banke, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Banke kreditnom riziku procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u sljedećim bilješkama.

- Bilješka 3.7.1: klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
- Bilješka 5.1.1: uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja; utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji uticaj na usklađenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2022. i 31. decembra 2021. godine sadržane su u sljedećim bilješkama.

- Bilješka 5.1.1.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Bilješka 5.1.1.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadivih novčanih tokova.

COVID-19

Izbijanje COVID-19 pandemije i njen utjecaj na globalnu ekonomiju nastavili su utjecati na poslovanje Banke, odnosno na upravljanje kreditnim rizikom i određivanje umanjenja vrijednosti kredita. Brzina kojom se zemlje u regiji mogu vratiti na nivo ekonomskih aktivnosti koja ih je odlikovala prije COVID-a 19 varirat će ovisno o efikasnostima mjera poduzetih od strane vlada i bankarskih regulatora, kontinuiranom širenju zaraze i sposobnosti vlada zemalja da uvede cijepiva u svakoj zemlji. COVID-19 posljedično dovodi do povećane nesigurnosti posebno u odnosu na mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka te i dalje zahtjeva pojačano praćenje izlaznih rezultata modela kako bi se uzeli u obzir svi utjecaji pandemije.

Za detaljnije informacije o prilagodbi mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka koje je sprovedla Banka usljed navedenih ekonomskih promjena detaljno je objašnjeno u Bilješci 5.1.1.

Banka i dalje nastavlja pratiti i procjenjivati utjecaj COVID-19 pandemije na ključne računovodstvene prosudbe, procjene i pretpostavke.

Porezi

Banka priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Banke i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (nastavak)

Sudski sporovi

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 1.030 hiljada KM (2021: 1.580 hiljade KM). Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Direkcija pravnih poslova Banke i Sektor finansija dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava Banke.

Kao što je navedeno u Bilješci 29 Banka je rezervisala 463 hiljada KM (2021.: 642 hiljada KM). iznos koji Uprava smatra dostatnim.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Banka je izložena rizicima u domenu svojih poslovnih aktivnosti. Informativan i transparentan pristup upravljanju rizikom jedna je od centralnih komponenti našeg poslovnog modela. Ovo je također odraženo i u našoj risk kulturi i apetitu za rizik. Slijedeći dosljedan pristup upravljanju rizicima, cilj je osigurati da likvidnost i adekvatnost kapitala i dalje budu primjereni u svakom trenutku, kao i postizanje stabilnih rezultata. Sveukupan risk profil banke je adekvatan i stabilan. Ovo je bazirano na sveukupnoj procjeni individualnih rizika, kao što je predstavljeno u ovom izvještaju.

Dok poslovna strategija objašnjava poslovne ciljeve Banke i mjere kojima će ti ciljevi biti ostvareni, risk strategija objašnjava sve materijalne rizike koji se mogu javiti u toku ostvarivanja i implementacije poslovne strategije i također definiše ciljeve i mjere upravljanja rizicima. Risk strategija je podijeljena na pojedinačne strategije za upravljanjem svih pojedinačnih materijalnih rizika. Strategije se ažuriraju na godišnjem nivou i usvajaju se od strane Upravnog odbora nakon diskusija sa Nadzornim odborom.

Implementirani principi i strategija upravljanja rizicima nisu imali značajnije izmjene u odnosu na godinu ranije. Banka je prepoznala rizike kao i razmjer uticaja COVID-19 na tržište i ekonomiju Bosne i Hercegovine te je poslovne aktivnosti prilagodila nastaloj situaciji, a ključni fokus je bio na upravljanju i održavanju kvalitete kreditnog portfolia. Osiguran je kontinuitet za sve ključne funkcije Banke. U cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizicima, izvršena je procjena najizloženijih industrija i kontaktiran najveći broj klijenata u cilju prepoznavanja potrebe za mjerama olakšanja.

Isti fokus je nastavljen i pojavom efekata ratnih dešavanja u Ukrajini kada je Banka izvršila procjenu efekata na upravljanje rizicima. Analizom direktne i indirektno izloženosti klijenata banke prema rizičnim područjima Ukrajine i Rusije, Banka ima minoran efekat od navedenih izloženosti, te nije bilo materijalizacije rizika.

Tokom pandemije te u periodu poslije koje je oblikovano krizom u Ukrajini, Banka nije imala problem sa likvidnosti niti je bilo potrebe za korištenjem dodatnih izvora likvidnosti.

Inflatorna kretanja pokrenula su reakcije u obliku podizanja međubankarskih kamatnih stopa, što se odrazilo na rast referentnih kamatnih stopa. Rast kamatnih stopa podrazumijeva i dodatne aktivnosti na praćenju kretanja kamatnog rizika. Banka ima ograničen iznos izvora koji su vezani za referenente kamatne stope, dok je na strani odobrenih kredita klijenata dio portfolia sa varijabilnom kamatnom stopom. Banka je i pokrenula aktivnosti u skladu sa odlukom regulatora za povećanim praćenjem mogućeg rasta kamatnog rizika povezanog sa rastom kamatnih stopa.

Uprkos jasnim znakovima ekonomskog oporavka tokom 2021. i početkom 2022. godin, rast cijena energije, uska grla u lancima snabdijevanja i rastuća inflacija, a posebno ratna dešavanja u Ukrajini početkom 2022. godine izazvali su dodatnu neizvjesnost i uticali na dodatno povećanje cijena energenata i cjelokupnu inflaciju. Povezani efekti su aktivirali mjere na suzbijanju inflacije, u provom redu povećanjem referentnih kamatnih stopa što se odrazilo na globalna tržišta novca i kapitala. Razvoj ove situacije oblikovat će fokus Bančinih aktivnosti upravljanja rizicima u 2023. godini. Banka će i u narednom periodu nastaviti pratiti situaciju u zemlji i na globalnim novčanim tržištima, kako bi se ocjenio potencijalni utjecaj na promjene u kreditnom, operativnom i riziku likvidnosti te preuzele adekvatne mjere.

Principi naše poslovne strategije, objašnjeni ispod, predstavljaju osnovu na kojoj je izgrađen sistem upravljanja rizicima. Konzistentna primjena ovih principa umanjuje rizike kojima je Banka izložena.

Fokus na osnovno bankarsko poslovanje

Banka se fokusira na pružanje finansijskih usluga malim i srednjim preduzećima kao i fizičkim licima. Shodno tome, prihod se ostvaruje prvenstveno u formi prihoda od kamate na kredite klijenata i prihoda od naknada za poslovanje po računima i platnom prometu. Sve ostale operacije Banke se vrše primarno za podršku osnovne djelatnosti. Banka preuzima uglavnom kreditni rizik, rizik kamatne stope i rizik likvidnosti u svakodnevnom poslovanju. Istovremeno, Banka strogo ograničava sve ostale rizike uključene u bankarsko poslovanje.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

Visok stepen transparentnosti, jednostavnosti i diversifikacije

Fokus Banke na mala i srednja preduzeća povlači za sobom visok nivo diverzifikacije u oblasti kredita i depozita. U smislu grupa klijenata, diverzifikacija se proteže na privredne sektore, segmente klijenata (mala i srednja preduzeća i fizička lica) i prihodovne grupe. Diverzifikacija portfolija kredita je centralni stub politike upravljanja kreditnim rizikom. Dodatna karakteristika našeg pristupa je da mi nastojimo osigurati klijentima jednostavne i lako razumljive proizvode. Navedeno vodi ka visokom nivou transparentnosti, ne samo u pogledu određenog klijenta, već i u pogledu upravljanja rizicima. Visok nivo diverzifikacije te jednostavni i transparentni proizvodi, kao i procesi, rezultiraju značajnim smanjenjem rizičnog profila Banke.

Ključne komponente upravljanja rizicima

Upravljanje rizikom obuhvata identifikovanje, kvantifikaciju, upravljanje, praćenje, kontrolu i izvještavanje o rizicima. U upravljanju rizicima, Banka uzima u obzir "Minimalne zahtjeve za upravljanje rizicima" (MaRisk), relevantnih publikacija nacionalnih i međunarodnih regulatornih tijela kao i Bančino znanje o tržištima stečenim tokom više godina. Mehanizmi koji su dizajnirani za zaštitu i ublažavanje rizika se redovno prate kako bi se osigurala njihova efikasnost, a procedure i metode koje se koriste za upravljanje rizicima podliježu stalnom razvoju.

Ključni elementi upravljanja rizicima u banci su prikazani u nastavku.

- Banka primjenjuje jedinstven okvir za upravljanje rizikom. Politike i standardi upravljanja rizicima su odobreni od strane Uprave Banke i ažuriraju se najmanje jednom godišnje. One određuju odgovornosti na nivou Banke i utvrđuju minimalne zahtjeve za upravljanje, praćenje i izvještavanje,
- Svim preuzetim rizicima se upravlja tako što se u svakom trenutku osigurava adekvatan nivo regulatornog i internog kapitala banke,
- Godišnja provjera rizika osigurava da su identificirani svi materijalni i nematerijalni rizici, i ako je potrebno uzmu u obzir strategije i procesi upravljanja rizikom,
- Praćenje i kontrola rizika te moguće koncentracije rizika vrše se koristeći sveobuhvatne alate za analizu svih materijalnih rizika,
- Pokazatelji ranog upozorenja (okidači za izvještavanje) i limiti se postavljaju i prate za sve materijalne rizike,
- Redovni stres testovi se izvode za sve materijalne rizike, za svaku pojedinačnu kategoriju rizika kao i za sve kategorije rizika,
- Redovno i ad-hoc izvještavanje se vrši na profilu rizika,
- Efikasnost odabranih mjera, ograničenja i metoda se kontinuirano prati i kontroliše,
- Uspostavljeni su odgovarajući procesi i procedure za efikasan sistem interne kontrole. Ovo se zasniva na principima podjele dužnosti, dvostrukoj kontroli i za sve operacije relevantne za rizik, razdvajanja front i back office-a do nivoa upravljanja,
- Svi novi ili značajno promijenjeni proizvodi prolaze temeljitu analizu prije nego što se prvi put koriste kako bi se osigurala procjena novih rizika.

Organizacija pozicije upravljanja rizicima i risk izvještavanja

Uprava Banke snosi odgovornost za upravljanje rizicima unutar Banke. Banka ima, kao minimum, odjeljenja za upravljanje rizicima, odbor za upravljanje rizicima i ALCO, kao i specijalizovane komisije koje se bave pojedinačnim rizicima. Ovi odbori prate i upravljavu rizičnim profilom Banke.

Na nivou Banke, rizične pozicije se redovno analiziraju, intenzivno razmatraju i dokumentuju u standardizovanim izvještajima. Risk odjeljenje Banke redovno izvještava različitim risk funkcijama unutar Banke. Nadzorni odbor se obavještava najmanje jednom kvartalno o svim događajima relevantnim za rizike.

Upravljanje ključnim rizicima u Banci detaljnije je opisano u sljedećem odjeljku. To uključuje: kreditni rizik, devizni rizik, rizik kamatne stope i rizik likvidnosti i finansiranja.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

Upravljanje pojedinačnim rizicima

5.1 Kreditni rizik

Banka definiše kreditni rizik kao rizik od gubitka koji će biti ostvaren ukoliko druga strana u kreditnoj transakciji neće biti u mogućnosti ispuniti svoje ugovorno definisane obaveze prema Banci ili će moći samo djelomično da ih ispuni. U sklopu kreditnog rizika mi razlikujemo kreditni rizik klijenta, kreditni rizik druge strane (uključujući rizik izdavaoca) i rizik zemlje. Kreditni rizik je najznačajniji rizik sa kojim se Banka suočava i kreditna izloženost klijenta čini najznačajniji dio navedenog rizika.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku:

	31.12.2022	31.12.2021
Sredstva kod Centralne banke BiH	200.819	155.908
Kreditni i potraživanja od banaka	57.123	20.900
Ulaganja u hartije od vrijednosti	49.255	5.082
Kreditni dati klijentima, neto	541.481	504.322
Ostala imovina (financial instruments)	132	281
Potencijalne obaveze	94.369	84.027
Total	943.179	770.520

5.1.1. Kreditni rizik klijenta

Ključni ciljevi upravljanja kreditnim rizikom su postizanje visokog kvaliteta kreditnog portfolija, niske koncentracije rizika u kreditnom portfoliju i odgovarajuća pokrivenost kreditnih rizika rezervacijama za kreditne gubitke.

Banka nudi usluge širokom spektru klijenata, poslovnim klijentima koji uključuju mala i srednja preduzeća (MSP) kao i veoma male klijente sa sve formalnijim strukturama, te fizičkim licima. Za kreditne usluge primjenjujemo sljedeće principe:

- Detaljna analiza dužničkog i platnog kapaciteta naših kreditnih klijenata uključujući i procjenu budućih novčanih tokova,
- Dokumentiranje analize kreditnog rizika i procesa koji se odvijaju tokom kreditiranja osiguravajući da obavljene analize mogu biti razumljive trećim stranama,
- Stalno izbjegavanje prezaduženosti naših kreditnih klijenata,
- Izgradnja dugoročnog odnosa s klijentom, održavanje redovnog kontakta i dokumentovanje razvoja izloženosti u okviru redovnih izvještaja o praćenju,
- Strogo praćenje otplate kreditnih izloženosti,
- Primjena intenzivnog upravljanja kreditima u kašnjenju,
- Obezbeđenje kolateralom u slučaju insolventnosti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Okvir Banke za upravljanje kreditnim rizikom klijenata prikazan je u relevantnim politikama i standardima. Politike navode, između ostalog, odgovornosti za upravljanje kreditnim rizikom na nivou Banke, principe organizacije kreditnog poslovanja, principe kreditnog poslovanja i okvir za vrednovanje kolaterala za kreditne izloženosti. Standardi sadrže detaljna objašnjenja o kreditnim poslovima Banke sa poslovnim klijentima i fizičkim licima i rasponu ponuđenih kredita. Oni također utvrđuju pravila koja se tiču restrukturiranja, rezervisanja za rizike i otpise. Stoga, politike i standardi definišu mjere za smanjenje rizika za fazu prije isplate (procjena kreditnog rizika) i fazu nakon isplate (npr. redovno praćenje finansijske situacije, pregled indikatora ranog upozorenja, i intenzivnije upravljanje problematičnim kreditima).

Banka dijeli svoje kreditne izloženosti u tri kategorije: kreditna izloženost malih i srednjih preduzeća i kreditne izloženosti prema fizičkim licima. U zavisnosti od kategorije klijenta kojoj je dodijeljena kreditna izloženost primjenjuju se različiti procesi procjene kreditnog rizika. Ovi procesi se razlikuju jedni od drugih u smislu sljedećih atributa: stepen podjele dužnosti, vrsta informacija koja pruža osnovu za kreditnu analizu, kriterije za kreditne odluke i zahtjeve za kolateralom. Za operacije relevantne za rizik primjenjuje se stroga podjela funkcija između Odjela za poslovanje sa privredom i fizičkim licima i Odjela za upravljanje kreditnim rizikom, do razine upravljanja.

Iskustvo Banke je pokazalo da temeljna procjena kreditne sposobnosti predstavlja najefikasniji oblik upravljanja kreditnim rizikom. Kreditne odluke Banke se stoga zasnivaju pretežno na analizi finansijske situacije i kreditne sposobnosti klijenta. Redovne posjete na licu mjesta obavljaju se za sve klijente kako bi se osiguralo adekvatno razmatranje njihovih specifičnih karakteristika i potreba.

Sve kreditne odluke u Banci donosi kreditni komitet. Njegovi članovi imaju ograničenja odobranja koja odražavaju njihovu stručnost i iskustvo. Sve odluke o srednjim kreditnim izloženostima donose kreditni komiteti u sjedištu Banke. Ako su izloženosti posebno značajne za Banku zbog njihove veličine, odluku donosi Nadzorni odbor Banke.

Najvažnija osnova za donošenje odluka u okviru kreditnog komiteta je prijedlog za finansiranje i struktura kolaterala koji je prilagođen potrebama klijenta i ovisan o njegovom profilu rizika.

Politike upravljanja kreditnim rizikom Banke ograničavaju mogućnost za neosigurane kreditne operacije. U zavisnosti od profila rizika i roka izloženosti, krediti se mogu izdati i bez potpunog osiguranja. Kao opšte pravilo, kreditne izloženosti sa većim profilom rizika pokrivena su solidnim kolateralom, uglavnom kroz hipoteke.

Vrednovanje nepokretnog kolaterala vrši se na osnovu mišljenja koje su pripremili vanjski, nezavisni stručnjaci koji su uključeni u listu Bančinih certificiranih procjenitelja. Provjere vjerodostojnosti vrijednosti kolaterala su fiksna komponenta procesa godišnjeg pregleda naših zajmoprimaca kako bi se osiguralo da se u ranoj fazi otkrije smanjenje vrijednosti kolaterala i da se mogu poduzeti odgovarajuće mjere. Procjene moraju biti ažurirane u redovnim intervalima, a provjere vjerodostojnosti provodi specijalizirano osoblje Banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Na osnovu naših zahtjeva za kolateralizacijom, osiguranje kredita sa hipotekama je jedan od najvažnijih instrumenata za ograničavanje kreditnog rizika.

Vrsta kolaterala	% ukupnog	31. decembra 2022.	% ukupnog	31. decembra 2021.
Nekretnine	73,8%	375.741	73,6%	346.076
Pokretna imovina	1,3%	6.371	0,3%	1.483
Finansijske garancije	23,4%	119.221	21%	98.854
Gotovinski depoziti	1,5%	7.585	5,1%	24.115
Ukupno		508.918		470.528

Vrijednost kolaterala zasnovana je na najsvježijim procjenama koje uzimaju u obzir interno definisane korektivne faktore zavisno od vrste kolaterala. Za svaki kredit vrijednost kolaterala u tabeli iznad je ograničena do nivoa neto knjigovodstvene vrijednosti kredita. Rano otkrivanje povećanja kreditnog rizika na nivou zajmoprimca inkorporirano je u sve procese koji se odnose na kreditiranje, što rezultira pravovremenom identifikacijom i pravovremenom procjenom finansijskih poteškoća sa kojima se klijenti suočavaju.

Štaviše, Banka je razvila indikatore za ranu identifikaciju rizika na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih obilježja rizika. One uključuju, ali nisu ograničene na smanjenje ili obim prometa na računu, visoku iskorištenost odobrenih kreditnih linija i prekoračenja u dužem vremenskom periodu i zaostale obaveze. Redovno bilježenje i analiza ovih indikatora ranog upozorenja pomažu u upravljanju portfolijom, identifikaciji potencijalnih rizika u početnoj fazi i osigurava potrebne mjere kako bi se izbjeglo značajno povećanje kreditnog rizika. Izvještaji o predmetnom portfoliju redovno se dostavljaju rukovodiocima filijala, Upravi Banke i u agregiranom obliku ProCredit Holdingu.

Događaji koji bi mogli uticati na značajan dio kreditnog portfolija (zajednički faktori rizika) se analiziraju i razmatraju. Ovo može dovesti do nametanja ograničenja izloženosti riziku prema određenim grupama klijenata, npr. u određenim sektorima privrede ili geografskim regijama. Na početku pandemije, fokus Banke bio je na pružanju direktnih mjera podrške pogođenim klijentima i trenutnoj procjeni potencijalnog povećanja rizika za određene segmente kreditnog portfolia. U 2021. godini i dijelom tokom 2022. godine, procjena uticaja vezanih za COVID-19 integrisana je u redovno praćenje kredita. Strožiji zahtjevi su primijenjeni u procjeni, posebno za zajmoprimce kod kojih i dalje vidimo povećane rizike od efekata pandemije na preduzeća ili gdje se koristio moratorij. U ovom procesu uzet je u obzir uticaj pandemije na privredni sektor, kao i stanje likvidnosti i zarade kompanije. Što je rizik veći, to je monitoring intenzivniji. To se prvenstveno ogleda u učestalosti i zahtjevima praćenja. Kao rezultat intenziviranog praćenja, izvršeno je smanjenje klasifikacije rizika gdje je to bilo potrebno.

Kretanja i rast referentnih kamatnih stopa a time i promjene cijena na odobrene kredite sa varijabilnim stopama nameće potrebu analize uticaja efekata na kreditnu sposobnost kreditnih klijenata banke. Banka vrši monitoring kretanja kamatnih stopa i mogući poremećaji na otplatnim kapacitetima klijenata će se analizirati pojedinačno te reflektovati na izračunu rezervi na potencijalne kreditne gubitke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Banka je redovno provodila analizu kreditnog rizika, te temeljem dostupnih podakata o izloženostima i informacijama prikupljenim od klijenata procjenjivala vjerovatnoću da klijent neće biti u mogućnosti uredno ispuniti svoje obaveze te u skladu s tim vršila adekvatnu klasifikaciju u nivo rizika uz pripadajuće umanjene vrijednosti.

- Na bazi indikatora kvalitete aktive, Banka kreditni portfolio dijeli u tri nivoa kreditnog rizika. Izloženosti se pripisuju ovim nivoima kreditnog rizika na osnovu klasifikacije rizika i drugih karakteristika rizika dužnika. Od posebnog značaja je klasifikacija rizika, dospelje ugovorne obaveze (posebno one koje kasne preko 90 dana), pokretanje stečajnog postupka ili sličnih sudskih postupaka, restrukturiranja ili likvidacije kolaterala od strane drugih banaka, kao i drugi faktori koji ukazuju na značajno pogoršanje ekonomskog stanja klijenta. Indikatori omogućuju jasan pregled kvaliteta portfolija Banke te predstavljaju jedan od najvažnijih alata za proces upravljanja kreditnim rizikom. Nivo kreditnog rizika I ne pokazuje znakove potencijalnog povećanja rizika. Iako neke izloženosti pokazuju znakove ranog upozorenja, one ne moraju nužno rezultirati povećanjem rizika.
- Nivo kreditnog rizika II obuhvata izloženosti koje pokazuju povećani kreditni rizik. Ovo može biti uzrokovano privremenim poteškoćama u plaćanju (30-90 dana), restrukturiranjem ili drugim faktorima. Ipak, Banka još uvijek procjenjuje da je moguća potpuna otplata izloženosti, npr. nakon restrukturiranja.
- Nivo kreditnog rizika III obuhvata sve izloženosti od kojih je većina pokazala dugotrajne teškoće u plaćanju (u kašnjenju preko 90 dana) ili druge negativne faktore, npr. pokretanje sudskog postupka. Više detalja moguće je pronaći u nastavku.

Kada se otkrije veći rizik neispunjavanja obaveza za kreditnu izloženost on se stavlja pod pojačan nadzor. Nadzor se temelji na bliskoj komunikaciji s klijentom, identifikaciji izvora većeg rizika i pažljivom praćenju poslovnih aktivnosti. Odluke o mjerama za smanjenje kreditnog rizika preuzimaju ovlaštena tijela za donošenje odluka. Pored toga, specijalizovani službenici za oporavak mogu biti pozvani da podrže intenzivnije upravljanje kreditnom izloženošću. Jedan od prvih koraka u upravljanju takvim kreditima je određivanje ekonomske i finansijske situacije klijenta, jer je to najvažnija osnova za odluke o tome da li se izloženost može restrukturirati ili ne. Cilj je da se takve odluke donose u ranoj fazi dok su šanse za stabilizaciju visoke i prije nego što izloženost uđe u naprednu fazu kašnjenja u plaćanju. Kada se kreditna izloženost klasifikuje kao Nivo kreditnog rizika III ona se prenosi na službenike odgovorne za naplatu spornih potraživanja u Odjelu Pravni, KUPIT i odjel usklađenosti. Kolateral se prodaje putem likvidacije trećoj strani po najvišoj mogućoj cijeni, obično putem javne aukcije. Većina prodanog kolaterala sastoji se od materijalne imovine kao što su zemljište ili zgrade.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Imovina dobivena preuzimanjem kolaterala (stečene imovine)

Detalji nefinansijske imovine preuzete od strane Banke u toku godine preuzimanjem kolaterala koji su služili kao sredstvo osiguranja za kreditne izloženosti koje Banka posjeduje na kraju godine prikazani su ispod.

	31.12.2022.	31.12.2021.
Objekti namjenjeni prodaji	2	-
Zemljišta namjenjena prodaji	-	-
Stečena imovina	2	-

Politika Banke je da se ide na blagovremeno prodaju kolaterala na uobičajen način. Banka generalno ne koristi negotovinski kolateral za svoje operacije.

Pokriće za kreditne gubitke

Pokriće za kreditne gubitke se utvrđuje u skladu sa definisanim bankarskim standardima, koji se zasnivaju na MSFI 9 modelu umanjenja vrijednosti. Model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) je centralni element pristupa za kvantifikovanje gubitaka za bilansne i vanbilansne finansijske instrumente. Model računa gubitke za umanjenje vrijednosti uzimajući u obzir kreditne gubitke očekivane pod različitim zadanim scenarijima u budućnosti. Izračunata pokrića za kreditne gubitke predstavljaju sumu ishoda ponderisanih vjerovatnosti; procjene očekivanog kreditnog gubitka su nepristrasne i uključuju dodatne informacije o događajima iz prošlosti, trenutačnim uvjetima i prognozama budućih ekonomskih uvjeta.

Model „tri nivoa kreditnog rizika“

Na svaki izvještajni datum, sve kreditne izloženosti klijenata su raspoređene unutar tri nivoa navedena u nastavku na temelju razvoja kreditnog rizika od početnog priznavanja. Za svaki nivo kreditnog rizika primjenjuje se posebna metodologija rezervisanja kako bi se utvrdilo umanjenje. Tijekom životnog trajanja moguće je kretanje između nivoa.

- *Nivo kreditnog rizika 1* obuhvata izloženosti za koje kreditni rizik nije značajno povećan od početnog priznavanja, kao i izloženosti koje pokazuju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja i izloženosti za koje ne postoji indikacija za alokaciju u Nivo kreditnog rizika 2 ili Nivo kreditnog rizika 3. Općenito, sve izloženosti alocirane su u Nivo kreditnog rizika 1 na početku priznavanja, uz iznimku finansijske imovine koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti (eng. Purchased or originated credit impaired assets - POCI). Za izloženosti u Nivou kreditnog rizika 1 očekivani kreditni gubici koji proizlaze iz mogućnosti nastanka statusa neizmirenja obaveza u periodu od 12 mjeseci nakon datuma izvještavanja se priznaju kao rashodi. Za izloženosti koje dospijevaju u periodu kraćem od 12 mjeseci primjenjuje se kraće ugovorno dospijeeće.
- *Nivo kreditnog rizika 2* obuhvata izloženosti za koje je kreditni rizik značajno povećan od početnog priznavanja, ali za koje ne postoje objektivni pokazatelji umanjenja vrijednosti. Rezervacije za gubitke se utvrđuju u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom čitavog preostalog perioda kredita.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (*nastavak*)

5.1 Kreditni rizik (*nastavak*)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (*nastavak*)

- *Nivo kreditnog rizika 3* uključuje izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (osim POCI), tj. na datum izvještavanja postoji i značajno povećanje kreditnog rizika i objektivne indikacije umanjenja vrijednosti. Odgovarajuće obračunavanje gubitaka vrši se na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka, uzimajući u obzir 100% vjerovatnoću nastanka statusa neizmirenja obaveza.
- *POCI (Purchased or Originated Credit Impaired)* izloženosti se odnose na izloženosti u statusu neizmirenja obaveza; međutim ove izloženosti se evidentiraju posebno i razlikuju se odnosu na ostale izloženosti u Nivou kreditnog rizika 3 u načinu priznavanja umanjenja vrijednosti.

Izračun očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) – prema internom modelu Banke

Sljedeći parametri se uzimaju pri izračunu očekivanih kreditnih gubitaka:

- Izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza (EAD):

EAD predstavlja očekivani iznos izloženosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza kredita. Proizlazi iz trenutno nepodmirenih potraživanja od klijenata i mogućih budućih promjena pod primjenjivim ugovornim uvjetom. Stoga se EAD sastoji od bruto knjigovodstvene vrijednosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza. Za vanbilanse izloženosti Banka je primjenila minimalne regulatorne stope faktora kreditne konverzije (CCF).

- Vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD):

Vjerovatnoća nastupanja statusa neispunjavanja obaveza po kreditu unutar određenog vremenskog perioda proizlazi iz historijskih default događaja. Podaci uključuju vrijeme, vrstu i iznos u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza, kao i informacije o karakteristikama rizika klijenata u internom sistemu klasifikacije rizika. Parametri uzimaju u obzir specifičnosti zemlje i razlikuju razine rizika izloženosti prema segmentima klijenata definisanim na nivou Banke. Banka koristi statističke modele za analizu prikupljenih podataka i predviđanja očekivanog PD-a na temelju scenarija za razvoj ekonomskih uvjeta. Osim toga, procjenjuju se PD-evi tokom preostalog vijeka trajanja izloženosti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

- Gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD):

Sa krajem 2022.godine Banka je primjenila minimalne regulatorne vrijednosti LGD.

Ulazni podaci za procjenu vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza temelje se na višegodišnjoj historiji podataka za sve zajmoprimce u Banci. Regresijska analiza koristi se za procjenu utjecaja karakteristika rizika klijenata i makroekonomskih faktora za razmatrane parametre. Odabir relevantnih makroekonomskih faktora (rast BDP-a, stopa inflacije, stopa nezaposlenosti) temelji se na njihovoj statističkoj značajnosti i ekonomskoj vjerodostojnosti. Za PD prosječna ponderisana vrijednost izračunava se na temelju različitih scenarija za makroekonomske faktore u prognoziranoj godini. U skladu s MSFI-jem 9, Banka koristi tri makroekonomska scenarija: osnovni, optimistični i pesimistični i to u sljedećim omjerima: 50%, 10% i 40%. Makroekonomske prognoze temelje se na makroekonomskim predviđanjima MMF-a.

U očekivanju nastavka povećane neizvjesnosti zbog rata u Ukrajini, i u dugom roku, napravljena su odgovarajuća prilagođavanja temeljnih makroekonomskih faktora koji se koriste za određivanje parametara ECL modela. Ova prilagođavanja su zasnovana na makroekonomskim prognozama najnovije baze podataka Svjetske ekonomske perspektive MMF-a, uzimajući u obzir dugoročne izgleda. Parametri se izračunavaju ponderisanjem tri scenarija (bazni/pesimistički/optimistički). U sljedećoj tabeli prikazani su makroekonomski faktori korišteni za izračunavanje parametara ECL na datum izvještavanja tokom perioda predviđanja:

	Rast BNP u %	
	2022.	2023.
Bazni scenario	2,45	2,00
Pesimistični scenario	0,40	-0,05
Optimistični scenario	3,97	3,52

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Promjene gore navedenih pretpostavki mogu dovesti do promjena u obračunatim iznosima umanjenja vrijednosti tokom protoka vremena. Banka priznaje da diskrecijske odluke menadžmenta i procjene nesigurnosti mogu imati značajan utjecaj na uspostavu naknada za gubitke za kolektivno i individualno procijenjene izloženosti. Takvo diskrecijsko pravo temelji se na primijenjenoj definiciji neispunjavanja obaveza, pristupu određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR) i odabranim makroekonomskim faktorima.

Da bi se pokrili efekti kriza koji se ne mogu modelirati i odraziti empirijski specificiranim modelima kreditnog rizika, uvedeni se sljedeći zaštitni slojevi modela:

- Unutar-modelsko prilagođavanje vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza naviše:
 - Formulacija zaštitnog sloja određena je ekspertskim pretpostavkama izvedenim iz kriznih godina uočenih u historiji podataka. Historija neizmirenja obaveza duga je 15 godina i uključuje globalne padove (globalna finansijska kriza i Covid).
- Adaptacija pondera scenarija većom težinom pesimističkog scenarija:
 - Pesimistički scenario: 40% (prethodno 25%).
 - Optimistički scenario: 10% (manje u odnosu na 25% ranije).
 - Srednji scenario: 50% (nepromijenjeno).

Klasifikacije rizika se dodeljuju u skladu sa procesom interne evaluacije za trenutni kapacitet otplate kreditne izloženosti, na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih faktora.

	12-months PD interval		31. decembar 2022.		31. decembar 2021.
Ocjena 1-5: Performing	0% - 1%	46,09%	257.094	45,28%	237.167
	1% - 3%	29,10%	162.342	35,84%	187.724
	3%- 5%	13,03%	72.712	5,80%	30.388
	5% - 10%	0,00%	-	0,98%	5.251
Ocjena 6-7: Underperforming	10% < 100%	2,22%	12.404	3,04%	1.591
Ocjena 8: Defaulted	100%	1,87%	10.414	1,75%	9.214
Neocijenjen*	-	7,69%	42.898	7,27%	38.089
Ukupno bruto izloženost		100%	557.864	100%	523.424

*Kategorija neocijenjen uključuje sva fizička lica i pravna lica sa izloženošću manjom od 100.000 KM.

Očekivani kreditni gubitak za sve izloženosti u Nivou kreditnog rizika 1 i 2 i pojedinačno neznačajne izloženosti svrstane u Nivo kreditnog rizika 3 (ispod 100.000 KM) određuju se kolektivnom procjenom kreditnog rizika. Očekivani kreditni gubitak za individualno značajne izloženosti u Nivou kreditnog rizika 3 (iznad 100.000 KM) određuju se na pojedinačnoj osnovi (detaljno opisano u nastavku pod *Definisanje status neizmirenja obaveza*).

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.1 Kreditni rizik *(nastavak)*

5.1.1. Kreditni rizik klijenta *(nastavak)*

Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Kvantitativne i kvalitativne informacije koriste se za utvrđivanje postojanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Kvantitativni test za SICR sastoji se od usporedbe očekivanog PD-a tokom preostalog životnog vijeka na datum izvještavanja i očekivanog PD-a tokom preostalog vremenskog perioda pri početnom priznavanju. Ukoliko razlika između ova dva PD-a prelazi postavljeni prag u iznosu od 200% smatra se da je došlo da značajnog povećanja kreditnog rizika. Ovaj prag predlaže Uprava, na bazi ekspertskeg mišljenja, a odobrava Nadzorni odbor Banke. U ovom slučaju odgovarajući finansijski instrument se prenosi iz Nivoa kreditnog rizika 1 u Nivo kreditnog rizika 2. Nadalje, transfer iz Nivoa 2 u Nivo 1 moguć je ukoliko se kreditni rizik značajno smanjio.

Nadalje, kvalitativni kriteriji upotrebljavaju se pri utvrđivanju postojanja značajnog povećanja kreditnog rizika. Transfer iz Nivoa kreditnog rizika 1 u Nivo kreditnog rizika 2 dešava se u slučaju ispunavanja jednog od navedenih kriterija:

- Ugovorena plaćanja dospjela više od 30 dana, ali ne duže od 90 dana.
- Klasifikacija klijenta kao “restrukturiran” (forbearance) u skladu sa internim politikama (modifikacija inicijalno ugovorenih uvjeta uzrokovana finansijskim poteškoćama).
- Račun klijenta je blokiran kontinuirano duže od 30 dana;
- Klijent je uvršten na listu pod nadzorom zbog indikacija značajnog porasta kreditnog rizika

Povratak iz Nivoa kreditnog rizika 2 u Nivo kreditnog rizika 1 je moguć kada nema zaostalih plaćanja duže od 30 dana u zadnja 3 mjeseca i nije ispunjen nijedan drugi kriterijum Nivoa 2. Restrukturiranje podliježe dodatnom dvogodišnjem probnom periodu tokom kojeg nijedna dospjela plaćanja ne mogu biti neplaćena duže od 30 dana. Period počinje restrukturiranjem ugovora ili, ako je primjenjivo, nakon isteka moratorija ili grejs perioda ako su bili uključeni u plan otplate.

Umanjene kreditne izloženosti:

Kreditna izloženost smatra se umanjenom i prenosi se u Nivo kreditnog rizika 3 ako je na datum izvještavanja primjenjiv jedan od sljedećih kriterija:

- klijent je u kašnjenju preko 90 dana u materijalno značajnim iznosima;
- kvalitativni i kvantitativni kriteriji na osnovu kojih banka razmatra vjerovatnoću da klijent neće izvršiti otplatu u cijelosti bez realizacije kolaterala;
- klijent je raspoređen u klasifikaciju rizika 8;
- slučajevi reprogramiranja sa umanjenom vrijednošću;
- pokrenut stečajni postupak;
- banka je pokrenula sudski postupak protiv klijenta;
- slučaj kreditne prevare;
- račun klijenta je blokiran kontinuirano više od 60 dana;
- desio se protest garancije i klijent nije izmirio svoje obaveze po garanciji u periodu dužem od 60 dana;
- POCI imovina;
- ostali znaci umanjenja vrijednosti koji ukazuju da se od klijenta ne može očekivati otplata u cijelosti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Definisanje statusa neizmirivanja obaveza ("default")

Banka je prilagodila definiciju umanjenja vrijednosti prema MSFI 9 regulatornoj definiciji statusa neizmirenja obaveza. Ovo je ujedno i definicija koja se koristi za interno upravljanje rizikom i primjenjuje se na sve izloženosti koje su dio kreditnog portfolio Banke. Banka smatra da je izloženost umanjenje, i prebačena u Nivo kreditnog rizika 3, ako je ispunjen barem jedan od gore navedenih kriterija i ako su očekivani novčani tokovi negativno pogođeni do te mjere da se potpuna otpлата potraživanja više ne može pretpostaviti.

U slučaju određivanja rezervisanja u Nivou kreditnog rizika 3 pravi se razlika između pojedinačno značajnih i pojedinačno neznačajnih kreditnih izloženosti – prag materijalnosti jednak je 100.000 BAM. Za značajne izloženosti s naznakama umanjenja vrijednosti radi se pojedinačna procjena kako bi se utvrdio iznos rezervisanja, uzimajući u obzir očekivane prilive, uključujući likvidaciju kolaterala. Za pojedinačno neznačajne izloženosti, rezervisanja za umanjenje vrijednosti određuju se primjenom parametara za kolektivnu procjenu kreditnog rizika. Transfer izloženosti iz Nivoa 3 u niži nivo kreditnog rizika moguće je ukoliko je klijent u mogućnosti podmiriti nepodmirene dugove u cjelosti bez realizacije kolaterala. Za POCI izloženosti nije moguća migracija između faza.

Finansijske imovine koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti (eng. Purchased or originated credit impaired assets - POCI)

Banka ima zasebna pravila za POCI izloženosti. U našem poslovnom modelu sticanje imovine umanjene vrijednosti nije dopušteno. POCI izloženost može nastati smo kao posljedica novih pregovora ili značajne izmjene ugovorenih novčanih tokova. Za POCI izloženosti, ne priznaje se umanjenje vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja. U narednim periodima sve promjene procijenjenog cijeloživotnog očekivanog kreditnog gubitka priznaju se kao rashod u izvještaju o bilansu uspjeha i u skladu s tim iskazuju kao troškovi umanjenja vrijednosti za te izloženosti.

Promjene u ugovorenim uvjetima (modifikacije)

Mogućće su promjene prvobitno ugovornih uvjeta izloženosti, posebno s ciljem poboljšanja izgleda za otpлатu i ako je mogućće, izbjegavanje neispunjavanja obaveza, izuzeća ili realizacije kolaterala. Banka koristi kvantitativne i kvalitativne faktore kako bi utvrdila postojanje značajne izmjene ugovorenih uvjeta. Kao kvantitativni faktor Banka preračunava sadašnju vrijednost novčanih tokova kako bi se utvrdili uvjeti promjene (test neto sadašnje vrijednosti). U slučaju značajne modifikacije prvobitni kredit se prestaje priznavati, a novi kredit se priznaje po fer vrijednosti na datum modifikacije. U slučaju neznačajnih promjena, dobit ili gubitak od modifikacije priznaje se u izvještaju o dobiti i gubitku.

Otpisi

Kada je kredit nenaplativ, otpisuje se na teret pripadajućeg umanjenja vrijednosti koji je izdvojen, pod uslovom da ne postoji opravdano očekivanje za povrat.

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koja je na snazi od 1. januara 2020. Banka vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je Banka knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Analiza kreditnog kvaliteta i koncentracija kreditnog rizika

U sljedećoj tabeli dat je pregled odgovarajućih bruto i neto iznosa kreditne izloženosti i pripadajuće rezervacija za umanjnje vrijednosti:

	Nivo kreditnog rizika 1 12-mjesečni ECL	Nivo kreditnog rizika 2 Cjeloživotni ECL	Nivo kreditnog rizika 3 Cjeloživotni ECL	Ukupno
31. decembar 2022.				
Pravna lica				
Bruto vrijednost izloženosti	481.560	36.858	11.091	529.509
Umanjenje vrijednosti	(3.948)	(2.494)	(8.379)	(14.821)
Neto knjigovodstvena vrijednost	477.612	34.364	2.712	514.688
Fizička lica				
Bruto vrijednost izloženosti	25.800	1.904	651	28.355
Umanjenje vrijednosti	(922)	(126)	(514)	(1.562)
Neto knjigovodstvena vrijednost	24.878	1.778	137	26.793
	Nivo kreditnog rizika 1 12-mjesečni ECL	Nivo kreditnog rizika 2 Cjeloživotni ECL	Nivo kreditnog rizika 3 Cjeloživotni ECL	Ukupno
31. decembar 2021.				
Pravna lica				
Bruto vrijednost izloženosti	458.096	25.240	14.687	498.023
Umanjenje vrijednosti	(3.160)	(2.801)	(12.025)	(17.986)
Neto knjigovodstvena vrijednost	454.936	22.439	2.662	480.037
Fizička lica				
Bruto vrijednost izloženosti	22.680	2.206	834	25.720
Umanjenje vrijednosti	(546)	(138)	(751)	(1.435)
Neto knjigovodstvena vrijednost	22.134	2.068	83	24.285

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Sljedeća tabela pokazuje informacije o kreditnoj kvaliteti kredita i potraživanja. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi u tabelama predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
31. decembar 2022.				
Kreditni i potraživanja dati klijentima				
Ocjena 1-5	471.924	20.224	-	492.148
Ocjena 6-7	1.826	10.578	-	12.404
Ocjena 8	-	-	10.414	10.414
Neocijenjen	33.610	7.960	1.328	42.898
Ukupno	507.360	38.762	11.742	557.864
Umanjenje vrijednosti	(4.870)	(2.620)	(8.893)	(16.383)
Ukupno	502.490	36.142	2.849	541.481

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
31. decembar 2022.				
Finansijske garancije				
Ocjena 1-5	44.559	5.311	-	49.870
Ocjena 6-7	-	131	-	131
Ocjena 8	-	-	-	-
Neocijenjen	2.252	356	-	2.608
Ukupno	46.811	5.798	-	52.609
Umanjenje vrijednosti	(100)	(86)	-	(186)
Ukupno	46.711	5.712	-	52.423

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
31. decembar 2022.				
Odobreni neiskorišteni krediti				
Ocjena 1-5	19.235	3.130	-	22.365
Ocjena 6-7	-	52	-	52
Ocjena 8	-	-	-	-
Neocijenjen	3.483	433	2	3.918
Ukupno	22.718	3.615	2	26.335
Umanjenje vrijednosti	(60)	(39)	(0)	(99)
Ukupno	22.658	3.576	2	26.236

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
31. decembar 2021.				
Kreditni i potraživanja dati klijentima				
Ocjena 1-5	447.689	12.841	-	460.530
Ocjena 6-7	4.171	11.739	-	15.910
Ocjena 8	-	-	9.214	9.214
Neocijenjen	28.916	2.866	6.307	38.089
Ukupno	480.776	27.446	15.521	523.743
Umanjenje vrijednosti	(3.706)	(2.939)	(12.776)	(19.421)
Ukupno	477.070	24.507	2.745	504.322

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
31. decembar 2021.				
Finansijske garancije				
Ocjena 1-5	37.404	1.338	-	38.742
Ocjena 6-7	-	39	-	39
Ocjena 8	-	-	-	-
Neocijenjen	703	6	-	709
Ukupno	38.107	1.383	-	39.490
Umanjenje vrijednosti	(82)	(29)	-	(111)
Ukupno	38.025	1.354	-	39.379

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
31. decembar 2021.				
Odobreni neiskorišteni krediti				
Ocjena 1-5	40.224	1.210	-	41.434
Ocjena 6-7	-	182	-	182
Ocjena 8	-	-	-	-
Neocijenjen	2.856	29	-	2.885
Ukupno	43.080	1.421	-	44.501
Umanjenje vrijednosti	(189)	(46)	-	(235)
Ukupno	42.891	1.375	-	44.266

Kreditni rizik kredita i potraživanja kreditnih linija i garancije objavljen je na osnovu interne risk klasifikacije. Kategorija 'neocijenjen' uključuje sva fizička lica i pravna lica sa izloženosti manjom od 100.000 BAM.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i potraživanja klijentima koji su dospjeli u fazama 1, 2 i 3.

31. decembar 2022.	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
Kreditni rizik klijentima – bruto vrijednost				
Bez kašnjenja	501.131	36.557	389	538.079
Kašnjenje < 30 dana	6.211	1.639	297	8.146
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	17	559	709	1.285
Kašnjenje > 90 dana	1	7	10.347	10.354
Ukupno	507.360	38.762	11.742	557.864

31. decembar 2021.	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
Kreditni rizik klijentima – bruto vrijednost				
Bez kašnjenja	471.304	25.649	72	497.025
Kašnjenje < 30 dana	9.472	1.640	9	11.121
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	157	840	997
Kašnjenje > 90 dana	-	-	14.600	14.600
Ukupno	480.776	27.446	15.521	523.743

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje bruto i neto izloženosti, raščlanjene prema ekonomskom sektoru i nivoima kreditnog rizika.

31. decembar 2022.	Kreditni dati pravnim licima					Kreditni dati fizičkim licima			Ukupno
	u KM '000	Proizvodnja	Trgovina	Transport i skladištenje	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Ostale poslovne aktivnosti	Stambeni krediti	Investicioni krediti i OVD	
Nivo kreditnog rizika 1									
Bruto vrijednost izloženosti	181.338	128.602	37.139	18.919	115.562	11.287	13.193	1.320	507.360
Umanjenje vrijednosti	(1.363)	(1.030)	(286)	(155)	(1.114)	(272)	(631)	(19)	(4.870)
Neto knjigovodstvena vrijednost	179.975	127.572	36.853	18.764	114.448	11.015	12.562	1.301	502.490
Nivo kreditnog rizika 2									
Bruto vrijednost izloženosti	7.228	11.310	2.520	1.122	14.679	1.522	378	4	38.762
Umanjenje vrijednosti	(528)	(727)	(192)	(63)	(984)	(100)	(25)	(1)	(2.620)
Neto knjigovodstvena vrijednost	6.700	10.583	2.328	1.059	13.695	1.422	353	3	36.143
Nivo kreditnog rizika 3									
Bruto vrijednost izloženosti	2.130	7.434	51	794	682	194	450	7	11.742
Umanjenje vrijednosti	(1.081)	(6.294)	(48)	(397)	(560)	(98)	(408)	(7)	(8.893)
Neto knjigovodstvena vrijednost	1.049	1.140	3	398	122	96	41	-	2.849

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

31. decembar 2021.

u KM '000	Kreditni rizik datim pravnim licima					Kreditni rizik datim fizičkim licima			Ukupno
	Proizvodnja	Trgovina	Transport i skladištenje	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Ostale poslovne aktivnosti	Stambeni krediti	Investicioni krediti i OVD	Ostale namjene	
Nivo kreditnog rizika 1									
Bruto vrijednost izloženosti	164.690	130.612	34.665	21.935	106.194	11.980	8.942	1.758	480.776
Umanjenje vrijednosti	(1.057)	(855)	(228)	(132)	(888)	(266)	(260)	(20)	(3.706)
Neto knjigovodstvena vrijednost	163.633	129.757	34.437	21.803	105.306	11.714	8.682	1.738	477.070
Nivo kreditnog rizika 2									
Bruto vrijednost izloženosti	4.403	6.324	2.149	300	12.064	1.641	565	-	27.446
Umanjenje vrijednosti	(502)	(701)	(150)	(15)	(1.433)	(108)	(30)	-	(2.939)
Neto knjigovodstvena vrijednost	3.901	5.623	1.999	285	10.631	1.533	535	-	24.507
Nivo kreditnog rizika 3									
Bruto vrijednost izloženosti	1.503	9.825	113	532	2.714	293	410	131	15.521
Umanjenje vrijednosti	(927)	(7.884)	(111)	(496)	(2.607)	(279)	(341)	(131)	(12.776)
Neto knjigovodstvena vrijednost	576	1.941	2	36	107	14	69	-	2.745

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Kreditni rizik na nivou portfolija se procjenjuje na mjesečnoj osnovi, a po potrebi i češće. To uključuje analizu strukture i kvaliteta portfolija, restrukturirane izloženosti, otpisa, koeficijenta pokrivenosti i koncentracionog rizika.

Koncentracijski rizik u portfoliju kredita klijentima je efektivno ograničen visokim stepenom diverzifikacije. Ova diverzifikacija je posljedica kreditiranja malih i srednjih preduzeća u različitim privrednim sektorima i fizičkih lica i raspodjele kreditnog portfolija.

Sljedeća tabela prikazuje bruto vrijednost kredita raščlanjenih prema poslovnom području, privrednim sektorima i iznosu kredita.

31. decembar 2022.	do EUR 50.000	50.000 - 250.000	Preko EUR 250.000	Ukupno
Kreditni pravni licima				
Proizvodnja	9.111	71.669	109.916	190.696
Trgovina	10.944	61.329	75.073	147.346
Transport i skladištenje	4.482	17.341	17.887	39.710
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.111	6.583	13.141	20.835
Ostale poslovne aktivnosti	9.307	48.351	73.264	130.922
Ukupno kreditni pravni licima	34.955	205.273	289.281	529.509
Kreditni fizičkim licima				
Stambeni krediti	3.735	8.489	779	13.003
Investicioni krediti i OVD	9.462	3.031	1.528	14.021
Ostale namjene	446	885	-	1.331
Ukupno kreditni fizičkim licima	13.643	12.405	2.307	28.355
Ukupno krediti dati klijentima (bruto)	48.598	217.678	291.588	557.864

31. decembar 2021.	do EUR 50.000	50.000 - 250.000	Preko EUR 250.000	Ukupno
Kreditni pravni licima				
Proizvodnja	9.199	59.684	101.713	170.596
Trgovina	11.055	60.470	75.236	146.761
Transport i skladištenje	4.649	17.274	15.004	36.927
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	972	7.981	13.814	22.767
Ostale poslovne aktivnosti	9.574	46.791	64.607	120.972
Ukupno kreditni pravni licima	35.449	192.200	270.374	498.023
Kreditni fizičkim licima				
Stambeni krediti	4.943	8.155	817	13.915
Investicioni krediti i OVD	6.882	2.492	543	9.917
Ostale namjene	422	1.466	-	1.888
Ukupno kreditni fizičkim licima	12.247	12.113	1.360	25.720
Ukupno krediti dati klijentima (bruto)	47.696	204.313	271.734	523.743

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1 Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Pored toga, Banka ograničava koncentracijski rizik svog portfolija sljedećim zahtjevima: Za velike kreditne izloženosti (one koje prelaze 10% kapitala banke) potrebno je odobrenje Grupacijskog odbora za upravljanje rizicima i Nadzornog odbora Banke. Nijedna velika kreditna izloženost ne može preći 25% regulatornog kapitala Banke, a zbir svih velikih kreditnih izloženosti Banke ne smije preći 150% njenog regulatornog kapitala.

Kvalitet kreditnog portfolija u svim kategorijama klijenata prati se od strane kreditnih kontrolnih jedinica na nivou Banke. Oni ocjenjuju kvalitetu kreditne analize, kao i usklađenost sa internim procedurama i identificiraju znakove prevare. Ovi timovi se sastoje od iskusnog osoblja koje ne samo da vrši posjete klijentima na licu mjesta kako bi pratilo proces kreditiranja, već i sistematski pregleda portfolijo kako ne bi bilo nepravilnosti.

Kontinuirana obuka osoblja osigurava da se kreditni rizik pravilno procjenjuje svaki put kada se kredit izda, te da se kreditna izloženost pažljivo prati tokom cijelog vijeka trajanja i, ako je potrebno, da se odgovarajuće mjere poduzmu na vrijeme.

5.1.2 Rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavaoca

Banka definiše rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavatelja kao rizik da ugovorna strana i izdavatelj ne može ispuniti svoje ugovome obaveze u cjelosti ili na vrijeme. Rizik druge ugovorne strane u Banci uglavnom proizlazi iz zadržavanja visoko likvidnih sredstava u svrhu upravljanja likvidnošću. Postoje i strukturne izloženosti prema Centralnoj Banci u obliku obaveznih minimalnih rezervi.

Kako bi se minimizirao rizik druge ugovorne strane, uključujući rizik izdavatelja, Banka ulazi u poslovni odnos samo sa bankama koje imaju visok kreditni rejting, plasira sredstva na kratke rokove (do tri mjeseca) te koristi ograničen broj finansijskih instrumenata (postojeća ulaganja odnose se na državne trezorske zapise). Banci je zabranjeno bavljenje spekulativnom trgovinom i ukoliko je potrebno kupuju se samo visokolikvidne hartije od vrijednosti sa maksimalnim rokom dospijeca od tri mjeseca.

Izloženost Banke riziku druge ugovorne strane je povećan u odnosu na prošlu godinu što je rezultat većih rezervi likvidnosti.

	31.12.2022.	u %	31.12.2021.	u %
Stanje računa kod centralne banke	201.208	65,37%	156.216	85,71%
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava kod centralne banke</i>	<i>(389)</i>		<i>(308)</i>	
<i>Iznos obavezene rezerve</i>	<i>74.297</i>		<i>60.007</i>	
<i>Ostale izloženosti kod centralne banke</i>	<i>126.911</i>		<i>96.209</i>	
Kreditni i potraživanja od banaka po amortizovanom trošku	57.182	18,59%	20.922	11,49%
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava kod depozitnih institucija</i>	<i>(58)</i>		<i>(22)</i>	
Ulaganja u hartije od vrijednosti	49.255	16,03%	5.082	2,79%
<i>Umanjenje vrijednosti</i>	<i>-</i>		<i>-</i>	
Ukupno	307.198	100.0	182.220	100.0

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.1. Kreditni rizik (nastavak)

5.1.1. Kreditni rizik klijenta (nastavak)

Izloženostima prema ugovornim stranama i izdavaocima se upravlja na osnovu sistema limita, kao što je slučaj sa kreditnim rizikom klijenata. Banka zaključuje transakcije samo sa drugim ugovornim stranama koje su prethodno analizirane i za koje je odobren limit. Odobrenje je isto tako potrebno i prije ulaganja u vrijednosne papire, osim za centralno izdane vrijednosne papire ili papire centralnih banaka u domaćoj valuti s preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca. Banka nije vršila ulaganja niti oročavala sredstva u drugim institucijama tokom 2022. i 2021. godine.

5.1.2 Rizik zemlje

Banka definiše rizik zemlje kao rizik da Banka ne može ostvariti prava nad određenom imovinom u zemlji ili da druga ugovorna strana u toj zemlji nije u mogućnosti izvršiti obavezu zbog ograničenja ili prijenosa ili eksproprijacije njenih prekograničnih obaveza. Stoga, rizik zemlje proizlazi isključivo iz prekograničnih transakcija.

Banka je izložena riziku zemlje za vrlo ograničen obim putem nostro računa sa drugim bankama (uglavnom članice ProCredit Grupe).

5.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik se definiše kao rizik od potencijalnih gubitaka zbog promjene tržišnih cijena, kao što su devizni kursevi ili drugi parametri koji utiču na cijene. Relevantni tržišni rizici za Banku su devizni rizik i rizik kamatne stope. Banka upravlja tržišnim rizicima na takav način da njihov uticaj bude što je moguće više ograničen sa sveukupn perspektive rizika. U skladu sa strategijom ProCredit Grupe, devizni rizik i rizik kamatne stope ne mogu se koristiti u špekulativne svrhe. Devizni rizik i rizik kamatne stope isključivo se koriste u svrhu zaštite ili likvidnosti.

5.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik se definiše kao rizik gubitaka uslijed promjene kursa ili umanjenja kapitala Banke uslijed efekata valutnog prevođenja. Devizni rizik može imati negativne efekte na prihode i može dovesti do smanjenja stopa regulatornog kapitala.

Rezultati mogu biti negativno pogođeni kada se obim imovine i obaveza denominiranih u stranim valutama ne podudara, a kursevi se nepovoljno kreću. Ključni indikator rizika koji obuhvata bilansnu razliku za svaku valutu je otvorena valutna pozicija. Limiti za otvorenu valutnu poziciju su postavljeni na nivou Banke te uključuju limite propisane od strane regulatornih tijela.

Sljedeća tabela prikazuje otvorenu valutnu poziciju Banke u EUR i USD valuti. Pozicija „ostale valute” uglavnom uključuje CHF i druge valute, iako Banka ima neznatan dio imovine u drugim valutama. Banka ima značajna sredstva i obaveze u EUR valuti ali zbog fiksnog odnosa EUR i KM Banka smatra da nije izložena značajnom valutnom riziku od pozicija denominiranih u EUR valuti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.2. Tržišni rizici (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2022.	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Gotovina	6.707	2.616	56	1	9.380
Stanje računa kod Centralne banke BiH	198.806	2.013	-	-	200.819
Kredit i potraživanja od banaka	250	39.837	16.805	231	57.123
Kredit dati klijentima	193.033	348.448	-	-	541.481
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	348.448	-	-	348.448
Ulaganja u hartije od vrijednosti	49.170	85	-	-	49.255
Ostala imovina	121	10	3	-	134
	448.087	393.009	16.864	232	858.192
Finansijske obaveze					
Obaveze prema bankama	-	13.793	-	-	13.793
Obaveze prema finansijskim institucijama	-	106.293	-	-	106.293
Obaveze prema klijentima	446.027	202.671	16.742	76	665.517
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	59.880	-	-	59.880
Rezervisanja za vanbilansne stavke	208	65	12	-	285
Subordinisani dug	-	7.919	-	-	7.919
Ostale obaveze	1.458	494	4	-	1.955
	447.693	331.235	16.758	76	795.762
<i>Neto valutna pozicija</i>	394	61.774	106	156	62.430

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. Zbog fiksnog odnosa između EUR i KM valute, Banka nije izložena značajnom deviznim rizikom iz pozicija denominiranih u EUR valuti

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.2. Tržišni rizici (nastavak)

5.2.1. Devizni rizik (nastavak)

31. decembar 2021.	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Gotovina	5.822	1.975	558	2	8.357
Stanje računa kod Centralne banke BiH	155.848	60	-	-	155.908
Kreditni i potraživanja od banaka	182	11.269	9.234	215	20.900
Kreditni dati klijentima	136.245	368.077	-	-	504.322
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	368.077	-	-	368.077
Ulaganja u hartije od vrijednosti	5.013	69	-	-	5.082
Ostala imovina	253	16	4	-	273
	303.363	381.466	9.796	217	694.842
Finansijske obaveze					
Obaveze prema bankama	-	29.217	-	-	29.217
Obaveze prema finansijskim institucijama	-	151.681	-	-	151.681
Obaveze prema klijentima	285.344	162.156	10.079	77	457.656
<i>od čega indeksirani u EUR*</i>	-	12.550	-	-	12.550
Rezervisanja za vanbilansne stavke	293	52	1	-	346
Ostale obaveze	1.454	404	3	-	1.861
	287.091	343.510	10.083	77	640.761
<i>Neto valutna pozicija</i>	16.272	37.956	(287)	140	54.081

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. Zbog fiksnog odnosa između EUR i KM valute, Banka nije izložena značajnom deviznim rizikom zbog pozicija denominiranih u EUR valuti.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.2. Tržišni rizici (nastavak)

5.2.2. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Rizik kamatne stope je rizik nastanka gubitaka uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa i prvenstveno proizlazi iz razlika ponovnog određivanja cijena na dan dospijeća imovine i obaveza. Cilj upravljanja kamatnim rizikom ogleda se u održavanju što manjih razlika u svim valutama. Navedeno je posebno važno u kontekstu ograničenih mogućnosti upravljanja rizikom korištenjem kamatnih derivata (hedges) u domaćoj valuti.

Mjerenje, praćenje i ograničavanje rizika kamatne stope zasniva se na utjecaju ekonomske vrijednosti i profitno orijentisanim pokazateljima. Rizik se redovno mjeri, najmanje jednom kvartalno. Imovina i obaveze se raspoređuju po vremenskim intervalima prema uvjetima ugovora. Kamatonosni a vista depoziti i štedni računi se uključuju u gap analizu.

Na nivou Banke, pretpostavljamo paralelnu smjenu krivulje kamatnih stopa. Mjerenje je zasnovano na kamatnom šoku Bazelskog komiteta za neočekivana kretanja kamatne stope i paralelna pomjeranja krive prinosa, kretanja kamatne stope od ± 200 baznih bodova. Postavljeni limiti su utvrđeni u odnosu na regulatorni kapital kako bi se izmjerio ekonomski utjecaj i utjecaj na bilans uspjeha.

Za potrebe izvještavanja Agencije za bankarstvo FBiH o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka se koristi jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim važnijim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige izražava se u apsolutnom iznosu i predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige banke koja je nastala kao rezultat primjene standardnog kamatnog šoka.

Valuta	Promjena ekonomske vrijednosti	
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
KM	(3.033)	(2.236)
EUR	(3.935)	(4.474)
USD	-	-
Ostale valute	(225)	(137)
Ukupno (u KM '000)	(7.193)	(6.847)

Banka je sa računanjem promjena ekonomske vrijednosti i uticaja promjena kamatnih stopa počela u 2018. godini u skladu sa novim okvirom izvještavanja regulatora.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.3. Rizik likvidnosti i finansiranja

Rizik likvidnosti i finansiranja se odnosi na kratkoročnu i dugoročnu sposobnost Banke da ispuni svoje finansijske obaveze na potpun i pravovremen način, čak i u stresnim situacijama.

Banka mjeri rizik kratkoročne likvidnosti analizom likvidonosnog jaza, između ostalih instrumenata, te prati ovaj rizik na osnovu brojnih indikatora. Oni uključuju indikator likvidnosti od 30 dana (indikator dovoljne likvidnosti – eng. Sufficient liquidity indicator “SLI”), period oporavka i minimalni koeficijent likvidnosti koji propisuje CRR (eng. Liquidity Coverage Ratio - “LCR”) i lokalni regulator. SLI mjeri da li institucije imaju dovoljnu likvidnost u odnosu na očekivane prilive i odlive sredstava u narednih 30 dana. Period oporavka je vremenski period tokom kojeg su banke u mogućnosti da izvršavaju sva plaćanja obaveza, čak i u slučajevima umanjjenih likvidnih priliva i uvećanih odliva. Kalkulacija se odnosi na odlive koji su izvedeni iz historijskih analiza kretanja depozita u Banci. LCR indikator pokazuje da li Banka ima dovoljnu likvidnost za pokrivanje neto odliva koji se očekuje u narednih 30 dana, čak i u slučaju scenarija teškog ekonomskog šoka.

Tržišni, specifični za institucije, kombinovani i dugoročni testovi otpornosti na stres provode se mjesečno i ad hoc kako bi se osiguralo da Banka zadrži dovoljno likvidnih sredstava kako bi ispunila svoje obaveze čak i u stresnim situacijama. Štaviše, Banka ima plan za nepredviđene situacije. Ako se pojave neočekivane okolnosti i ako se pokaže da Banka nema dovoljno likvidnih sredstava ProCredit Holding preuzima funkciju “zajmodavca krajnje instance”. ProCredit Holding održava adekvatnu rezervu likvidnosti koja je na raspolaganju za tu svrhu. Iznos rezerve likvidnosti utvrđuje se na osnovu grupnih stres testova i redovno se prati.

Likvidnošću Banke svakodnevno upravljaju odjeli riska i trezora, na osnovu predviđenih novčanih tokova odobrenih od strane Grupnog ALCO-a, a prati ih Odjel za upravljanje rizicima i ALCO. Banka je imala dovoljno likvidnosti da izmiri svoje obaveze u svakom trenutku tokom 2022. godine.

Banka, tokom COVID-19 pandemije, kao niti krizom izazvanom ratom u Ukrajini nije imala značajnih odliva depozita klijenata niti su ugrožene likvidnosne pozicije te je stabilna likvidna pozicija ostala i tokom 2022. godine. Banka je ostvarila značajan rast depozita i nove kreditne aranžmane sa drugim bankama i finansijskim institucijama.

Tabele u nastavku prikazuju nediskontirane novčane tokove finansijske imovine i finansijskih obaveza Banke prema preostalim ugovornim rokovima dospijeca. Preostali ugovorni rok dospijeca definiše se kao period između datuma bilansa stanja i ugovorenog datuma dospijeca sredstva ili obaveze, ili datuma dospijeca djelomične isplate po ugovoru.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.3 Rizik likvidnosti i finansiranja (nastavak)

31. decembar 2022.	Knjigovodstvena vrijednost	Bruto nominalni priliv/odliv	do 1 mjeseca	od 1 do 3 mjeseca	od 4 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Finansijska imovina							
Gotovina	9.380	9.380	9.380	-	-	-	-
Stanje računa kod Centralne banke BiH	200.819	201.208	126.911	-	74.297	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	57.123	57.182	57.182	-	-	-	-
Kredit i potraživanja dati klijentima	541.481	615.578	22.695	55.211	166.782	284.846	86.044
Ulaganja u hartije od vrijednosti	49.255	49.405	-	20.020	29.300	-	85
Ostala imovina	135	135	123	-	11	-	-
Ukupna imovina	855.157	932.888	216.291	75.231	270.391	284.846	86.129
Finansijske obaveze							
Obaveze prema bankama	13.793	13.793	5.930	7.823	73	-	-
Obaveze prema finansijskim institucijama	106.293	106.293	97	1.477	17.745	74.268	12.707
Obaveza prema klijentima	665.517	670.081	430.804	16.417	130.474	90.270	2.116
Subordinisani dug	7.919	7.919	-	95	-	-	7.823
Ostale obaveze	1.956	1.956	939	58	253	705	-
Ukupno obaveze	787.601	800.041	437.736	25.870	148.546	165.243	22.646
Potencijalne obaveze							
Finansijske garancije	52.609	52.609	52.609				
Odobreni neiskorišteni krediti (neopozivi)	26.335	26.335	26.335				
Neusklađenost ročne strukture	146.500	211.791	(142.501)	49.361	121.844	119.603	63.483

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.3 Rizik likvidnosti i finansiranja (nastavak)

31. decembar 2021.	Knjigovodstvena vrijednost	Bruto nominalni priliv/odliv	do 1 mjeseca	od 1 do 3 mjeseca	od 4 do 12 mjeseci	od 1 do 5 godina	preko 5 godina
Finansijska imovina							
Gotovina	8.357	8.357	8.357	-	-	-	-
Stanje računa kod Centralne banke BiH	155.908	156.216	96.209	-	60.007	-	-
Kredit i potraživanja od banaka	20.900	20.922	20.922	-	-	-	-
Kredit i potraživanja dati klijentima	504.322	556.434	21.498	45.586	146.566	261.014	81.770
Ulaganja u hartije od vrijednosti	5.082	5.079	-	-	5.010	-	69
Ostala imovina	273	273	263	-	10	-	-
Ukupna imovina	694.842	747.281	147.249	45.586	211.593	261.014	81.839
Finansijske obaveze							
Obaveze prema bankama	29.217	29.298	5.930	13.741	9.627	-	-
Obaveze prema finansijskim institucijama	151.681	154.385	51	16.200	45.789	70.435	21.910
Obaveza prema klijentima	457.656	460.271	287.607	7.753	112.792	49.284	2.835
Subordinisani dug	-	-	-	-	-	-	-
Ostale obaveze	1.861	1.949	806	101	243	723	76
Ukupno obaveze	640.415	645.903	294.394	37.795	168.451	120.442	24.821
Potencijalne obaveze							
Finansijske garancije	111	39.491	39.491				
Odobreni neiskorišteni krediti (neopozivi)	235	26.403	26.403				
Neusklađenost ročne strukture	54.081	35.484	(213.039)	7.791	43.142	140.572	57.018

Rizik kratkoročne likvidnosti primarno se mjeri putem LCR-a. Na dan 31. decembra 2022. godine LCR je iznosio 215% (2021: 160%), što je iznad regulatornog zahtjeva od minimalnih 100%. Banka također izvještava i koeficijente neto stabilnog finansiranja NSFR, te je na 31.12.2022. godine NSFR iznosio 146%, što je iznad regulatornog zahtjeva od minimalnih 100%. Rizik finansiranja je opasnost da se dodatna sredstva ne mogu dobiti, ili se mogu dobiti samo uz veće troškove, te stoga pokriva dijelove nesistemskog efekta promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik je ublažen činjenicom da Bančine kreditne operacije se finansiraju prvenstveno putem depozita klijenata koji su dopunjeni dugoročnim kreditnim linijama međunarodnih finansijskih institucija (MFI). Na 31. decembar 2022. godine najveći izvor finansiranja su depoziti klijenata u iznosu od 666 miliona KM (2021.: 458 miliona KM). Finansijske institucije unutar grupe i međunarodne finansijske institucije (MFI) su drugi najveći izvor finansiranja.

Banka upravlja, mjeri i ograničava rizik finansiranja kroz poslovno planiranje, analizu neusklađenosti ročne strukture i nekoliko indikatora uključujući stress scenario na povlačenje a vista sredstava. Potrebe Banke za finansiranjem, utvrđene u procesu poslovnog planiranja, prate se i redovito preispituju u Banci i na razini grupe. ProCredit Holding također nudi finansiranje u slučaju potrebe, a trenutno Banka ima jednu stand-by liniju odobrenu od strane ProCredit Holdinga u iznosu od 5 miliona EUR. Ključni pokazatelj za ograničavanje rizika inanciranja je pokazatelj koncentracije depozita. Još dva pokazatelja dodatno ograničavaju razinu financiranja s međubankarskog tržišta.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM *(nastavak)*

5.4 Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom u Banci je vođeno principom da Banka ni u jednom trenutku ne smije nositi veće rizike nego što može da podnese. Ovaj princip se prati koristeći različite pokazatelje za koje su uspostavljeni indikatori ranog upozorenja i ograničenja.

Indikatori uključuju pored lokalnih regulatornih standarda, izračun adekvatnosti kapitala u skladu sa zahtjevima CRR-a, koeficijent poluge u skladu sa CRR-om i procjenu adekvatnosti intemog kapitala u skladu sa metodologijom ProCredit Holding grupacije.

Cilj upravljanja kapitalom također je održavanje kapitala na nivou koji u svakom trenutku zadovoljava uslove koji se tiču kvantiteta i kvaliteta kapitala a time i omogućavanje neometanog funkcionisanja i aktivnosti Banke.

Okvir upravljanja kapitalom Banke ima sljedeće ciljeve:

- usklađenost sa regulatornim kapitalnim zahtjevima (normativna perspektiva)
- osiguranje interne adekvatnosti kapitala (ekonomska perspektiva)
- usklađenost sa interno definisanim kapitalnim zahtjevima i stvaranje dovoljnog kapitalnog zaštitnog sloja

Upravljanje kapitalom Banke uređeno je politikama i mjesečno se prati od strane ALCO komiteta.

Interna procjena adekvatnosti kapitala

ProCredit Banka se suočava sa različitim rizicima koji su rezultat njenih poslovnih aktivnosti. Tim rizicima Banka upravlja na odgovarajući način, a u skladu sa značajem koji imaju za Banku. Katalog rizika je instrument koji treba da identifikuje materijalnost rizika kojima je Banka izložena kako bi se prikazao sveukupan rizični profil Banke. Katalog rizika predstavlja osnovu sistema za upravljanje rizicima Banke. Katalog rizika se sastoji od uvodnog dokumenta i posebne tabele kataloga rizika. Uvodni dokument daje pregled opšteg okvira kataloga rizika, odgovornosti i koraka koji treba da budu preduzeti kako bi došlo do procjene pojedinačnih kategorija rizika. Katalog rizika daje pregled svih potencijalnih rizika i procjenu njihovog značaja za Banku.

Katalog rizika se ažurira redovno najmanje jednom godišnje ili češće ukoliko se za tim ukaže potreba, pokretanjem procesa identifikacije rizika i procjene njihove materijalnosti. Prilikom utvrđivanja materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena a koji će biti uključeni u interni proces procjene adekvatnosti kapitala uzimaju se u obzir vrsta, obim i složenost poslovanja, kao i specifičnost tržišta na kojima Banka posluje. Također, u obzir se uzima i prethodno iskustvo u upravljanju rizicima u Banci i ProCredit grupi kao i historijski podaci o ostvarenim negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital banke.

Identifikacija i procjena rizika se sprovodi od strane Odjela za upravljanje rizicima u saradnji sa relevantnim Odjelima/Službama prema nadležnosti i prema kriterijima za utvrđivanje materijalne značajnosti rizika iz kataloga rizika. Srodni rizici se iskazuju u okviru glavnog rizika prema pripadnosti (npr. kreditnog rizika). Katalog rizika predmet je diskusije relevantnih Odjela/Službi, uključujući Upravu banke i Nadzorni Odbor banke.

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.4 Interna procjena adekvatnosti kapitala (nastavak)

U okviru postupka procjene interne adekvatnosti kapitala Banka je definisala sve zahtjeve u skladu sa načelima koje je propisala Federalna Agencija za Bankarstvo o upravljanju rizicima. Metodologija internog procesa procjene adekvatnosti kapitala i internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti i pretpostavke korištene u metodologiji usvojene su od strane Nadzornog Odbora Banke. Navedeni dokument definiše metodologiju procesa stres testiranja koji Banka koristi za potrebe ICAAP-a. Banka provodi stres testiranje za potrebe ICAAP-a minimalno jednom godišnje. Informacije o stres testiranju prikazane su u tabeli niže:

Rizik	Opis	Prepostavke
Kreditni rizik	Interni model prema odgovarajućim stopama gubitka	Nivou pouzdanosti 99,8%
Rizik druge ugovorne strane	Interni model – rejting povezan sa vjerovatnoćom migracije rejtinga i vjerovatnoćom default-a. dva scenarija. stres finansijskog tržišta i fiskalni stres	Stres finansijskog tržišta: Rejtinzi banaka se spuštaju dva nivoa Fiskalni stres: Rejtinzi države se spuštaju 2 nivoa te primjenjuju ako rejtniz banaka
Devizni rizik	VaR	Nivou pouzdanosti 99,8%
Operativni rizici	Analiza vjerovatnoće broja događaja i vjerovatnoće gubitka po događaju	Vjerovatnoća realizacije događaja i efekta događaja sa nivom pouzdanosti 99,8%
Kamatni rizik	Interni model – jednostavni pristup prilagođen za specifičnosti banke pri izračunu modifikovanog trajanja i kamatnog šoka	Kamatni šokovi zasnovani na historijskim promjenama kamatne stope sa stepenom pouzdanosti 99,8%
Rizik likvidnosti	Interni i eksterni faktori	Simulacija produženog stresa tržišta

Regulatorna adekvatnost kapitala

Metode za izračun adekvatnosti kapitala zasnivaju se na preporukama Bazelskog odbora za bankarsku superviziju. Usklađenost sa interno definisanim zahtjevima se redovno prati. Tokom izvještajnog perioda, svi regulatorni kapitalni zahtjevi su bili ispunjeni u svakom trenutku. Banka je tokom 2022. godine dobila dozvolu regulatora za korištenje subordinisanog duga, koji je aktiviran u zadenjm kvartalu 2022. godine kao instrumenta dodatnog kapitala (Tier 2).

Omjer adekvatnosti kapitala Banke je iznad propisanog limita od 12%. Sljedeća tablica prikazuje strukturu kapitala i kapitalnih zahtjeva Banke na 31. decembar 2022 i 31. decembar 2021. godine:

-u KM '000	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Redovni osnovni kapital Banke	66.680	63.889
Dodatni osnovni kapital Banke	-	-
Dodatni kapital Banke (Tier 2)	7.823	-
Ukupni kapital	74.503	63.889
Rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	417.772	373.820
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,0%	17,1%
Stopa osnovnog kapitala (Tier) 1	16,0%	17,1%
Stopa ukupnog kapitala	17,83%	17,1%

5. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

5.4 Interna adekvatnost kapitala (nastavak)

Banka materijalno značajnim rizicima za koje će se vršiti obračun internih kapitalnih i/ili likvidnosnih zahtjeva smatra kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, devizni rizik, operativni rizik, rizik kamatne stope, rizik likvidnosti sa njegovim pripadajućim podkategorijama i ostale materijalno značajne rizike.

U okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala, za kreditni rizik, Banka će internim modelom obračunavati interni kapitalni zahtjev. Banka će raditi i stres test za kreditni rizik u cilju izbjegavanja moguće potcjenjenosti kreditnog rizika usljed primjene internog modela u uslovima krize. Pored toga Banka će izračunati i kapitalni zahtjev primjenom regulatornog pristupa u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Banka će porediti interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik sa regulatornim kapitalnim zahtjevom u cilju izbjegavanja moguće potcjenjenosti kreditnog rizika usljed primjene internog modela. Banka će izdvajati interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik najmanje u visini regulatornog kapitalnog zahtjeva.

Banka u okviru internog procesa procjene adekvatnosti kapitala za rizik druge ugovorne strane (uključujući rizik izdavaoca) obračunava interni kapitalni zahtjev internim modelom (koji uključuje stres test). Banka interni kapitalni zahtjev poredi sa regulatornim kapitalnih zahtjevima u cilju izbjegavanja moguće potcjenjenosti ovog rizika usljed primjene internog modela. Banka izdvaja interni kapitalni zahtjev za rizik druge ugovorne strane najmanje u visini regulatornog kapitalnog zahtjeva.

U okviru stres scenarija za operativni rizik, odnosno obračuna internog kapitalnog zahtjeva potrebnog za pokriće operativnog rizika, Banka vrši testiranje na osnovu historijskih podataka o broju događaja tokom jedne godine i bruto izloženosti riziku za zadnjih 10 godina, procjenjuje se broj događaja i iznos bruto izloženosti riziku sa stepenom pouzdanosti od 99,8%. Na osnovu navedenih podataka procjenjuje se očekivani iznos bruto izloženosti riziku za operativne rizike. Ukupan iznos izloženosti riziku se pod utjecajem faktora stresa povećava za 100%. Izračunom su obuhvaćene i izloženosti riziku po osnovu potencijalnih obaveza koje proizilaze iz sudskih sporova u skladu sa stručnom procjenom o potencijalnom gubitku.

Za izračun stres scenarija za rizik kamatne stope, Banka koristi dva pristupa: interni model promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i interni model uticaja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi na neto kamatni prihod. Kao interni kapitalni zahtjev za rizik kamatne stope usvaja se vrijednost sa većim negativnim efektom na banku.

Za ostale materijalno značajne rizike, za koje nije usvojena interna metodologija procjene internog kapitalnog zahtjeva, kao kapitalni zahtjev izdvaja se 5% od ukupnog iznosa izloženosti Banke riziku pomnoženog sa stopom od 12%.

U okviru interne procjene adekvatnosti likvidnosti banka procjenjuje rizik likvidnosti kao materijalno značajan. Interni efekat na likvidnost izračunava se na osnovu internih modela za rizik finansiranja kratkoročne likvidnosti i rizik finansiranja dugoročne likvidnosti.

Nadalje, Banka je obavezna osigurati i održavati koeficijent poluge koji se ne bazira na riziku (omjer finansijske poluge). Koeficijent se definiše kao omjer osnovnog kapitala i ukupnih ponderisanih bilansnih i vanbilansnih izloženosti. Minimalni zahtjev za koeficijent poluge iznosio je 6 %. Na kraju godine Banka je izvijestila omjer poluge od 7,2%.

Koeficijent poluge

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Osnovni kapital (Tier 1)	63.889	63.889
Imovina	928.764	756.485
Koeficijent poluge	7,2%	8,4%

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhije fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2022.	Kategorija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
Finansijska imovina						
Gotovina	AC	-	9.380	-	9.380	9.380
Stanje računa kod Centralne banke BiH	AC	-	200.819	-	200.819	200.819
Kredit i potraživanja od banaka	AC	-	57.124	-	57.124	57.124
Kredit i potraživanja od klijenata	AC	-	-	560.756	560.756	541.481
Ostala imovina (ostali finansijski instrumenti)	AC	-	135	-	135	135
Ukupno			316.704	560.756	877.470	858.195
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama	AC	-	-	13.545	13.545	13.793
Obaveze prema finansijskim institucijama	AC	-	-	90.843	90.843	106.293
Obaveze prema klijentima	AC	-	416.512	248.597	665.110	666.386
Subordinisani dug	AC	-	-	7.730	7.730	7.919
Ostale obaveze	AC	-	-	1.863	1.863	1.863
Ukupno		-	416.512	362.579	779.091	796.254

31. decembar 2021.	Kategorija	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
Finansijska imovina						
Gotovina	AC	-	8.357	-	8.357	8.357
Stanje računa kod Centralne banke BiH	AC	-	155.908	-	155.908	155.908
Kredit i potraživanja od banaka	AC	-	20.900	-	20.900	20.900
Kredit i potraživanja od klijenata	AC	-	-	504.008	504.008	504.322
Ostala imovina (ostali finansijski instrumenti)	AC	-	273	-	273	273
Ukupno			185.438	504.008	689.446	689.760
Finansijske obaveze						
Obaveze prema bankama	AC	-	-	29.298	29.298	29.217
Obaveze prema finansijskim institucijama	AC	-	-	154.386	154.386	151.681
Obaveze prema klijentima	AC	-	282.694	175.620	458.313	457.656
Subordinisani dug	AC	-	-	-	-	-
Ostale obaveze	AC	-	-	1.861	1.861	1.861
Ukupno		-	282.694	361.165	643.858	640.415

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

Tabela u nastavku analizira finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja, raspoređeni prema hijerarhiji fer vrijednosti. Iznosi se zasnivaju na vrijednostima priznatim u izvještaju o finansijskom položaju.

31. decembar 2022.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Dužnički vrijednosti papiri izdani od strane rezidenata – Trezorski zapisi Federacije BiH		20.037	-	20.037
Dužnički vrijednosti papiri izdani od strane rezidenata – Trezorski zapisi Republika Srpska		29.133	-	29.133
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica	-	85	-	85
Ukupno	-	49.255	-	49.255

31. decembar 2021.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Dužnički vrijednosti papiri izdani od strane rezidenata – Trezorski zapisi Federacije BiH		5.013	-	5.013
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica	-	69	-	69
Ukupno	-	5.082	-	5.082

Banka određuje fer vrijednost finansijskih instrumenata dajući prioritet kotiranim cijenama na uređenom tržištu za identične pozicije aktive i obaveza. Za kratkoročne finansijske instrumente koji se vode po amortiziranom trošku, knjigovodstvena vrijednosti predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti.

Na dan sticanja, finansijski instrumenti se mjere po fer vrijednosti. Suštinski, to je cijena transakcije u trenutku sticanja. Ovisno o kategoriji, finansijski instrumenti se naknadno mjere po fer vrijednosti ili po (amortiziranom) trošku.

Fer vrijednost se definiše kao cijena koja bi bila primljena u slučaju prodaje ili plaćena za prenos obaveza u sklopu redovnih transakcija na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu između sudionika na tržištu na datum mjerenja.

Banka primjenjuje hijerarhije fer vrijednosti prema MSFI. Hijerarhiju kategoriziraju ulazni parametri korišteni u primjenjenoj tehnici vrednovanja za mjerenje fer vrijednosti na tri nivoa.

(a) Nivo 1 Inputi

Ponuđene-listane cijene (neprilagođene) na aktivnom tržištu za identična sredstva ili obaveze kojima se može pristupiti na datum mjerenja. Tržište se smatra aktivnim ukoliko se tržišne transakcije sa sredstvom ili obavezom obavljaju redovno i u dovoljnom obimu da osiguraju kontinuiranu dostupnost informacija o cijenama.

6. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

(b) Nivo 2 Inputi

Pored listanih tržišnih cijena iz Niova 1 koje su primjenjive za imovinu ili obavezu direktno ili indirektno, primjenjene tehnike procjene su uprosječivanje trenutnih fer vrijednosti sličnih instrumenata i diskontovanih novčanih tokova korištenjem uporedivih tržišnih parametara. Banka primjenjuje individualne kamatne stope i kurseve objavljene od strane Centralne Banke Bosne i Hercegovine.

(c) Nivo 3 Inputi

Ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ukoliko uporediva tržišna stopa nije dostupna koriste se interne stope za diskontiranje novčanih tokova. Navedene stope reflektuju troškove finansiranja uzimajući u obzir efekat valute, datuma dospjeća i risk margine, na primjer Bančine cijene izvora finansiranja. Interna stopa se upoređuje sa stopom koja se odobrava trećoj strani i koja je konzistentna sa parametrima transakcija na redovnom tržištu na datum mjerenja.

Kredit i potraživanja od klijenata

Procijenjena fer vrijednost kredita i potraživanja klijentima zasnovana je na diskontovanim očekivanim budućim novčanim tokovima otplate glavnice i kamate, uz pretpostavku da se krediti otplaćuju prema ugovorenoj dinamici. Procijenjena fer vrijednost kredita odražava promjene u kreditnom statusu od uzimanja kredita i promjene u kreditima s fiksnom stopom. Knjigovodstvena vrijednost kredita s varijabilnom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti.

Depoziti klijenata, pozajmice i subordinirani dug

Procijenjena fer vrijednost depozita bez navedenog dospjeća, uključujući beskamatne depozite, predstavlja iznos koji se vraća na zahtjev.

Procijenjena fer vrijednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom i drugih pozajmica koje nisu kotirane na aktivnom tržištu zasnovana je na diskontovanim novčanim tokovima korištenjem kamatnih stopa za nova zaduženja sa sličnim preostalim dospelostima.

Fer vrijednost oročenih depozita sa promjenjivom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti na datum izvještavanja.

Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene lako i redovno dostupne iz trgovine, od dilera, brokera, industrijske grupe, cijene usluga regulatornih agencija i da te cijene predstavljaju stvarne i redovne transakcije na tržištu na osnovu principa van dohvata ruke.

7. PRIHODI OD KAMATA

	2022.	2021.
Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope		
Kredit i potraživanja		
od privrednih društava	22.800	19.027
od stanovništva	2.129	1.694
od banaka	146	4
Ostali prihodi od kamata ili slični prihodi	122	135
	25.197	20.860

8. RASHODI OD KAMATA

	2022.	2021.
Finansijske institucije	1.123	1.613
Obaveza prema klijentima, stanovništvo i privreda	2.041	1.577
Banke	946	720
Subordinisani dug	95	449
Kamate po ugovorima o najmu (Bilješka 30)	26	38
	4.231	4.397

9. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2022.	2021.
Glavne uslužne linije		
Platni promet	4.050	3.422
Održavanje računa	2.066	1.866
Kartično poslovanje	456	315
Ostale naknade i provizije	613	566
	7.185	6.169
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	1.104	899
	8.289	7.068

10. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2022.	2021.
Rashodi od naknada i provizija		
Rashodi po osnovu kartičnog poslovanja	1.404	927
Rashodi po osnovu platnih transakcija	1.100	928
Naknade za primljene garancije	1.092	858
Naknada za održavanje računa	17	5
Ostale naknade i provizije	75	67
	3.688	2.785

11. NETO PRIHODI OD KURSNIH RAZLIKA

	2022.	2021.
Prihodi od transakcija u stranim valutama	2.674	1.871
Neto prihodi i rashodi od usklađivanja pozicija u stranim valutama	(444)	(102)
	2.230	1.769

12. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	2022.	2021.
Prihodi od izdavanja prostora	156	171
Prihod od prodaje stečene imovine	109	341
Prihodi od naplata sudskih taksi	81	9
Prihodi iz sudskih sporova	75	-
Prihodi od oslobađanja formiranih rezervisnja	70	320
Prihod od prodaje dugotrajne imovine	6	17
Ostali prihodi	136	179
	633	1.037

13. ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	2022.	2021.
IT troškovi	2.843	3.423
Konsultantske usluge	1.246	1.159
Troškovi promocije i marketinga	799	485
PDV, Ostali porezi i doprinosi	788	307
Troškovi edukacije i upošljavanja	586	552
Troškovi zaštite i sigurnosti	388	324
Pravne usluge i sudski troškovi	322	339
Troškovi energije, komunalnih usluga i vode	261	265
Troškovi transporta i prevoza	244	148
Poštanske i telekomunikacijske usluge	221	230
Porez po odbitku, Ostali doprinosi i naknade	161	220
Osiguranje	159	218
Održavanja osnovnih sredstava i opreme	155	296
Trošak zakupa za ugovore male vrijednosti i kratkoročne ugovore	139	136
Članarine	132	106
Troškovi revizije	115	233
Troškovi kancelarijskog materijala	65	42
Ostali administrativni troškovi	908	697
	9.536	9.180

14. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	2022.	2021.
Troškovi neto plate i poreza	3.192	2.798
Doprinosi	1.867	1.644
Promjena na rezervisanjima za primanja zaposlenih (Bilješka 29)	107	94
Isplaćene otpremnine	14	31
Naknade troškova	(6)	(23)
Ostale naknade radnicima	700	637
	5.874	5.181

15. OSTALI OPERATIVNI RASHODI

	2022.	2021.
Plaćena premija osiguranja depozita i kredita	1.129	746
Umanjenje vrijednosti stečene imovine	39	591
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 29)	-	274
Rashodi prilikom rashodovanja stalnih sredstava	-	76
Ostali rashodi iz sudskih sporova	112	-
Rashodi iz ranijeg perioda	-	7
Ostali rashodi	166	33
	1.446	1.727

16. UMANJENJA VRIJEDNOSTI, NETO

Promjene u bilansu uspjeha koje se odnose na umanjena vrijednosti po vrsti imovine su prikazane kako slijedi:

	2022.	2021.
Umanjenje vrijednosti za kredite date klijentima, neto (Bilješka 20)	2.158	2.862
(Otpuštanje)/ umanjena vrijednosti za ostalu imovinu i potraživanja, neto (Bilješka 24)	(11)	4
Umanjenje vrijednosti za sredstva kod Centralne Banke BiH, neto	80	109
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) za sredstva na tekućim računima kod drugih banaka, neto	36	(23)
Umanjenje vrijednosti za hartije od vrijednosti, neto	-	(5)
Umanjenje vrijednosti / (Otpuštanje) rezervisanja za vanbilansne stavke, neto (Bilješka 29)	(61)	(65)
	2.202	2.882

17. POREZ NA DOBIT

Ukupan porez na dobit priznat u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti može se prikazati kako slijedi:

	2022.	2021.
Tekući porezet na dobit	780	345
Odgođeni porez	-	29
Porez na dobit	780	374

17. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

	2022.	2021.
Dobit prije poreza	7.868	3.051
Porez na dobit po stopi od 10%	787	305
Poreski efekat za nepriznate pozicije		
- poresko nepriznati rashodi	146	200
- neoporezivi prihodi	(25)	(144)
- poreski kredit	(42)	-
Korištenje prenesenog odgođenog poreza	-	29
Tekući porez u Republici Srpskoj*	491	148
Podcijenjeni iznos poreza u Republici Srpskoj iz prethodnih godina*	-	197
Obračunati porez u Republici Srpskoj po poreskim propisima Federacije BiH	(483)	-
Iskorišteni preneseni poreski gubici	(94)	(361)
Porez na dobit	780	374

*Porez na dobit u RS-u računa se zasebno i bazira se na specifičnoj troškovnoj alokaciji troškova i prihoda ostvarenih u RS-u.

Promjene na odgođenim poreskim sredstvima mogu se prikazati na sljedeći način:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stanje na 1. januar	-	29
Promjene na računu dobiti i gubitka	-	(29)
Stanje na 31. decembar	-	29

Iznos gubitka iz ranijih godina u iznosu od 940 hiljada KM koji se veže za poreski gubitak u iznosu od 94 hiljade KM na 31. decembar 2021. godine u cjelosti je iskorišten sa 31.12.2022. godine.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Ističe u 2021	-	-
Ističe u 2022	(940)	496
Ističe u 2023	-	-
Ističe u 2024	-	444
Ističe u 2025	-	-
Ukupno	-	940

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Gotovina	9.380	8.357
Sredstva kod centralne banke	201.208	156.216
<i>Umanjenje vrijednosti gotovine i sredstava kod centralne banke</i>	<i>(389)</i>	<i>(308)</i>
Gotovina i novčana sredstva kod centralne banke	210.200	164.265
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanom trošku	57.181	20.922
<i>Umanjenje vrijednosti sredstava na tekućim računima kod ostalih banka</i>	<i>(58)</i>	<i>(22)</i>
Obavezna rezerva koja se ne kvalifikuje kao novac u izvještaju o novčanom toku	<i>(74.297)</i>	<i>(60.007)</i>
Novčana sredstva oročena kao kolateral	(2.444)	-
Novac i novčana sredstva za izvještaj o novčanom toku	190.582	125.158

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Od 1. jula 2016. godine primjenjuje se jedinstvena stopa od 10% ukupnih kratkoročnih i dugoročnih depozita i pozajmljenih sredstava. Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

Sredstva u iznosu od 2.444 hiljade KM služe kao kolateral za potrebe izdavanja kontragarancije od strane ProCredit Bank AG Frankfurt. Banka je navedena sredstva, u skladu sa uputama Agencije za bankarstvo FBiH, prikazala u okviru pozicije *Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanom trošku*.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE (nastavak)

Promjene umanjnja vrijednosti za očekivane gubitke za sredstva kod centralne banke prikazana su u tabeli koja slijedi. Sredstva kod centralne banke klasifikovana su u nivo kreditnog rizika 1.

	2022.	2021.
Stanje na 31. decembar	(308)	(199)
Novopriznata finansijska imovina (<i>Bilješka 16</i>)	(81)	(109)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja (<i>Bilješka 16</i>)	-	-
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar	(389)	(308)

Promjenje umanjnja vrijednosti za sredstva na tekućim računima kod drugih banaka prikazana su u tabeli koja slijedi. Sva sredstva kod drugih banaka klasifikovana su u nivo kreditnog rizika 1.

	2022.	2021.
Stanje na 31. decembar	(22)	(45)
Novopriznata finansijska imovina (<i>Bilješka 16</i>)	(37)	(8)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	1	31
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar	(58)	(22)

18. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI I OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE (nastavak)

Kreditni rejtinzi Banaka kod kojih Banka ima otvorene tekuće račune prikazani su kako slijedi:

	31. decembar 2022.	Kreditni rejting banke
ProCredit Bank AG. Frankfurt am Main, Njemačka	16.947	BBB
Bank im Bistum Essen	17.046	AA-
DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt am Main, Njemačka	17.127	AA-
UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosna i Hercegovina	251	B*
Zagrebačka Banka d.d. Zagreb, Hrvatska	-	BBB
Raiffeisen Bank International AG. Beč, Austrija	5.808	A-
ProCredit Bank Sh.a. Kosovo	2	BB
Raiffeisen Bank International d.d. Sarajevo, Bosna i Hercegovina	-	B*
Bruto vrijednosti na 31. decembar	57.181	
<i>Manje: umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke</i>	<i>(58)</i>	
Neto knjigovodstvena vrijednost	57.123	

* Kreditni rejting zemlje

	31. decembar 2021.	Kreditni rejting banke
ProCredit Bank AG. Frankfurt am Main, Njemačka	12.862	BBB
Bank im Bistum Essen	5.709	AA-
DZ BANK AG Deutsche Zentral-Genossenschaftsbank, Frankfurt am Main, Njemačka	1.962	AA-
UniCredit Bank d.d. Mostar, Bosna i Hercegovina	183	B*
Zagrebačka Banka d.d. Zagreb, Hrvatska	174	BBB
Raiffeisen Bank International AG. Beč, Austrija	23	A-
ProCredit Bank Sh.a. Kosovo	9	BB
Raiffeisen Bank International d.d. Sarajevo, Bosna i Hercegovina	-	B*
Bruto vrijednosti na 31. decembar	20.922	
<i>Manje: umanjenje vrijednosti za kreditne gubitke</i>	<i>(22)</i>	
Neto knjigovodstvena vrijednost	20.900	

* Kreditni rejting zemlje

19. ULAGANJE U HARIJE OD VRIJEDNOSTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

Banka u toku 2022. godine izvršila nova ulaganja u hartije od vrijednosti, koje je klasifikovala po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Držanje ovih hartija od vrijednosti motivirano je isključivo održavanjem adekvatnih pozicija likvidnosti. Najveći dio povećanja dolazi od ulaganja u trezorske zapise Vlade Federacije BiH i Vlade RS.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Trezorski zapisi Vlada FBiH	20.037	5.013
Trezorski zapisi Vlada RS	29.133	-
SWIFT dionice	85	69
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar	49.255	5.082

Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit klasifikovane su u nivo kreditnog rizika 1 na 31. decembar 2022. godine.

Na dan 31. decembar 2022. godine Banka je u svom portfoliju hartija od vrijednosti držala i vlasničke vrijednosne papire s.w.i.f.t u fer vrijednosti od 85 hiljada KM (2021. 69 hiljade KM).

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospijeću je kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kratkoročni krediti:		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	120.649	103.802
Kratkoročni krediti u stranoj valuti (<i>uključujući indeksirane u EUR</i>)	763	991
	<i>121.412</i>	<i>104.793</i>
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	78.235	36.883
Dugoročni krediti u stranoj valuti (<i>uključujući indeksirane u EUR</i>)	358.217	382.067
	<i>436.452</i>	<i>418.950</i>
<i>Ukupno krediti prije umanjenja vrijednosti</i>	<i>557.864</i>	<i>523.743</i>
Manje: umanjenje vrijednosti	(16.383)	(19.421)
	541.481	504.322

Kamatne stope po kreditima na dan 31. decembar 2022 i 31. decembra 2021. mogu biti kako slijedi:

	31. decembar 2022.		31. decembar 2021.	
	000 KM	Godišnja kamatna stopa	000 KM	Godišnja kamatna stopa
<i>Domaća valuta</i>				
Privredna društva	195.192	2,60% - 13,81%	139.487	2,50% - 13,00%
Stanovništvo	3.692	3,00% - 15,00%	1.198	4,50% - 10,00%
<i>Strana valuta</i>				
Privredna društva	334.317	2,20% - 12,81%	358.536	2,20% - 12,00%
Stanovništvo	24.663	3,00% - 14,00%	24.522	2,50% - 9,00%
	<i>557.864</i>		<i>523.743</i>	

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Svi krediti i potraživanja data klijentima se mjere po amortizacionom trošku. Slijedeća tabela pokazuje uskladu od početnog do završnog stanja za bruto vrijednost kredite i potraživanja datih klijentima i pripadajuće umanjjenje vrijednosti.

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Bruto vrijednost na 01. januar 2022	480.776	27.446	15.521	-	523.743
Novi krediti i potraživanja	253.449	1.893	26	-	255.368
Modifikacija novčanog toka	(289)	(21)	18	-	(292)
Prestanak priznavanja (uključujući i otpis)	(90.503)	(17.133)	(5.664)	-	(113.300)
Promjene u obračunatoj kamati i glavnici	(98.969)	(7.238)	(1.448)	-	(107.655)
Kretanje iz Nivoa 1u Nivo 2	(44.206)	44.206	-	-	-
Kretanje iz Nivoa 1 u Nivo 3	(726)	-	726	-	-
Kretanje iz Nivoa 2 u Nivo 1	7.829	(7.829)	-	-	-
Kretanje iz Nivoa 2 u Nivo 3	-	(2.668)	2.668	-	-
Kretanje iz Nivoa 3 u Nivo 2	-	106	(106)	-	-
Kretanje iz Nivoa 3 u Nivo 1	-	-	-	-	-
Bruto vrijednost na 31. decembar 2022.	507.361	38.762	11.741	-	557.864

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2021.	(3.706)	(2.939)	(12.776)	-	(19.421)
Novopriznati krediti i potraživanja	(2.130)	(97)	(51)	-	(2.278)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	624	1.113	2.316	-	(4.053)
Transfer u Nivo 1	485	(472)	(12)	-	-
Transfer u Nivo 2	(471)	742	(271)	-	-
Transfer u Nivo 3	-	(45)	45	-	-
Promjena u nivou kreditnog rizika	327	(922)	(1.706)	-	(2.301)
Korištenje ispravke vrijednosti	-	-	3.561	-	3.561
Ostala kretanja	-	-	-	-	-
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2022.	(4.871)	(2.620)	(8.893)	-	(16.383)

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Bruto vrijednost na 01. januar 2021	391.347	63.435	12.247	270	467.299
Novi krediti i potraživanja	263.419	726	-	-	264.145
Modifikacija novčanog toka	116	(79)	18	-	55
Prestanak priznavanja (uključujući i otpis)	(103.113)	(11.210)	(1.666)	(270)	(116.259)
Promjene u obračunatoj kamati i glavnici	(76.466)	(13.856)	(1.175)	-	(91.497)
Kretanje iz Nivoa 1u Nivo 2	(36.137)	36.137	-	-	-
Kretanje iz Nivoa 1 u Nivo 3	(20)	-	20	-	-
Kretanje iz Nivoa 2 u Nivo 1	41.572	(41.572)	-	-	-
Kretanje iz Nivoa 2 u Nivo 3	-	(6.284)	6.284	-	-
Kretanje iz Nivoa 3 u Nivo 2	-	149	(149)	-	-
Kretanje iz Nivoa 3 u Nivo 1	58	-	(58)	-	-
Bruto vrijednost na 31. decembar 2021.	480.776	27.446	15.521	-	523.743

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2020.	(2.762)	(3.407)	(11.460)	(270)	(17.899)
Novopriznati krediti i potraživanja	(2.124)	(59)	-	-	(2.183)
Oslobađanje zbog prestanka priznavanja	598	565	52	-	1.215
Transfer u Nivo 1	(2.424)	2.403	21	-	-
Transfer u Nivo 2	296	(351)	55	-	-
Transfer u Nivo 3	1	551	(552)	-	-
Promjena u nivou kreditnog rizika	2.709	(2.641)	(2.495)	-	(2.427)
Korištenje ispravke vrijednosti	-	-	842	270	1.112
Ostala kretanja	-	-	761	-	761
Umanjenje vrijednosti na 31. decembar 2021.	(3.706)	(2.939)	(12.776)	-	(19.421)

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Tabela u prilogu prikazuje uskladu iznosa neto troška rezervisanja prikazanih u prethodnim tabelama sa neto troškovima rezervisanja prikazanim u poziciji umanjeње vrijednosti, neto u izvještaju o dobiti ili gubitku.

	2022.	2021.
Efekti neto troškova rezervisanja priznati kroz kretanje umanjeња vrijednosti	2.180	3.395
Efekat modifikacije, neto	295	(34)
Naplaćena otpisana potraživanja	(320)	(509)
Direktni otpisi	3	10
Umanjenje vrijednosti, neto	2.158	2.862

Modifikacija finansijske imovine

Tabela u nastavku prikazuje informacije o finansijskoj imovini za koju su ugovoreni novčani tokovi izmijenjeni tokom izvještajnog perioda.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Finansijska imovina modifikirana tokom izvještajnog perioda		
Nivo kreditnog rizika 1		
Amortizirani trošak prije modifikacija	10.548	788
Efekat modifikacije, neto trošak	(295)	2
Nivo kreditnog rizika 2		
Amortizirani trošak prije modifikacija	88	2.157
Efekat modifikacije, neto prihod	(1)	(34)
Nivo kreditnog rizika 3		
Amortizirani trošak prije modifikacija	-	100
Efekat modifikacije, neto trošak	-	(2)
Finansijska imovina modifikirana od trenutka inicijalnog priznavanja		
Bruto iznos finansijske imovine koja je ranije modifikovana a za koju je iznos umanjeња vrijednosti promijenjen sa cleloživotnog na 12-mjesečni ECL	-	-

Efekti modifikacije finansijske imovine najvećim dijelom odnose se na kredite čiji su ugovoreni uslovi modifikovani usljed izmjene tržišnih uslova i rasta kamatnih stopa na referentne kamatne stope. Prema usvojenim računovodstvenim politikama efekat neznačajne modifikacije priznat je u okviru neto troška od umanjeња vrijednosti.

21. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Nabavna vrijednost		
Stanje na dan 1. januar	2.652	2.652
Nabavka	-	-
Transferi	(958)	-
Stanje na dan 31. decembar	1.694	2.652
Akumulirana amortizacija		
Stanje na dan 1. januar	541	478
Amortizacija	62	64
Transferi	(209)	-
Stanje na dan 31. decembar	394	542
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar	1.300	2.110

Banka izdaje dio zgrade trećoj strani koja je potom priznata kao ulaganja u investicijske nekretnine. Knjigovodstvena vrijednost odražava stvarnu i nadoknadivu vrijednosti. Tokom 2022. godine, dio zgrade koje se izdavao u ranijem periodu vraćen je na korištenje u poslovne svrhe banke te je srazmjerni dio i preknjižen na poslovne nekretnine. Zadnji preračun fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine urađen je u aprilu 2022. godini od strane internog procjenitelja (ovlašteni sudski vještak) – zaposlenika Banke, koji ima dovoljno znanje i iskustvo u procjenjivanju imovine po fer vrijednosti, te je vrijednost dijela zgrade koji se iznajmljuje procijenjen na 3 miliona KM. Uprava Banke smatra da knjigovodstvena vrijednost odražava stvarnu, nadoknadivu vrijednost i usklađivanje imovine nije potrebno.

Investiciona imovina po fer vrijednosti utvrđena je metodom tržišne vrijednosti (prihodovna metoda) koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu, uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Fer vrijednost investicione imovine iznosi 3 miliona KM.

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2022.
(svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. NEKRETNINE I OPREMA

	Zgrade i zemljište	Oprema	Imovina sa pravom korištenja-nekretnine	Imovina sa pravom korištenja-ostalo	Ukupno nekretnine i oprema
Nabavna vrijednost					
Na 1. januar 2021.	11.563	7.023	1.350	478	20.414
Nabavke	35	202	-	128	365
Smanjenje i otpis	(353)	(116)	-	-	(469)
Transfer	-	-	-	-	-
Stanje na 31. decembar 2021.	11.245	7.109	1.350	606	20.310
Akumulirana amortizacija na 1. januar 2021.	(2.316)	(5.864)	(399)	(149)	(8.728)
Trošak za godinu	(297)	(524)	(205)	(155)	(1.181)
Smanjenje i otpis	278	108	-	-	386
Transferi	-	-	-	-	-
Akumulirana amortizacija na 31. decembar 2021.	(2.335)	(6.280)	(604)	(304)	(9.523)
Nabavna vrijednost					
Na 1. januar 2022.	11.245	7.109	1.350	606	20.310
Nabavke	7	270	252	225	755
Smanjenje i otpis	(182)	(1.169)	(207)	(236)	(1.794)
Transferi (Bilješka 21.)	958	-	-	-	958
Stanje na 31. decembar 2022.	12.027	6.210	1.396	595	20.228
Akumulirana amortizacija na 1. januar 2022.	(2.335)	(6.280)	(604)	(304)	(9.523)
Trošak za godinu	(299)	(476)	(213)	(175)	(1.163)
Smanjenje i otpis	69	1.169	73	236	1.547
Transferi (Bilješka 21.)	(209)	-	-	-	(209)
Akumulirana amortizacija na 31. decembar 2022.	(2.774)	(5.587)	(744)	(242)	(9.347)
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2021.	8.910	829	746	302	10.787
Neto knjigovodstvena vrijednost 31. decembar 2022.	9.253	623	651	353	10.880

23. NEMATERIJALNA IMOVINA

Softver i licence	Softver		Licence	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Nabavna vrijednost na 01. januar.	1.404	1.856	990	5.134
Povećanje	-	-	178	-
Smanjenje i otpis	-	(452)	-	(4.144)
Stanje na 31. decembar.	1.404	1.404	1.168	990
Akumulirana amortizacija na 01. januar.	(1.130)	(1.441)	(819)	(4.818)
Trošak perioda	(139)	(141)	(141)	(145)
Smanjenje i otpis	-	452	-	4.144
Akumulirana amortizacija na 31. decembar.	(1.269)	(1.130)	(959)	(819)
Neto knjigovodstvena vrijednost	134	274	209	171

24. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Stečena imovina	2	-
Kratkoročna finansijska imovina	201	347
Dati avansi	59	60
Sitan inventar	7	6
Ostala imovina - razgraničenja	864	851
	1.133	1.264
<i>Manje: umanjenje vrijednosti</i>	<i>(66)</i>	<i>(74)</i>
Ostala imovina	1.067	1.190

Stečena imovina je nefinansijska imovina stečena u procesu naplate kreditnih potraživanja s ciljem da se ta imovina proda čim se za to steknu uvjeti. Imovina se priznaje po fer vrijednosti umanjenoj za trošak prodaje ili neto knjigovodstvenu vrijednost potraživanja u zavisnosti šta je manje. Amortizacija se ne obračunava na stečenu imovinu. Svako naknadno umanjenje ili povećanje vrijednosti evidentira se pod ostalim operativnim prihodima/rashodima.

24. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA (nastavak)

Promjene umanjena ostale imovine i potraživanja mogu se prikazati na sljedeći način:

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2022.	(1)	(2)	(72)	-	(74)
Nova sredstva	(6)	-	-	-	(6)
Oslobađanje zbog prestanak priznavanja	6	10	40	-	55
Promjena kreditnog rizika	-	(9)	(32)	-	(41)
Umanjenje vrijednosti na 31. december 2022.	(1)	(2)	(64)	-	(66)

	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Umanjenje vrijednosti na 1. januar 2021.	(1)	(1)	(68)	-	(70)
Nova sredstva	(5)	-	-	-	(5)
Oslobađanje zbog prestanak priznavanja	5	9	26	-	40
Promjena kreditnog rizika	-	(10)	(29)	-	(39)
Umanjenje vrijednosti na 31. december 2021.	(1)	(2)	(71)	-	(74)

25. OBAVEZE PREMA BANKAMA

Analiza obaveza prema bankama prema originalno ugovorenom dospijeću prikazano je kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Kratkoročni depoziti:		
Kratkoročni depoziti banaka s rokom dospijeća do 3 mjeseca	13.793	19.633
Kratkoročni depoziti banaka s rokom dospijeća do jedne godine	-	9.584
	13.793	29.217

26. OBAVEZE PREMA DRUGIM FINANSIJSKIM INSTITUCIJAMA

31. decembar 2022.	Preostala ročnost					Ukupno
	do 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Bez dospijeća	
Obaveze sa fiksnom kamatnom stopom	1.520	17.466	66.724	12.707	-	98.416
Obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom	54	279	7.544	-	-	7.877
Ukupno	1.573	17.745	74.268	12.707	-	106.293

31. decembar 2021.	Preostala ročnost					Ukupno
	do 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 5 godina	preko 5 godina	Bez dospijeća	
Obaveze sa fiksnom kamatnom stopom	15.893	45.521	68.680	21.587	-	151.681
Obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom	-	-	-	-	-	-
Ukupno	15.893	45.521	68.680	21.587	-	151.681

27. OBAVEZE PREMA KLIJENTIMA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Tekući računi	368.537	245.698
-Fizičko lice	65.225	44.211
-Pravno lice	303.312	201.487
Štedni računi	47.683	36.996
-Fizičko lice	41.447	32.025
-Pravno lice	6.236	4.971
Oročeni depoziti	249.297	174.962
-Fizičko lice	42.433	37.422
-Pravno lice	206.864	137.540
Depoziti klijenata	665.517	457.656

28. SUBORDINIRANI DUG

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Green for Growth Fund (GGF)	7.918	-
	7.918	-

Tokom 2022. godine aktivirana je jedna kreditna linija od Green for Growth Fund, Southeast Europe S.A. odobrena 24. oktobra 2022. godine, u ukupnom iznosu od 7.823 hiljade KM (4.000 hiljade EUR) i uključuje samo obavezu po glavnici. Na glavnici će biti obračunavana kamata po stopi od 6M EURIBOR + 4,95% godišnje. Rok dospijea ovog kredita je 31. oktobar 2032. godine. Banka nije bila u kašnjenju glavnice ili kamata po navedenoj kreditnoj liniji niti je prekršila druge odredbe ugovora o subordiniranom dugu. Sredstva subordiniranog duga raspoloživa su za pokriće gubitaka samo u slučaju stečaja ili likvidacije Banke, te nisu raspoloživa za pokriće gubitka redovnog poslovanja Banke. U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obaveze iz subordiniranog duga podređene su ostalim obavezama Banke.

Subordinirani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora

29. REZERVISANJA

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Rezervisanja za sudske sporove	463	642
Rezervisanja za zaposlene	452	345
Rezervisanja za vanbilansne stavke	285	346
Ostala rezervisanja	179	179
	1.379	1.512

Garancije i kreditne obaveze

U okviru redovnog poslovanja. Banka ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim računima i prvenstveno uključuju garancije, akreditive i neiskorištene kredite.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
<i>Odobreni neiskorišteni krediti</i>		
Odobreni krediti (opozivi)	15.242	18.098
Odobreni krediti (neopozivi)	26.335	26.403
	41.577	44.501
<i>Finansijske garancije</i>		
Činidbene garancije	36.620	29.579
Plative garancije	15.989	9.912
Akreditivi	183	35
	52.792	39.526
Ukupno garancije i odobreni neiskorišteni krediti	94.369	84.027

29. REZERVISANJA (nastavak)

Kretanje rezervisanja za obaveze i troškove prikazano je kako slijedi:

Formirane rezerve za:	31. decembar 2021.	Dodatna rezervisanja	Otpuštanje rezervisanja	Iskorišteno	31. decembar 2022.
Dugoročna primanja zaposlenih (Bilješka 14)	345	107	-	-	452
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 12,15)	642	112	(75)	(216)	463
Rezervisanja za vanbilansne stavke (Bilješka 16)	346	444	(505)	-	285
Ostala rezervisanja*	179	-	-	-	179
Ukupno	1.512	663	(580)	(216)	1.379

Formirane rezerve za:	31. decembar 2020.	Dodatna rezervisanja	Otpuštanje rezervisanja	Iskorišteno	31. decembar 2021.
Dugoročna primanja zaposlenih (Bilješka 14)	251	94	-	-	345
Rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 15)	683	585	(311)	(315)	642
Rezervisanja za vanbilansne stavke (Bilješka 16)	411	246	(311)	-	346
Ostala rezervisanja*	242	-	(63)	-	179
Ukupno	1.587	925	(685)	(315)	1.512

*Ostala rezervisanja najvećim dijelom se odnose na rezervisanje za zateznu kamatu po Rješenju poreske uprave, na koju je Banka podnijela žalbu drugostepenom organu na odlučivanje.

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 1.030 hiljada KM (2021: 1.580 hiljade KM) koji se većinski odnose na sudske postupke pokrenute od strane bivših zaposlenika Banke. Banka pravi rezervisanja zajedno sa internim i eksternim pravnim savjetnicima te prilagođava rezervisanja na temelju okolnosti koje postoje na svaki datum izvještavanja.

Ukoliko postoji određen broj sličnih obaveza, vjerovatnoća odliva koji je potreban da bi se obaveza izmirila određena je pretpostavkom da se radi o istim obavezama.

Za izračun efekata rezervisanja prema zahtjevima MRS-a 19 korištene su sljedeće aktuarske pretpostavke za 2022. godinu:

a. Demografske pretpostavke:

- i. Prosječna stopa mortaliteta – 0,82%
- ii. Prosječna stopa fluktuacije – 2,62%

b. Finansijske pretpostavke:

- iii. Diskontna stopa – 2,5% i
- iv. Očekivani rast plata – 3,5%

30. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Obaveza po osnovu najma	1.053	1.091
Obračunati razgraničeni troškovi	321	377
Odloženi prihodi	278	257
Obaveze prema pravnim licima	225	160
Obaveze prema dobavljačima	147	185
Obaveza prema Centralnoj banci BiH	69	-
Obaveze prema vladama	21	21
Obaveze za ostale poreze	2	3
Ostalo	161	146
Ostale obaveze	2.277	2.240

i. Obaveze po osnovu najmova

Ugovori o najmu odnose se na poslovne prostore u kojim Banka obavlja svoju djelatnost i opremu.

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno /očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2022.
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	3,65%	2020-2027	456
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	1,61%	2022-2027	108
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	0,89%	2022-2027	118
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,13%	2020-2024	97
Obaveze po osnovu najmova – bankarska oprema	BAM	1,13%	2020-2023	6
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,13%	2021-2025	44
Obaveze po osnovu najmova – bankarska oprema	BAM	1,13%	2021-2024	25
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,36%	2022-2026	47
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,61%	2022-2026	65
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,61%	2022-2024	87
				1.053

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2021.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. OSTALE OBAVEZE (NASTAVAK)

i. Obaveze po osnovu najmova (nastavak)

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno /očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2021.
Obaveze po osnovu najmova – poslovni prostori	BAM	3,65%	2020-2027	784
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	3,95%	2020-2022	42
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,13%	2024	144
Obaveze po osnovu najmova – bankarska oprema	BAM	1,13%	2023	17
Obaveze po osnovu najmova – oprema	BAM	1,13%	2021-2025	58
Obaveze po osnovu najmova – bankarska oprema	BAM	1,13%	2021-2024	46
				1.091

Iznosi prikazani u bilansu uspjeha

	2022.	2021.
Kamate po ugovorima o najmu (Bilješka 8)	27	38
Amortizacija sredstava sa pravom korištenja (Bilješka 22)	388	360
Trošak zakupa za ugovore male vrijednosti i kratkoročne ugovore (Bilješka 13)	140	136

Iznosi prikazani u izvještaju o novčanim tokovima

	2022.	2021.
Ukupni odlivi po osnovu najmova	401	405

Bilješke uz finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2021.
 (Svi iznosi izraženi u hiljaadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

31. DIONIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 9.166.270 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 KM. Vlasničkim instrumentima Banke se ne trguje na javnom tržištu ali su izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Banke je kako slijedi:

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
ProCredit Holding AG&CO. KGaA. Frankfurt. Njemačka	9.166.270	10	100,00
Ukupno	9.166.270	91.662.700	100,00

Posljednja dokapitalizacija izvršena je krajem 2021. godine, Banka je izvršila povećanje dioničkog kapitala u iznosu od 20.537 hiljada KM, od čega 11.733 hiljada KM uplatom u novcu, a 8.804 hiljada KM konverzijom subordinisanog duga u kapital.

	2022.	2021.
Stanje na dan 1. januar	91.663	71.126
Novoizdate dionice	-	20.537
Stanje na dan 31. decembar	91.663	91.663

32. OSNOVNA ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Dobit / (Gubitak) na raspolaganju dioničarima ('000 KM)	7.088	2.677
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	8.220.953	7.389.725
	0.86	0.36

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Banka nije izdala instrumente razrjeđivih dionica.

33. POSLOVANJE PO SEGMENTIMA

Banka posluje kao jedan operativni segment.

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Stanja sa povezanim stranama mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Imovina		
ProCredit bank Njemačka	17.193	12.862
ProCredit Akademija Njemačka	-	-
ProCredit bank Srbija	-	-
ProCredit bank Bugarska	-	-
ProCredit bank Kosovo	9	16
ProCredit Holding Njemačka	-	-
	17.202	12.878
Uprava	34	6
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	28	43
	62	49
Ukupno	17.264	12.927
Obaveze		
ProCredit Holding Njemačka	29.687	82.818
ProCredit bank Njemačka	13.793	29.217
ProCredit bank Kosovo	40	70
Quipu Njemačka	32	67
ProCredit bank Srbija	-	-
	43.552	112.172
Uprava	164	63
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	151	76
	315	139
Ukupno	43.866	112.311
	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Prihodi		
ProCredit bank Njemačka	78	2
	78	2
Uprava	2	-
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	2	3
	4	3
Ukupno	82	5

34. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Troškovi		
ProCredit Holding Njemačka	(2.027)	(2.844)
Quipu Njemačka	(2.242)	(2.528)
ProCredit bank Njemačka	(827)	(825)
ProCredit Akademija Njemačka	(317)	(425)
ProCredit bank Srbija	(109)	(9)
ProCredit bank Kosovo	-	-
Quipu Kosovo	(25)	(43)
	(5.547)	(6.674)
Uprava	(497)	(489)
Nadzorni odbor	(4)	(4)
Članovi uže porodice ključnih uposlenika	(420)	(373)
	(921)	(866)
Ukupno	(6.468)	(7.540)

Naknade Upravi i drugim članovima menadžmenta:

Članovima Uprave tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

	31. decembar 2022.	31. decembar 2021.
Neto plate	274	272
Porezi i doprinosi	212	206
Ostale naknade	11	10
	497	488

35. DOGAĐAJI NAKON IZVJEŠTAJNOG DATUMA - UTJECAJ KONFLIKTA U UKRAJINI NA POSLOVANJE BANKE

Banka je član ProCredit Grupacije unutar koje se nalazi i članica iz Ukrajine, ProCredit Bank Ukraine. Osim veze putem vlasništva Banka nema direktne kreditne izloženosti, niti finansijskih obaveza prema banci u Ukrajini. Uticaj konflikta na poslovanje Banke je strogo limitiran na članstvo u istoj Grupaciji.

Sa druge strane, direktna izloženost Banke rizicima povezanim sa konfliktom se manifestuje preko klijenata Banke koji imaju poslovne relacije sa kupcima i dobavljačima koji se nalaze u zahvaćenim područjima. Banka je provela analizu izloženosti koje klijenti imaju ka Rusiji, Bjelorusiji i Ukrajini. Ukupno je 8 klijenata sa relacijama prema navedenim zemljama, te je Banka izložena prema tim klijentima 4 miliona KM ili 0,8% ukupnog portfolia, od čega najveći dio su klijenti koji imaju mali udio tržišne zavisnosti ka ovim zemljama i sa dobrim risk indikatorima. Banka će nastaviti pratiti dešavanja koja mogu imati uticaj na poslovanje klijenata ili same Banke. Do sada nije došlo po povećanja očekivanih kreditnih gubitaka na ovim izloženostima.

Efekti konflikta do momenta izdavanja izvještaja se ne mogu jasno predvidjeti, te Uprava smatra da konflikt neće imati uticaja na poslovanje Banke u narednom periodu.